136. Moment d'hissar les banderes en l'acte d'inauguració del Camp Municipal de Futbol, el 1958.

✡ AL'H-AH

6. 1950-1965. El futbol també és el «deporte rey» a l'Hospitalet

6.1. EL CAMÍ FINS A L'HÉRCULES

Durant la dècada dels cinquanta, comencen a superar-se al món de l'esport, les dificultats que havia generat la Guerra Civil, si més no, parcialment. Es noten petits i lents, però progressius, canvis en diversos àmbits. Canvis sense retorn, facilitats per fets com les condicions de vida, que anaven millorant lentament, o el relleu generacional dels protagonistes de l'esport, que ja no havien conegut directament l'experiència de la guerra. En l'apartat més polític s'ha d'esmentar el progressiu abandonament de la retòrica de l'esport falangista, en una mena de transició cap a l'etapa tecnocràtica del «desarrollismo» dels anys seixanta. Un bon exemple d'aquest fet és l'obertura a l'exterior com a resposta a un signe que portaven els temps: la mundialització progressiva de l'esport amb la creació generalitzada de competicions internacionals (per exemple, l'aparició de competicions europees de diferents esports, com el futbol o l'atletisme). Una obertura que té els fets més representatius amb l'organització d'esdeveniments internacionals com el Campionat del Món d'hoquei sobre patins, l'any 1950, o els Jocs del Mediterrani, l'any 1955, tots dos a Barcelona. En aquest moment, segons Santacana i Pujadas[1], l'esport català intenta, a més, *«reprendre una línia ascendent estroncada per la Guerra Civil i que té dues mostres fonamentals: l'increment d'associats i d'associacions i la recerca de noves instal·lacions»*. Un nou discurs oficial s'està elaborant a la llum d'aquests nous conceptes i d'aquesta evolució. Un discurs que serà sintetitzat en la nova Ley de Educación Física de l'any 1961.

Aquest tomb es comença a accelerar moderadament al període que va del 1955 al 1961. A principi del 1956 mor el general Moscardó, fins aleshores al capdavant de l'esport espanyol. És substituït per José Antonio Elola Olaso, personatge format a la Falange, especialment en el seu càrrec de delegat nacional del Frente de Juventudes des del 1941. El seu mandat, però, va ajudar a configurar un lent i progressiu gir en els temes centrals d'interès per als mandataris esportius espanyols. Segons Santacana i Pujadas, en l'estructura mental que durant els anys quaranta s'havien anat creant els mandataris esportius *«es van anar diluint diversos trets característics, com la constant apel·lació a la relació esport i milícia, l'èmfasi malaltís en el paper de les jerarquies, la reverència per l'esport feta des del Movimiento i la retòrica falangista, entre d'altres»*. Cada cop més, des de la Delegación Nacional de Deporte es reconeix el paper educatiu de l'esport per a un país que ja no està en guerra o que n'està envoltat. Així, és significatiu que la DND allargui el seu nom afegint «de Educación Física y Deporte». Aquest canvi en la concepció de l'esport afectarà diversos elements de tipus organitzatiu i tècnic, com la creació de les juntes provincials d'Educación Física (element per acostar els directius locals i les estructures de la Delegación); la tímida obertura de les federacions amb l'objectiu de permetre la participació dels clubs; la claudicació definitiva dels anomenats esports del Movimiento; la difusió propagandística de l'esport; la construcció d'instal·lacions o la preparació d'entrenadors i esportistes.

Calien, però, molts diners per portar a la pràctica aquestes idees. La Ley de Educación Física va permetre alterar el marc de finançament i servir-se d'un percentatge de les travesses de futbol (22%) superior al 10% que rebia l'esport des del 1957. Tot i això, els diners eren prou migrats i les reformes que es podien portar a la pràctica molt limitades. Així, per exemple, els ajuts de la DND per a instal·lacions esportives a Catalunya al període que va del 1945 al 1960 van ser només per a 40 projectes. Si tenim en compte que, a més, tan sols cobrien una petita part del pressupost, veurem com la gran mancança general d'instal·lacions esportives era difícil de solucionar —l'Hospitalet no va rebre cap ajuda de la DND en aquest període esmentat. Tot i això, l'esforç de les entitats privades i dels organismes locals permeté que a partir de final dels cinquanta es construïssin a Catalunya algunes infraestructures esportives noves normalment a llocs amb certa tradició esportiva com Granollers, Sabadell o l'Hospitalet, sense oblidar tampoc Barcelona, on el CF Barcelona inauguraria l'any 1957 el seu actual estadi.

Ja en la dècada dels cinquanta, el futbol es comença a convertir en l'esport de masses que és avui dia. Tot i que amb oscil·lacions cícliques, el nombre de clubs

afiliats a la Federació Catalana de Futbol anirà pujant d'una manera progressiva fins a l'explosió de la dècada dels seixanta[2]. Els anys cinquanta són els del CF Barcelona, quan guanyarà força lligues amb la mítica davantera formada per Basora, César, Kubala, Moreno i Manchón, —la que cantarà després Serrat. La temporada 51-52 el Barça guanya la Lliga, la Copa i la Copa Llatina (el precedent de la Copa d'Europa). La temporada següent tornen a guanyar Lliga i Copa. És el Barça que aconseguiria les Cinc Copes i que faria petit el seu camp de les Corts. Això va contribuir sens dubte que a Catalunya el futbol es distanciés encara més dels altres esports com a espectacle de grans masses.

A l'Hospitalet la història del futbol és la història d'un projecte fracassat fins al moment d'escriure aquest treball. Arribats a aquesta part de la nostra història, podem ja explicar el nostre punt de vista sobre el que ha passat amb el futbol a l'Hospitalet. El futbol, l'esport de masses per excel·lència a Espanya i bona part del món que ens envolta, no tindrà a l'Hospitalet la suficient empenta per aconseguir una infraestructura i una solidesa capaç de mantenir un club entre l'elit nacional. Veurem com, amb prou feines, s'arribarà a la Segona Divisió durant tres temporades. La Segona B serà un trist consol —i no sempre— per a una ciutat que, de mica en mica, anirà perdent la fe en aquest projecte. Aquests anys de què parlem ara seran claus en aquest sentit, quan des del propi poder franquista local s'intervindrà en la dinàmica dels clubs per afavorir la formació del Centro de Deportes Hospitalet, un club destinat a donar nom futbolístic a la ciutat.

Fins a la dècada dels cinquanta, si bé és veritat que el futbol no ha arribat encara al punt més alt d'interès popular a què ha acabat arribant, sí que és ja un dels pilars del món de l'esport d'aquell moment juntament amb el ciclisme, la boxa i el bàsquet. A l'Hospitalet, fins aleshores l'únic període de cert esplendor en el futbol havia tingut lloc amb l'Hospitalenc entre els anys 1917 i 1928. El parèntesi de la guerra té la peculiaritat d'esborrar de la ment col·lectiva el somni encara mantingut, o com a mínim expressat, de recuperar l'antiga «glòria» (certament també relativa) aconseguida per aquell club. La dècada dels quaranta farà assumir a cadascú el lloc que veritablement li pertoca dins del futbol, i a l'Hospitalet li pertoquen els llocs més humils. No podia ser d'una altra manera a causa de les difícils circumstàncies i, com a mínim, s'esvairà d'una vegada el somni pretensiós de recuperar un passat recent que a la dècada dels trenta encara flotava en l'ambient tot i que era inabastable.

A la dècada dels cinquanta, però, trobarem de nou un interès renovat de fer prosperar el futbol a la ciutat. Serà, a diferència d'anteriors intents, un somni més realista, basat en els fets, i que sap quines són les mancances a superar, malgrat que no se'n sortirà prou bé a l'hora de salvar-les. De ben segur, l'èxit que assolia el futbol com a espectacle de masses té molt a veure amb el desig d'emulació que s'observa als equips modestos. Seran els anys en què es consolidarà definitivament la figura del directiu no estrictament esportista, com a prova del desig de l'espectador de participar d'una manera més activa en l'esport, sense arribar a la seva pràctica. En el cas del futbol a l'Hospitalet aquest fenomen és més clar perquè s'hi acosten, per primer cop d'una manera no aïllada, personatges de la vida pública ciutadana (petits industrials, membres de la jerarquia del poder municipal...) que tenien poc passat de practicant esportiu i molta afecció al futbol. De fet, i com veurem, les directives dels clubs de futbol, especialment les del Centro de Deportes Hospitalet, seran moltes vegades una mena de trampolí cap a destins dins de la política local, com a regidors, tinents d'alcalde... en un sistema que es retroalimenta amb l'entrada d'elements de la política oficial dins de les juntes dels clubs (i també com a porta de sortida dels polítics...). Els exemples són nombrosos: Emili Huguet Huguet (directiu i president de molts clubs, serà també regidor delegat l'any 1961); Domingo Peiró Ribas (també directiu i president de molts clubs, serà Tinent d'Alcalde de diferents àrees durant la dècada dels cinquanta i dels seixanta, i arribarà a Procurador en Cortes); Ramon Oller Maxenchs (directiu de l'Hércules i del CD Hospitalet, arribarà a regidor l'any 1963); Cristóbal Herms López (directiu i president també de diversos clubs, serà en aquests anys cinquanta i seixanta Tinent d'Alcalde de diverses

àrees); Lluís Abarca Médico (directiu de moltes entitats culturals i també del CD Hospitalet a l'inici, serà regidor delegat de festejos); Joan Vallés Fabregat (directiu del CD Hospitalet, serà Tinent d'Alcalde de diverses àrees a partir de l'any 1958); etcètera. Curiosament, tant entre directius com entre socis, trobarem molts casos en què l'afecció pel club local es barreja amb l'afecció a algun dels grans clubs barcelonins (aquests són els casos, per exemple, d'Emili Huguet amb el Barça i de Domingo Peiró amb l'Espanyol), de tal manera que es fa difícil esbrinar quin dels dos va ser primer. És de suposar que els èxits que assolien els grans equips de les rodalies i la contínua ampliació de l'interès de la societat pel futbol alimentaven la necessitat d'emular fites semblants amb l'equip propi. Serà una relació amor-odi que traurà socis als equips hospitalencs però que també moltes vegades permetrà aconseguir favors en forma de cessions de jugadors i d'altres serveis.

Durant els anys cinquanta, els clubs de futbol de l'Hospitalet s'adonaren que sense prou recursos poca cosa es podia fer en aquest esport, que a més era cada vegada més car i on els jugadors començaven a cobrar diners cada vegada en categories més inferiors. Paral·lelament, el problema d'instal·lacions s'anà agreujant cada cop més. Hi havia pocs camps de futbol, i dels pocs que hi havia, en una part s'hi donaren casos d'intents de desnonament per motius diversos. En una ciutat que anava creixent a un ritme brutal a causa bàsicament de l'allau immigratori, la necessitat de terrenys per a la construcció fou de nou la causa de nombroses supressions d'instal·lacions esportives i de molts problemes en les relacions entre clubs arrendataris i amos arrendadors, més freqüents com més ens acostem cap als anys seixanta, l'època del gran boom immigratori a l'Hospitalet.

Una de les solucions que van trobar per superar aquestes dificultats a l'Hospitalet va ser a través de les fusions de clubs. Un fenomen que ja s'havia donat abans en diferents ocasions a la ciutat i que ara es veurà gairebé com l'única manera de resoldre la manca d'altres suports als clubs futbolístics. Així, com explicaré més endavant, els primers passos els faran a Collblanc i la Torrassa. El primer el feren el Recreativo i la Unión Atlético Club Coll-Blanch, que s'uniran l'any 1952 per formar la Unión Recreativo Coll-Blanch (en aquesta fusió potser també va participar el CD Atlántida). Aquest club existirà dos anys, ja que al 1954 es fusiona de nou amb el Torrasense per formar el mític Club de Fútbol Hércules de Hospitalet (una mica més tard, segurament va entrar també al nou club l'estructura de l'equip de futbol de l'empresa Tecla Sala). Mentrestant, al Centre, la UD Hospitalet continuà la seva rutinària existència de sempre, i a Santa Eulàlia, en no haver-hi un club considerat com a propi, (només hi havia diversos equips d'empreses, com Trinxet o Titán) provocarà l'aparició l'any 1950 del Club Deportivo Santa Eulàlia, que sembla que es féu càrrec en algun moment de l'afecció que deixà la SD Trinxet en desaparèixer l'equip federat de futbol (l'empresa va tenir equip a lligues diocesanes i d'Educación y Descanso alguns anys més). Finalment, el procés culminarà amb la unió d'Hércules, Hospitalet i Santa Eulàlia l'any 1957 per formar el Centro de Deportes de Hospitalet, que encara existeix avui. Amb aquestes unions, les masses socials aniran creixent força, però sempre dins d'uns límits no gaire brillants per a una ciutat que en aquells anys s'apropa als 122.000 habitants a marxes forçades.

Aquesta onada de fusions s'explica perquè, d'una banda, el nombre de socis dels equips de futbol que existiren fins al 1950, amb poques excepcions, difícilment superava els 500. D'altra banda, la figura del patrocinador estarà sempre limitada a petits industrials. Entendre per què tradicionalment ha succeït això ens donarà la clau per saber la causa per la qual el projecte de fer un gran club nacional de futbol a la ciutat hagi «fracassat» fins ara.

Les causes que el nombre de socis fos gairebé sempre molt limitat són diverses. Amb la lògica i els testimonis recollits, trobo aquestes com les més clares:

1a. Les dificultats econòmiques del moment, especialment als anys quaranta i cinquanta. Si es vol veure futbol, s'ha de pagar, però qui paga exigeix bon futbol de certes categories, serà el peix que es mossega la

137
Partit de festa major de 1955 amb les velles glòries locals. A dalt, d'esquerra a dreta: Vilarrasa, Layola, Cerveto, Ferrer, Falomir, Torres, Moliné, Rius, Segarra (de carrer); A sota: Villalba, Casadó, García i Mateo.
JV

cua. D'altra banda, en una ciutat d'obrers com l'Hospitalet, l'afecció potencial és molta en aquells anys, però no se'ls pot exigir grans quotes. Al butlletí de l'Hércules, al número d'octubre de 1956, per exemple, llegim com el soci Robert Romero, sembla que soci històric de la barriada i exdirectiu del club, proposà en una assemblea que, a més de la quota, els associats paguessin una petita quantitat afegida cada any (ell proposava 50 pessetes) per sanejar l'economia de l'entitat. Segons l'article, a l'assemblea se'l va interrompre *«porque su opinión pareció a buen número de socios, lesiva para sus intereses»*. De fet, l'Hércules va donar un bon espectacle durant els anys en què va existir, ja que estava a Tercera Divisió Nacional, però això va suposar apujar la quota des de les set pessetes mensuals que costava al moment de decidir la fusió la temporada 53-54, fins a les 14 pessetes de la temporada 55-56. El nombre de socis va baixar dels aproximadament 1.800 que declarà el president que hi havia al club l'any 1955 fins als 1450-1500 en què fluctua, segons les altes i les baixes mensuals, l'any següent.

2a. La proximitat amb Barcelona deixarà a les portes de la ciutat, especialment dels barris de Collblanc, la Torrassa i Santa Eulàlia, una oferta de clubs i de partits de Primera Divisió de molta influència. Al mateix article del butlletí de l'Hércules de què parlàvem al punt anterior, Robert Romero, comentant l'apujada de les quotes d'aquella temporada a l'Hércules, adverteix que *«los que piensen en que por el mismo dinero podrían ser socios del Barcelona o del Español, no son socios del Hércules, al menos de corazón, y por lo tanto no los necesitamos»*. Qui quadrava els comptes a final d'any, de ben segur que no pensava tant amb el cor... Seran els anys en què comencin a formar-se penyes del Barça i de l'Espanyol. El 24 de juliol de 1954, la delegació número 1, de l'Hospitalet, de la Peña Blanquiazul ja fa un homenatge a Francesc Perelló, que aleshores era president del club espanyolista. Presideix la delegació a l'Hospitalet de la penya blanc-i-blava un tal senyor Armillas, i un dels membres de la seva junta es diu Ricard Agüero. També l'any 1957 trobem la Peña Kubala, amb equip de futbol probablement vinculat a l'estructura d'equips satèl·lit controlada pel club blaugrana a tot Catalunya. Aquesta proximitat amb Barcelona no només podia perjudicar el nombre de socis sinó que també complicava les coses a l'hora de fitxar jugadors, pel gran nombre de clubs.

3a. L'àmplia i diversa oferta esportiva de la pròpia ciutat. L'Hospitalet permet en aquests anys practicar una vintena d'esports diferents o bé gaudir de l'espectacle d'un bon ventall de les disciplines que triomfen en aquell moment, això sense comptar l'oferta de Barcelona, situada sempre tan a prop (sobretot la de les entitats de barris com Sants, la Bordeta o les Corts), o de localitats veïnes com Cornellà o Esplugues.

Aquesta manca de socis i, per tant, d'ingressos per quotes dels abonats, s'haurà de substituir pels que ara anomenem ingressos atípics. En aquells anys provenien bàsicament dels patrocinadors i de les subvencions. Pel que fa a les subvencions, llavors només existien les de l'Ajuntament. No podem saber el tant per cent del pressupost anyal que podien suposar, però segur que encara no devia ser gaire alt. D'altra banda, un club no pot aspirar mai a dependre de l'ajuda municipal més enllà de petites ajudes o a l'hora d'exigir infraestructures fora de l'abast de les entitats. També hi havia la possibilitat d'organitzar partits atractius per a la gent, amb rivals interessants. Així, per exemple, el Torrasense n'organitzarà un el 1951 contra el Múrcia de la Primera Divisió. En un barri ple de murcians, amb una entrada general a 8 pessetes es podien fer molts calés. També petits jocs o loteries —un re-

curs que encara avui s'utilitza— podien arrodonir un pressupost.

Més important en aquest sentit era la possibilitat de trobar ajudes d'empresaris i industrials. Repassant els testimonis d'aquells anys, fa la sensació que els clubs se'n sortien gràcies als que anomenaven «caballitos blancos», persones amb certa capacitat econòmica que es feien càrrec de les factures quan no hi havia cap més remei. Ja havien existit abans, però ara la seva figura dins dels clubs esportius locals pren un especial relleu perquè s'integren molt més als aparells directius i són més abundants. Aquests personatges, que normalment eren membres de la directiva —preferentment el president—, hi duraven mentre tenien paciència i diners per pagar, llavors es cansaven i deixaven la cadira buida per a un altre (si n'hi havia). El club aleshores tenia la feina de buscar aquest altre.

La segona opció, en aquest sentit, era trucar a la porta de la important indústria de la ciutat per demanar patrocini a canvi de publicitat. És clar que en aquell temps, la publicitat es limitava normalment a les tanques del camp, als butlletins si és que n'hi havia, i entre els propis socis (el màrqueting encara no havia triomfat...). D'aquesta manera, atreure l'interès dels homes de negocis només es podia fer apel·lant el seu sentit de ciutadania, un concepte força difús a l'Hospitalet d'aquells anys on la immigració, la proximitat a Barcelona i l'existència encara de barris diferenciats i distanciats ho distorsionava tot encara més. I més important que tot això, es tractava en una bona proporció d'un teixit industrial que des de feia anys ja no estava dirigit des de la pròpia ciutat, sinó que depenia dels mandats de les cases mare, que estaven situades a Barcelona o més lluny. Així, sense una burgesia pròpia, cercar el mecenatge esportiu sempre ha estat una missió impossible a l'Hospitalet.

Domingo Peiró, regidor d'Esports de l'Ajuntament en aquells anys i membre de diverses directives del Tecla Sala, del Torrasense, de l'Hércules i després del CD Hospitalet, recorda que llavors disposava d'un llistat de vuit o deu industrials que hi col·laboraven, *«però això era poc (...) jo als industrials els hi entrava com a amic i els hi deia: vosaltres heu de tenir en compte que l'empresa la teniu a l'Hospitalet i és lògic que ajudeu al Hospitalet, perquè segur que tu ets del Barça o de l'Espanyol, sou socis, pagueu tribunes i no us donen res. En canvi aquí a l'Hospitalet us guanyeu la vida, és lògic que ajudeu a l'esport de l'Hospitalet»*[3]. Tot i això, aquests que Peiró anomena «petits industrials» eren ni més ni menys que Cottet, l'empresa de transports Herp, Vanguard, Tecla Sala... Però la conclusió a què Peiró i jo vam arribar xerrant sobre el tema és que, d'una banda, els industrials podien haver donat més, però de l'altra, si aquestes persones que prenien la decisió haguessin estat de l'Hospitalet i no de fora, segurament haurien ajudat d'una altra manera. Aquesta situació ha arribat amb poques variacions pràcticament fins avui dia, tot i que ara a una inversió d'aquest tipus se li pot treure una mica més de profit publicitari, si més no, en teoria.

D'exemples il·lustratius se'n poden trobar molts. D'aquesta època, l'any 1956 el butlletí de l'Hércules donava les gràcies a l'empresa Pepsi-Cola, que tenia una planta a la Gran Via, per la seva col·laboració: una subvenció de 3.000 pessetes i el compromís de col·laborar en l'adequació del camp (en realitat, de muntar dues tanques publicitàries *«que habrán de colocarse tras las porterias, en el espacio ocupado por el deteriorado encañizado»*). Aquestes quantitats, en un club que aquell any va moure només de quotes més de 230.000 pessetes, quedaven força ridícules. Tot i això, gràcies! Al butlletí d'octubre de 1956 es dedica una plana i mitja a donar les gràcies al mecenes.

Els barris de Collblanc i la Torrassa sempre van ser els més actius pel que fa a l'interès associatiu. En aquell moment, la tradició continuava i en l'esport ja heu vist com s'anava recuperant l'espai perdut amb la desaparició d'entitats després de la guerra. El nombre de clubs de futbol en aquella zona significava una bona part dels que hi havia a la ciutat, entre els quals es comptaven els que més associats registraven, però també alguns de ben modestos. Aquest era el cas de la Unió Atlètic Coll-Blanch i del Club Deportivo Atlántida. De l'Atlántida sé que l'any 1950 tenia uns 115 socis, que la seva seu estava a la carretera de Collblanc,

138
Escut de la Unión Recreativo Coll-Blanch.
AL'H-AH

133, en un bar anomenat Roca, i que no disposava de camp propi. Disputaven els campionats d'afeccionats o les denominades lligues d'equips adherits a la Federació (les de menys categoria). No devia tenir gaire socis més el Coll-Blanch, ja que aquell mateix any només disposava de 18 jugadors i tampoc no tenia camp propi (feia servir el del Torrasense). La seva seu social sembla que anà variant, però gairebé sempre va estar en algun lloc del carrer Progrés. Van arribar a jugar a la Segona Categoria. Les coses anaven millor al Recreativo, que entrarà a la dècada dels cinquanta amb uns 350 socis i a la Primera Categoria B, que ràpidament superarà tot pujant l'any 1951 a la Primera Categoria A. Ja hem vist com disposava de camp propi a Collblanc (segons l'anuari de la federació, a la travessera de les Corts, en un terreny de 95x52 m. i capacitat per a 1.000 espectadors), i el seu local estava al carrer Pujós, 59, al bar Juventud, que en aquests anys es converteix en un centre esportiu del barri.

Aquests tres clubs es fusionaran l'any 1952 per formar la Unión Recreativo Coll-Blanch. Així, com a mínim, va aparèixer al *Boletín de la Federación Catalana de Fútbol* aquell any. La seu sembla que va ser la del CD Atlántida, si més no, oficialment. La junta directiva la va presidir Antoni López Alcázar, de professió mecànic, que vivia a Sants i que fins aleshores havia estat president del Recreativo. El vicepresident primer va ser l'industrial hospitalenc Joan Blanch Gosa, que l'any 1950 presidia el CD Atlántida i que, suposo, també ho feia al moment de la fusió. El vicepresident segon va ser un comerciant, Francesc González Martínez, que vivia als blocs Onésimo Redondo i que suposo que devia pertànyer al Coll-Blanch[4].

Disposo de poques dades respecte a aquesta fusió. La junta fundadora la componien 24 persones, segurament perquè s'havia de donar pas a membres de totes tres entitats. Van competir el primer any amb la categoria del Recreativo —la Primera A—, que era la més alta de tots tres, i segurament al seu camp. Als seus estatuts es recull una nova categoria de socis dins de l'entitat, el soci femení[5], que pagarà gairebé la meitat del que li pertoca als socis numeraris. En aquest moment, aquesta Primera A tindrà el nivell competitiu més alt del futbol hospitalenc. A la temporada 52-53 el seu entrenador es diu Blanch, i els jugadors són aquests:

Flores, Pujol II, Giménez, Oliván, Paulino, Pujol I, Bravo, Espígol, Maturana, Fernández, Blázquez, Ripoll i Agut.

Aquest Unión Recreativo Coll-Blanch tindrà una existència efímera ja que l'any 1953 es fusionarà de nou. Serà amb altre club de la zona, l'històric Torrasense. En aquell moment, el Torrasense era el club més antic de la ciutat si tenim en compte la continuïtat legal de l'entitat (parèntesis forçats per la guerra a part). Tot i que havien celebrat el seu vint-i-cinquè aniversari l'any 1946, la data no seria del tot correcta si no fos que descomptessin els anys de paràlisi a causa de la Guerra Civil o bé que consideressin una data errònia de fundació. Sigui com sigui, el cert és que l'any 1953, el Torrasense portava 36 anys de vida, amb un parèntesi de sis per culpa de la Guerra Civil. Sens dubte, era el club de futbol que més empenta havia tingut a la ciutat fins al moment, pel nombre de socis, per categoria, per activitats i per popularitat. El Torrasense seguia arrossegant l'afecció de la barriada, tal i com ho havia fet abans de la guerra, i per això no era estrany que portés *«un séquito de socios y admiradores bastante numeroso dispuestos a animar»*[6] als seus partits fora de casa, tal i com escriu un diari l'any 1949 amb motiu d'un partit amb el Poble Sec. Jugaven al camp de Torre Melina, un terreny arrendat a Barcelona al qual, segons que recorda el vocal cap de personal d'aquell camp a la junta de l'any 1948, Antoni Caballero, s'arribava *«por un camino de carro»*[7]. I tingueren local social al carrer Pujós, 49. L'any 1949, però, inauguraran una seu social al bar Español de la plaça Espanyola, 24. Esportivament anaren pujant, molt de mica en mica, fins a la Primera Categoria B que ostentava al moment de la fusió. L'any 1950 tenien uns 800 socis, i pels volts de 1951 puc confirmar que disposaven de butlletí propi, tot i que no ens n'ha arribat cap exemplar. Al voltant del club es reunien petits industrials de la zona, com Martí Sancho Félez, Antoni Sorolla Balaguer, Josep Peñarroja i Emili Huguet. Tot i això, al Torrasense li ha quedat fama de tenir força

problemes per pagar i, en un informe econòmic de l'any 1949 remès al Govern Civil[8], trobem un dèficit declarat provinent de l'any 1948 de 12.000 pessetes, que es veuria ampliat al 31 de desembre de l'any següent fins a les 25.105,50 pessetes. Si fem un càlcul aproximat dels ingressos que podia aconseguir el club per les quotes d'associats, trobarem que l'any 1949, per aquest concepte, el Torrasense difícilment podia cobrir la meitat de les 123.337,5 pessetes que deia que havia entrat en caixa. La resta només podia venir de loteries, publicitat, donacions... També el Recreativo Coll-Blanch tenia deutes al moment de la fusió[9]. Aquesta situació econòmica va decidir els clubs de fusionar-se l'any 1953, segons explica Antoni Caballero, membre aleshores de la junta del Torrasense:

«Estábamos a 200 metros (el camp), *ellos tenian unos 600 o 700 socios y nosotros unos 1300 o 1400 (...) estábamos muy cerca, había muchos gastos y los caballitos blancos se cansaban de pagar. El señor Huguet Dios sabe bien el dinero que se ha gastado, yo de mi bolsillo no he puesto ni una décima parte que él, les costaba mucho dinero y se cansaban... había mucho fanatismo en los dos bandos, pero entre ellos hubimos personas más sensatas atentas a la realidad de la economía del club»*[10].

Caballero explica com la decisió de la fusió tenia opinions enfrontades dins dels dos clubs. El president del Recreativo Coll-Blanch sembla que era un dels que hi estava en contra, però es va aconseguir formar una comissió per estudiar el tema amb membres dels dos clubs. Pel Recreativo hi va ser Robert Romero Puig, un veí de Barcelona, i segurament també en Miquel Olivares Martínez, un sabater del carrer Llançà, *«buen hombre, muy entendedor de fútbol y un gran defensor del Recreativo»* —recorda Caballero. De part del Torrasense hi van ser l'industrial Antoni Sorolla Balaguer i el propi botiguer Antoni Caballero. Segons un article de premsa posterior, el president del nou club reconeixia aquestes dificultats. Per exemple, en el tema del nom del nou club, ningú no volia cedir:

«El escollo principal fue el nombre con el que se había de bautizar el nuevo club. Los del Recreativo querían conservar su nombre y los del Torrasense el suyo también. Alguien dio, empero, en la diana. Propuso el de Hércules de Hospitalet y fue aceptado por unanimidad. Pero antes no salió el nombre se sostuvieron grandes batallas que estuvieron muy cerca de dar al traste con la gran idea de la fusión»[11].

Sembla, però, que en aquesta decisió de la fusió entre Torrasense i Unión Recreativo Coll-Blanch per formar el Club de Fútbol Hércules de Hospitalet va intercedir l'Ajuntament. Segons l'acta de l'Assemblea General Ordinària de l'Hércules del 5 d'octubre de 1954, s'explica com es va llegir *«la Memoria de la Junta Directiva, con la reseña de la fusión efectuada por los clubs de Fútbol Torrasense y Unión Recreativo Collblanch, según acuerdo tomado el día 31 de julio de 1953, ante el Excmo. Sr. Teniente de Alcalde del Ayuntamiento de Hospitalet de Llobregat, D. José Colillas, por los mencionados clubs»*[12]. De fet, federativament els Estatuts del nou club van ser presentats amb data de setembre de 1953, i per tant el primer equip de l'Hèrcules va debutar la temporada 53-54 disputant el campionat de Primera Regional A. La primera junta va ser la formada per les següents persones:

President: Amadeu Canela
Vicepresidents: Antoni López i Emili Huguet
Secretari General: Santiago Gil
Secretari: Antoni Alonso
Vicesecretari: Manel Gil
Tresorer: Antoni Caballero
Comptador: Andreu Rubio
Vocals: Antoni Sorolla, Josep Santicotte, Josep Cid, Francesc González, Pasqual Plazas, Leandre Castañer i Joan García[13].

Però serà durant l'estiu del 1954 que es presentin els papers al Govern Civil[14], que legalitzarà definitivament el nou club poc després. De la junta, que ha canviat lleugerament, tenim força dades. El president continua sent Amadeu Canela Juvé, un personatge que havia format part de diverses juntes del Torrasense i que devia estar força ben relacionat ja que al seu informe personal, que encara havia d'acompanyar qualsevol

139

ARTICLE A EL MUNDO DEPORTIVO SOBRE EL NAIXEMENT DE L'HÉRCULES HOSPITALET, AMB FOTOS DE L'EQUIP I DELS DIRECTIUS AMADEU CANELA I MARTÍ SANCHO.

EMD

DEPORTIVO — Miércoles, 7 de octubre de 1959

El Hércules, de Hospitalet...

surgió de la fusión del Torrasense y de la U. R. de Collblanch. Tiene aspiraciones de subir a Tercera División, posee dos campos, cuenta con cerca 1.500 socios y se espera que la cifra aumente

¿UN ESTADIO EN HOSPITALET...? LOS TERRENOS YA ESTAN DESIGNADOS

Habíamos estado hablando hasta el domingo día 27 [illegible] final, con los madeiros, pero simplemente y amigablemente [illegible] Hospital. Pero [illegible] Hércules [illegible] [illegible] las nueve de la noche [illegible] ha sido necesario [illegible] [illegible] absolutamente claro.

Tuvimos una acogida cordial. Por [illegible] nos recibieron [illegible] Collblanch, con [illegible] Ayala. Lógicamente [illegible] por qué de la [illegible] Hospital. [illegible]

—Pues [illegible] el Presidente [illegible] el Hércules y a [illegible] Collblanch, por [illegible] [illegible] Hospital.

—Bueno, [illegible] el nuevo primer [illegible] Hércules, [illegible] Hospital [illegible] Hércules [illegible] Hospital [illegible] Hércules [illegible] Hospital [illegible] Hércules

Comtal va obtenir el títol d'entrenador nacional. I feia molt poc que se l'havia tret quan va arribar a l'Hércules, ja que havia superat les proves l'any 1953 amb el número set de la seva promoció de 30 aprovats (el número 1 va ser per al que després seria seleccionador nacional, Miguel Muñoz). Aldecoa, nascut a Zorroza (País Basc) el 1922, va morir l'any 1999. De la seva banda Caicedo, nascut a Bilbao, com a jugador havia estat a l'Acero, Ariño Sport, At. Bilbao —on no arriba a jugar— i Español, on serà entre el 1917 i el 1928, en què s'ha de retirar per una lesió en un peu; com a entrenador havia estat ja al Sevilla i l'Español entre d'altres equips de Primera Divisió. Va formar part de la primera promoció d'entrenadors nacionals titulats que hi va haver a Espanya l'any 1949.

En l'estructura de l'Hércules hi havia dos equips sènior —el primer i un d'afeccionats— i un de juvenils. A més d'aquesta possibilitat, també a l'Hércules de Hospitalet van saber recollir alguns jugadors que havien sortit de la barriada, com el porter Joan Montroig Pons, nascut a Collblanc, que va ser-hi pràcticament durant les quatre temporades que va existir el club —tot i que a l'última ja quasi no jugava. Hi havia arribat ja a 35 anys, i li deien «l'avi» de l'equip; ja havia passat per l'Hospitalet (abans de la guerra), Barcelona amateur, Vic, Igualada, Vilafranca i Horta. O Manel Paulo Grau, que també havia nascut a Collblanc i que a 28 anys ja havia estat al Recreativo, Torrasense, España Industrial, Vilafranca i Europa. I també Jordi Gauchía Segarra, que havia començat a jugar en un exòtic equip de Pubilla Casas anomenat Juventud, Moral y Alegría (sic), possiblement d'alguna parròquia, d'on el va rescatar el preparador dels juvenils del Torrasense i després, amb la fusió, va acabar a l'Hércules.

Entre les figures, trobem Benjamí Telechea, un defensa central que va arribar a 32 anys, la temporada 54-55, i que ja havia jugat a Primera Divisió amb el Sabadell i el Lleida, i a Segona també amb el Lleida, a més d'haver estat a Manlleu, Vic i Jerez. El 1958 es trauria el títol d'entrenador nacional. Un dels jugadors més estimats per la gent, segons sembla, era un jove davanter anomenat Martí Romera. Havia jugat abans a l'Adrianense i l'Artiguense, després va ser tres temporades amb l'Hércules, i a les tres va ser el màxim golejador de l'equip. En deixar l'Hércules, a 24 anys, va marxar a l'Adrianense però, segons que aclaria, amb la baixa sota el braç en qualsevol moment perquè es considerava *«con suficientes aptitudes para jugar no sólo en segunda división sino en primera»*[15]. D'altres jugadors interessants van ser Ramon Jiménez, que va començar a 16 anys al CD Sansense i després va passar per Sant Feliu, Recreativo, dues temporades a l'Hércules de Hospitalet, dues més al Levante i després va fitxar pel Terrassa. O Josep Ventolrà, que va passar pel Barcelona afeccionat, Badalona, Sabadell, Terrassa, Granollers, Tenerife, Manresa, Hércules de Hospitalet i Sants.[16]

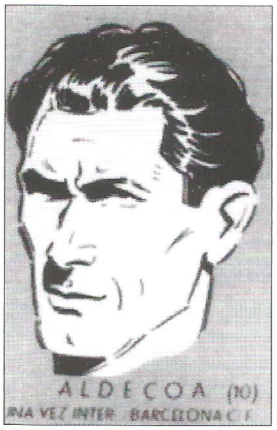

140
IGNASI ALDECOA, UN DELS ENTRENADORS DE L'HÉRCULES HOSPITALET, EN UN CROMO DE LA SEVA ÈPOCA DE JUGADOR.
EP

La primera temporada a Tercera Divisió, l'Hércules va fer un gran paper ja que va acabar primer, però sembla que un incident, que no he pogut determinar, va impedir jugar la promoció a Segona. Aquella temporada l'equip va ser dirigit per Aldecoa, un fitxatge de luxe per a un club que acabava de pujar i també una oportunitat per al tot just retirat jugador. En declaracions a la premsa, Aldecoa assegurava que *«oficialmente* [l'Hércules] *es el primer equipo que estará a mis órdenes»*[17]. Tot i que no descartava encara tornar a jugar si li sortia una bona oferta, sembla que va estar tota la temporada al capdavant de l'equip. Si més no, el club va celebrar el campionat amb tots els honors, i a la banqueta del partit commemoratiu, al final de la lliga, seia ell. Malgrat que no va poder accedir a l'ascens, el club va organitzar un sopar d'homenatge amb l'assistència del regidor d'esports, Domingo Peiró, d'un representant de la Federació Catalana, i curiosament de només tres periodistes: Ramon Blanch (*El Mundo Deportivo*, i exdirectiu del Torrasense), Lluís Berga (redactor de premsa) i Armand del Río (locutor de Radio Miramar). El president del club era Amadeu Canela i el vicepresident, Antoni Caballero. També es realitzaria posteriorment un partit de celebració contra l'equip de la UD Hospitalet, on els jugadors homenatjats van fer la volta al camp de Torre Melina amb la bandera del club. Aquell partit el van guanyar per 6 a 2. En aquells mesos, els jugadors que componien la plantilla eren aquests:

Montroig i Martínez (porters); Jiménez, Telechea, Arias, Gauchía (defenses); Paulo, Quiles, Casanovas, Guardia, González (migcampistes); Bou, Jarque, Romera, Roca, Garcés, Ponce, Martínez (davanters).

Va ser la millor de les tres temporades en què l'Hércules va jugar en aquesta categoria, abans de la fusió definitiva. Econòmicament mantenir aquells equips suposava un gran esforç. Emiliano Villagrasa, directiu i periodista que s'encarregava de confeccionar el butlletí de l'entitat, confessaria després que l'única temporada en què es va acabar amb un lleuger superàvit va ser la 55-56, perquè aconseguiren traspassar un jugador, el migcampista González, al Real Madrid, per 100.000 pessetes (segons Antoni Caballero, el Madrid va perdre diners amb aquest traspàs perquè no va arribar a jugar al primer equip, i dos anys després el van traspassar al Zaragoza, on sí que arribaria a jugar). Les contínues pujades de quotes, que es va doblar pràcticament en dos anys, va fer minvar els socis entre el 1955 i el 1957 d'uns 1.800 a uns 1.300. Una altra dada que ens permet veure les circumstàncies econòmiques en què es desenvolupava el club ens l'ofereix el fet que el butlletí, que costava dues pessetes, van intentar de vendre'l a una perquè tingués una major difusió... També van tenir molts problemes amb el seu camp de Torre Melina, segons sembla per una disputa legal amb el propietari dels terrenys —els volia fer fora. A final del 1954, el directiu Antoni Caballero, que va portar especialment el tema, manifestava al butlletí del club que *«afortunadamente se ha ganado el pleito que manteníamos con el demandante, y el fallo del señor Juez ha sido el considerar nuestro campo como local de negocios y a nosotros como legítimos inquilinos, por lo que podremos seguir usufructuando el terreno de juego mientras sigamos satisfaciendo el correspondiente alquiler»*. Fins i tot amb els jugadors de la casa havien de fer determinades jugades per sortir-se'n, com la que comenta el veterà porter Joan Montroig, a qui van fer un homenatge per saldar deutes al moment de retirar-se, el 1957:

«Mi hicieron una cosa mal hecha y... a muchos nos enredaron como a chinos porque nosotros teníamos un contrato, éramos profesionales pobres, digámoslo así. Entonces vino la Federación y dijo que todos éstos debíamos ser compensados, o sea no podíamos cobrar más de una cantidad al año. Pero claro, si cobrabas una ficha —se cobraba 6.000 pesetas entonces— ya no podíamos cobrar más porque ya pasaba del tope federativo. Pero íbamos cobrando (quantitats de més)*... Y un día fui a cobrar yo y me dijeron que no, y me hicieron el homenaje porque unos amigos míos, delegados y ex delegados y eso me dijeron que lo arreglaríamos así, incluso había un tal Romero en la junta que eramos muy amigos... En el Torrasenc ya les había pasado lo mismo»*.[18]

Malgrat aquest punt negre i que va existir com a tal només quatre anys escassos, l'Hércules va saber aprofitar l'empenta que sempre havia tingut el Torrasenc al seu barri i, tot i que estirant més el braç que la mànigа perquè sinó no hi havia manera, va donar al barri l'oportunitat de tenir un equip a la Tercera Divisió, amb la competència de tot un CF Barcelona que l'any 1957 inaugurarà el seu Nou Camp a les portes del barri i a ben poca distància del propi camp de l'Hércules. De fet, fins i tot alguns directius del propi club tindrien més tard seient a l'estadi del Barça. L'Hércules aconseguí arrossegar centenars d'afeccionats per la geografia catalana per tal d'animar l'equip. Ja a la primera temporada, la directiva explicava que l'equip aixecava passió:

«Para darle una idea de la pasión que despierta nuestro equipo, le diré que ultimamente al partido que jugamos en Figueras, se desplazaron seis autocares. A Mollet, fueron 17 los omnibus que trasladaron socios nuestros y en el último encuentro contra el Samboyano, despachó el equipo local 800 entradas de socio visitante. Además le diré que en el partido contra el Figueras nuestros jugadores tenían una fuerte prima que se recogió de entre los que se desplazaron a la ciudad ampurdanesa».[19]

El club fins i tot anava més enllà del futbol i així, per exemple, en aquests anys es formà dins seu, el primer club de la ciutat relacionat amb el món del motor, el Moto Club Hércules. Potser existí abans de manera independent amb un altre nom, tot i que m'estimo més

pensar que va sortir entre els afeccionats de l'equip futbolístic. Tenien, això sí, una certa independència dins del club, expressada pel nom propi especial que els distingia. Però, en definitiva, no deixaven de portar el nom del club de futbol... L'aparició d'aquesta secció-club de motos cal relacionar-la amb l'adveniment i la popularització dels scooters a principi dels cinquanta, que permetrà gràcies als preus més econòmics que comencin a sovintejar pels carrers de la ciutat aquest tipus de vehicles lleugers. Com a curiositat podem explicar que una de les primeres vespes que va arribar a Espanya es diu que va córrer per l'Hospitalet. L'activitat principal d'aquest Moto Club era l'organització de sortides i excursions en motocicleta, a més de gimcanes i concursos d'habilitat i elegància amb els vehicles. Entre els col·laboradors de l'entitat trobem el concessionari Vespa —Vespa Balart—, que s'anuncià amb assiduïtat al butlletí de l'Hércules, on el Moto Club tenia una secció més o menys fixa. Amb la fusió futbolística de l'any 1957, perdem el rastre del Moto Club Hércules.

Malgrat la competència tan forta que suposava Barcelona, l'Hércules ha passat a la memòria dels socis que van viure aquests anys com un club potent, orgullós, el millor de l'Hospitalet en aquell moment i el que arrossegava més gent. Quan avui es parla amb ells d'aquest club, es nota un indefinible sentiment, barreja d'enyorança, orgull i de temps complicats. Aquell club va conquistar molts cors, potser com cap més ho ha tornat a fer ja en aquesta ciutat.

6.2. LA QÜESTIÓ DE LES INSTAL·LACIONS. LA FUSIÓ DEL CENTRE D'ESPORTS L'HOSPITALET (1957)

Mentrestant, al Centre, la Unión Deportiva Hospitalet havia intentat durant tots aquests anys recuperar l'hegemonia perduda en el món del futbol hospitalenc, però no va poder aconseguir l'ascens des de la Segona Categoria fins a l'any 1952. Aquell any, es proclamarien campions regionals de tota la Segona guanyant a la semifinal de la segona fase el Pontense a doble partit (8-0 i 0-1), i a la final disputada al camp del Sant Andreu l'equip del Talleres Agut, de Terrassa, per 3 a 0. Aquell equip tenia com a entrenador Manuel Rosalench (conegut popularment com Chatarra), un famós migcentre del CF Barcelona. Amb els blaugrana, Rosalench havia aconseguit la Copa l'any 1942 (a Madrid, contra l'At. Bilbao, 4-3) i la lliga la temporada 44-45, amb en Samitier com a entrenador. Formaren aquell equip de la UD Hospitalet, a les seves ordres, els següents jugadors:

Campos, Martínez, Valls, Vallcanera, Ballester, Adrián, Prats, García, García II, Guezala, Pastor i González

Tot i això, l'equip del Centre no tenia pas ni de bon tros el recolzament de què gaudien els equips de Collblanc-la Torrassa. L'any 1945 la UD Hospitalet tenia 118 socis, i cinc anys després trobem el nombre de socis reduït a la meitat. Aquest descens de socis segurament va obligar la directiva del club a replantejar-se els objectius i, segons que confessaren després en un butlletí de la parròquia, la temporada que aconseguiren l'ascens havien apostat fort per fer-ho. Aquella temporada 51-52 es va intentar fitxar bons jugadors per a la Segona Categoria i es va crear, en contrapartida, el soci compromissari. Sembla que l'afecció va respondre anant al camp, però no es va fer el nombre desitjat de socis compromissaris de 100 pessetes cadascun, *«lo que dio lugar a unas etapas muy críticas en la vida económica del club»*[20]. Segons que confessaren al mateix article, es va aconseguir estabilitzar la situació a base d'espectadors, de donacions de directius i d'entitats comercials i també de l'Ajuntament. Esportivament sembla que aquella temporada l'equip només va perdre dos dels 35 partits

141
ROSALENC, ENTRENADOR EL 1952 DE LA UD HOSPITALET, DURANT LA SEVA ETAPA DE JUGADOR DEL FC BARCELONA.
EP

142
Equip de la UD Hospitalet, la temporada 1955/56 a Tercera Divisió. A dalt, d'esquerra a dreta: Fernández, Nadal, Martret, Fortuny, Bonet, Damián, Piñol. A sota: Castells, Félez, López M., Torrillas, Olivé.
ET

disputats, assolint així una categoria, la Primera B, que permetia sortir mínimament de l'anonimat que significava aleshores la Segona Categoria que ja tenien diversos equips a la ciutat.

De fet, l'objectiu dels directius, com no podia ser d'una altra manera per a l'equip del Centre, que sempre tenia aquell paper de representatiu de la ciutat (portava el seu nom), era la Tercera Divisió Nacional. Però per arribar-hi encara restaven dos ascensos més i, en principi, ni tan sols aconseguiren mantenir-se a Primera, ja que a la temporada 53-54 els trobem de nou a la Segona Categoria, encara que tornaran a pujar una altra vegada. La Tercera divisió era una missió molt complicada perquè la massa social de l'entitat era minsa. L'any 1957, amb prou feines passaven de 300 socis. De l'obsessió pel tema econòmic i per l'ascens de categoria, és un bon reflex aquesta entrevista feta al número de juny-juliol del butlletí parroquial *Senda* de l'any 1953 pel periodista Salvador Rodríguez Paredes a un tal senyor Pedrerol, que probablement devia ser directiu del club:

«P: ¿Es cierto que por Radio San Feliu se ha dicho que los socios del Hospitalet son socios de cuarto de hora? R: Hombre, sí, pero tenga en cuenta que el cronista —que soy yo— no ha generalizado (...) Ser campeón depende de varios factores: de la directiva, de la ayuda municipal, de la aportación de la industria y de la cooperación de los socios.
— ¿Y de los jugadores no?
— ¿He nombrado a los jugadores?»

No, s'havia oblidat del més important! I és que, amb diners, es donava per suposat que els bons jugadors s'encarregarien de fer la resta. Tot i aquestes dificultats, aconseguiran pujar al grup set de la Tercera Divisió al final de la temporada 55-56. L'equip que ho aconseguí estava format per aquests jugadors:

Fernández, Martínez, Rigau, Martret, Castells, López, Tort, Torrillas, Nadal, Arturo, Cervera, Vall, Planas.

Però no era una fita fàcil de mantenir i, l'any 1957, amb Miquel Corral Sánchez com a entrenador, van haver de disputar una promoció per evitar el descens contra la Seu d'Urgell (al primer partit van empatar a un gol i en va haver de disputar un de segon que guanyaren per 4 a 1). En aquests anys, per la presidència del club van passar, que se'n tingui coneixement, Joan Massagué Prats (com a mínim els anys 1954 i 1955) i Joan Solanas Casas (1956 i 1957). Massagué tenia uns 56 anys i era un veterà del futbol a la ciutat ja que havia format part de la junta fundadora del mític Hospitalenc, l'any 1917. Regentava des de feia 25 anys el negoci familiar de la seva dona, una casa d'assegurances i d'administració de finques ben popular al Centre. De la seva banda, Joan Solanas era metge i, si més no, abans de la guerra, havia estat un dels més rics de la ciutat (l'any 1931 estava situat a la cinquena posició de la relació dels majors contribuents de la ciutat, amb un total de 1.286,40 pessetes d'impostos, de les quals 593,51 eren de contribució rústica). El seu germà Jaume, ara recentment traspassat, va ser el president i mecenes del Centro Católico durant força temps després de la Guerra Civil.

D'altra banda, al barri de Santa Eulàlia, quedava com a club «estrella» el de la secció esportiva de l'empresa Tecla Sala, que des de l'any 1948 disputà competicions federades a la Segona Categoria, i l'any 1951 pujaria a Primera. Però sembla que alguns ciutadans volien recuperar la tradició d'un equip que portés el nom del barri. Així, l'any 1950 neix el Club Deportivo Santa Eulalia. Sembla que el primer president va ser Manel Museros Agost, de qui no disposo de gaire informació. Potser va ser a la presidència fins al 1955. En aquests posteriors anys sembla que el Santa Eulalia es

va arribar a fer càrrec de l'estructura del Trinxet, que havia desaparegut com a equip federat (tot i que continuà disputant competicions d'Educación y Descanso i fins i tot del campionat diocesà durant alguns anys més), i va aconseguir de reunir uns 300 socis. Tenien el local social en un bar anomenat Esteve, al carrer Aprestadora, 202 i jugaven al camp de l'empresa Trinxet. Esportivament, en els set anys escassos d'història, el CD S. Eulalia va arribar des de la Segona Categoria fins a la Tercera Divisió. L'any 1952 van arribar a Primera Categoria B per primer cop. Aconseguiren l'ascens aquests jugadors:

Rogelio, Darrical, Alcacer, Vergés, Carretero, Paredes, Mir, Florenza, Grifell, Carrillo i Ortell.

L'any 1953 són de nou a la Segona Categoria, però després de la temporada 54-55 tornen a pujar a Primera. A la campanya 56-57, l'última abans de la fusió, estaven al grup setè de la Tercera Divisió, tot i que baixarien. Havien aconseguit l'ascens a aquesta categoria els següents jugadors que entrenava en Faura:

Torres, Escolà, Agut, Heredia, Cabrera, Márquez, Montull, Yebra, Pastor, Iglesias, Martínez, Escoda i Esteve.

El president, des del 1956, era Pere Guarro Moragas, de professió, escombriaire dels d'aquella època, que feien de la recollida d'escombraries tot un negoci.

Els tres clubs —UD Hospitalet, CD Santa Eulalia i Hércules Hospitalet— decidiren fusionar-se l'any 1957 per formar un gran club amb aspiracions, tal i com ja havia passat en d'altres ocasions, especialment a Collblanc i la Torrassa. El procés, però, no va ser fàcil ni ràpid i va necessitar la mediació municipal i una llaminadura molt dolça per a tots: la promesa de la primera gran instal·lació esportiva municipal de la ciutat, després de gairebé cinquanta anys de practicar-se esport a l'Hospitalet.[21]

La idea d'una fusió dels clubs de futbol a la ciutat no era pas nova a la dècada dels cinquanta, ja que abans de la guerra hem vist com s'havien realitzat diverses fusions de clubs en diferents barris. En aquest cas, de la fusió dels principals clubs futbolístics de la ciutat ja es parlava molt abans del 1957, però sembla que la idea costava d'imposar-se a molts socis per diversos motius. El cert, però, és que malgrat aquestes reticències, a tothom enlluernava la idea que l'Ajuntament apostés d'una vegada per l'esport i construís l'Estadi Municipal. Sembla que, com a mínim, des de principi dels anys cinquanta aquesta esperança va començar a prendre cos als clubs. Ja a l'any 1953 es parlava d'aquesta idea, que venia fins i tot de més endarrera. De fet, se l'associava amb la possibilitat d'assolir fins i tot la Segona Divisió, si més no així ho expressa el president de l'Hércules al primer número del seu butlletí, al setembre de 1954. També aquell any trobem una referència en el mateix sentit al programa esportiu que per a la festa major va elaborar la UD Hospitalet. En les últimes planes llegim:

«Es muy de lamentar que el equipo Decano y Titular de nuestra ciudad carezca de campo de deportes propio y que el que actualmente usa esté enclavado precisamente en término municipal distinto al propio [el de la Remonta, a Cornellà]. *Las ciudades deben amoldarse al ritmo actual de la vida moderna y, si esto refleja en este momento un matiz netamente deportista, debe apoyársele por todos los medios posibles».*[22]

Qui llegeix això i sap quant d'esforç va costar aconseguir el camp de la Remonta l'any 1936, no pot per menys que fer un petit somriure pel que canvien les coses amb el pas del temps.

La UD Hospitalet sempre exposarà entre els seus arguments el fet de ser el club degà de la ciutat, com hem vist, i, de fet, al programa de festa major de l'any 1956 s'esmenta la propera celebració de les bodes d'or, cosa que suposaria que feien seva de nou l'herència de l'Hospitalenc, com a primer club fundat a la ciutat, proclamant-se així directament com als continuadors d'aquella entitat. Sabem ara que es tractava d'una simple apropiació indeguda d'un passat sense continuïtat directa i compost de quatre o cinc projectes ben diferents, però els servia per reivindicar, en aquest cas, un paper que volien preponderant al moment d'una

fusió. D'entrada, tenien una cosa guanyada: el nom seria, si fa o no fa, el seu.

El fet que a les juntes dels clubs de futbol d'aquells anys hi hagués força gent vinculada a la política municipal va afavorir els desitjos del món del futbol local d'aconseguir un estadi. La presència de Domingo Peiró Ribas, que des del 1954 era regidor delegat d'esports amb l'alcalde José Tayá Solanes, i també el canvi d'alcalde del 1956, amb la presència al capdavant del Consistori de Ramón Solanich Riera van afavorir la decisió de construir la primera gran instal·lació esportiva pública a l'Hospitalet. Sembla que a principi del 1955, sent alcalde encara José Tayá, es proposà formalment als tres clubs importants de la ciutat un tracte: l'Ajuntament construeix un estadi si els clubs es fusionen en un de sol representatiu de l'Hospitalet. Però no serà fins poc després d'entrar com a alcalde Solanich que es prengui la decisió.

Domingo Peiró recordava ara que la fusió *«es va treballar abans»*[23], és a dir, es van fer reunions prèvies a tots el clubs per mirar de convèncer els socis. Sembla que l'argument del camp era difícilment rebutjable, tot i que una part dels socis tenien dubtes —segons Peiró— que s'acabés construint. Els testimonis a favor i en contra se succeeixen. Els arguments són diversos. Així, per exemple, al número d'abril de 1955 del butlletí de l'Hércules trobem l'opinió de l'aleshores secretari de la junta i que després serà president del mateix club, Ramon Oller, que en aquell moment es mostra contrari a la fusió perquè *«no sería justo que este Hércules del que todos nos sentimos orgullosos, porque es nuestra obra, desapareciese para formar una unión de problemático porvenir»*. L'octubre de 1956, llegim un altre argument en aquest butlletí, el del soci i exdirectiu Robert Romero Puig, que es mostra com a *«un decidido partidario siempre que el Ayuntamiento haga el estadio, y sólo por el estadio, pues no confío mucho en la afición de Hospitalet* (es refereix a la del Centre)*»*. A la pregunta de si opinaria també a favor de la fusió si no existís un plet sobre el camp de Torre Melina en marxa, el soci respon amb un no, ja que segons ell *«la masa deportiva está en Coll-Blanch y en la Torrasa»*.

Amb opinions d'aquest tipus entre les masses socials, els responsables dels clubs que hi estaven a favor i l'Ajuntament, amb Domingo Peiró al capdavant, van haver de fer una ofensiva a favor de la fusió. La idea va anar agafant durant un parell d'anys, i l'esquer era llaminer, però va caler que els principals impulsors de la idea, especialment Peiró, expliquessin amb confiança i rotunditat que els projectes d'instal·lacions esportives municipals anaven de debò. Al número de novembre de 1956 del butlletí de l'Hércules, es dediquen a Peiró gairebé quatre planes en una entrevista sobre el tema. De fet, Peiró era conscient que la principal massa futbolística estava a Collblanc i la Torrassa i que l'Hércules era el club que més il·lusionava els seus seguidors, i en part per això va entrar a la vicepresidència d'aquell club aleshores.

Un primer intent d'aconseguir la fusió es va fer al final de la temporada 55-56, és a dir, durant l'estiu del 1956, però les negociacions no van arribar a bon lloc, malgrat que sembla que tots els clubs estaven d'acord en principi. Per exemple, l'assemblea ordinària de socis de la UD Hospitalet del 17 de juny va donar el vist-i-plau a l'operació, segons que s'indica al programa de festa major, a l'agost d'aquell any, tot i que sembla que en aquell moment no estava encara tancada ni en un sentit ni en l'altre. Es va rumorejar que la UD Hospitalet i el CD Santa Eulalia abandonaren el projecte en saber el passiu que arrossegava l'Hércules. Preguntat més endavant sobre això a l'entrevista al butlletí de l'Hércules, el regidor Domingo Peiró va respondre així:

«El verano pasado fue la fusión la comidilla del ambiente deportivo. Yo, personalmente, creo que si no se llevó a cabo fue, primordialmente, por no disponer de Estadio. Es incierto cuanto se ha dicho referente a los dos clubes antes citados, de que abandonaron las negociaciones por motivos particulares o económicos, y yo debo hacer constar que el motivo fue el no disponer de Estadio en la fecha prevista.»

Un any després, però, amb el projecte ja sobre la taula, sembla que no va costar tant convèncer els tres clubs. Segons recordava el periodista i directiu Emiliano

Villagrasa al seu llibre de l'any 1961, l'únic dels tres clubs que no tenia problemes econòmics en aquell moment era el CD Santa Eulalia. Segons Villagrasa, *«económicamente se desenvolvía sin apuros pero sin muchas aspiraciones»*[24]. De la UD Hospitalet diria que *«su situación económica no era muy boyante, ya que arrastraba algunas deudas con los Organismos Federativos, e incluso se le había instado al deshaucio de su terreno de juego en La Remonta, por falta de pago de alquileres»*. Pel que fa al seu club, l'Hércules, Villagrasa no especifica la seva situació concreta al moment de la fusió, però pel que ja he dit, cal suposar que no era tampoc brillant.

143
L'alcalde Solanich, Narcís de Carreras i Domingo Peiró a la inauguració de la mostra de projectes esportius de l'any 1957. BIM

Passat l'estiu del 1956, l'Ajuntament va elaborar el projecte de la zona esportiva, que va donar a conèixer en una exposició d'activitats i projectes municipals inaugurada el 25 de gener de 1957. El projecte era obra de l'arquitecte municipal Manel Puig Janer i es componia del que fins al 1999 van ser el Camp Municipal de Futbol (que ara s'ha traslladat a la Feixa Llarga), la Piscina Municipal (que encara existeix ampliada) i el Pavelló Municipal de Bàsquet (avui força transformat també). La zona esportiva es va col·locar en un lloc considerat com el centre estratègic de la ciutat, a mig camí si fa no fa de tots els barris.

El nou projecte esportiu, però, s'havia de vendre com una cosa necessària per al progrés, i que portaven els nous temps i la modernitat, d'acord amb els dictats i les opinions provinents dels caps visibles del Movimiento i de les autoritats esportives. Això era així perquè, tal i com em confessà Domingo Peiró fa poc, en una ciutat amb moltes mancances d'infraestructures, la construcció d'instal·lacions esportives era considerada per alguns com a superflu:

«Jo tenia pressa, perquè hi havia gent molt contrària. Jo també ho comprenia perquè deien que hi havia d'altres necessitats que fer un camp de futbol. Tenien raó, en el fons, però també era una necessitat allò nostre. Per això es va fer de pressa».[25]

Per això, també calia donar una sensació de necessitat i de modernitat. Dos dies després de la inauguració de l'exposició del projecte, es va fer una conferència de tema esportiu. Primer, l'aleshores Tinent d'Alcalde Ponent d'Esports, Antonio Navarro Alborch, va introduir la sessió. En el seu parlament va intentar justificar la construcció de la zona esportiva:

«Un día es la cuestión de las escuelas que, inesperadamente, resultan insuficientes. Al siguiente es la apertura y urbanización de calles que exige imperiosamente la atención (...). Todos ellos se acumulan y entremezclan tumultuosamente y solamente con serenidad y estableciendo una valorada clasificación de los mismos pueden ser parcial y ordenadamente encauzados hasta su total solución. Hoy le ha tocado el turno a los deportes. ¡Ya era hora! Una ciudad de 100.000 habitantes como la nuestra, que orgullosamente se titula la segunda de Cataluña, no debe, ni puede, ni quiere desatender la educación física de la juventud. He aquí el deseo expreso de nuestro Sr. Alcalde (...), para cumplir de una manera más efectiva las acertadas directrices de nuestro invicto Caudillo».[26]

Però en l'Espanya que encara no ha arribat al «desarrollismo» dels anys seixanta, sembla que la inversió en coses tan poc productives com les instal·lacions esportives, necessitava una justificació especial, tot i que el futbol fos l'esport rei canonitzat pel règim. Per això, el Ponent d'Esports afegeix als arguments abans citats, aquests altres de caràcter si voleu més tangible:

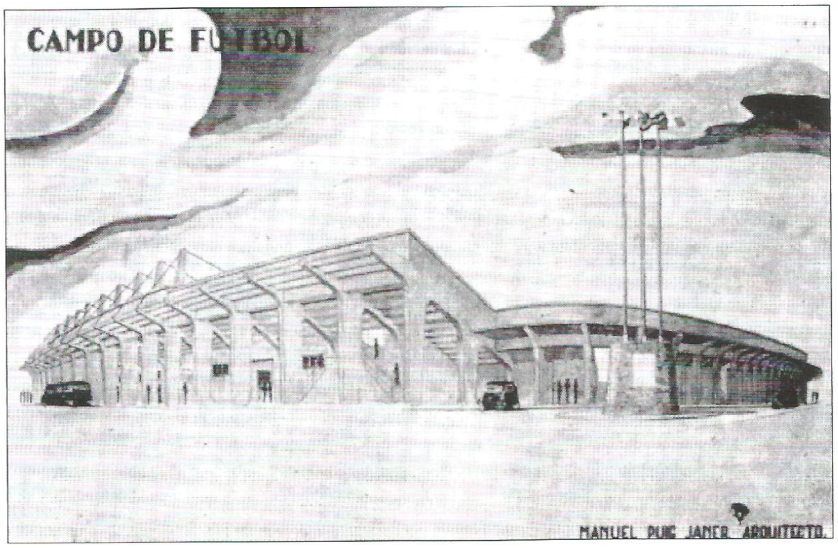

144
PROJECTE DE CAMP MUNICIPAL FET PER L'ARQUITECTE MUNICIPAL MANEL PUIG JANER.
BIM

«Producción igual a Deporte: He aquí la ecuación que planteamos y que nos proponemos resolver. Para que nuestros hijos sean hombres en todo el sentido de la palabra y puedan mantener la fama de trabajadores que es honra de nuestra región. Para que los recién llegados procedentes de zonas más pobres, encuentren el estímulo y el ejemplo que facilite su adaptación, hasta sentir el orgullo de ser hospitalenses. Para que, fuera de nuestro término se nos conozca, no solamente por la cantidad, sino también por la calidad».

El raonament no té ni cap ni peus, expressat així, però sabem extreure'n el sentit profund que vol comunicar. Potser, però, l'encarregat d'aclarir aquests conceptes, o de resoldre aquella equació, havia de ser el conferenciant d'aquell 27 de gener, el periodista de *La Vanguardia Española*, Santiago García Martínez (sembla que hi estava abonat ja que, segons confessà, ja hi havia anat quatre vegades als últims quatre anys). Va parlar, com no podia ser més addient, sobre *«La importancia actual de la Educación Física y el Deporte»*. García explicà als presents que l'esport tenia una funció educadora:

«Para nosotros el deporte debe tener como fin próximo educar, desarrollar y fortificar el cuerpo, pero muy poco habríamos conseguido en cuanto a los fines de utilidad social que se han asignado a la educación física y a los deportes si nos conformásemos con esos objetivos de índole puramente material. A través de la práctica de los ejercicios físicos y los deportes es necesario inculcar en el hombre los sanos principios del juego limpio, la obediencia a la ley de la ventaja (?), el respeto a la integridad física de los demás, la disciplina, lo que en suma constituye el lema del moderno Olimpismo».

Precisament el tema de l'olimpisme permetrà a Santiago García donar un altre argument en connexió amb les directrius esportives que tenia el país en aquell moment: sortir de l'aïllament internacional, també en matèria esportiva, amb el cop definitiu de participar als Jocs Olímpics de Roma del 1960. Per això, segons el periodista, calien instal·lacions per preparar els esportistes:

«La construcción de instalaciones deportivas es uno de los aspectos más importantes para conseguir esa necesaria floración del deporte español y cuanto se haga en este terreno nunca será demasiado. He ahí, pues, en esa colaboración que con vuestra obra prestaréis, a las directrices de nuestro máximo organismo deportivo, otro motivo más para que, por un lado os sintáis obligados a seguir adelante sin desmayar hasta el fin...».

El projecte del nou camp de futbol i de la zona esportiva del costat ja estava sobre la taula. Ara era clar que la voluntat de l'Ajuntament era ferma i que el camp ja no era excusa. El camí cap a la fusió estava aplanat. L'acte protocol·lari de la fusió dels tres clubs es va realitzar el 7 de juliol de 1957 al local del Cinema Victòria, al carrer de Santa Eulàlia. Es tractà d'una assemblea extraordinària dels socis de tots tres clubs, que havien de ratificar l'acord de fusió de les tres entitats[27]. Allà es va aprovar la fusió, amb la presència dels membres de la Comissió Gestora i del Ponent d'Esports de l'Ajuntament, Antonio Navarro Alborch. Segons l'acta de la sessió, es va aprovar també el nom del nou club, Centro de Deportes de Hospitalet, i es va nomenar com a president honorari l'alcalde Ramón Solanich, mentre que el president efectiu era Domingo Peiró Ribas. Aquests acords es van adoptar *«por unanimidad, con una salva de aplausos por todos los presentes puestos en pie»*. Tot seguit, el Tinent d'Alcalde va explicar com anava el procés de construcció del nou camp i afirma-

va *«que los terrenos de juego son ya propiedad del Excmo. Ayuntamiento, los cuales están a disposición del nuevo club»*[28].

Al moment de la fusió, eren presidents dels tres clubs fusionats Joan Solanas Casas, per la UD Hospitalet; Emili Huguet Huguet, pel CF Hércules, i Pere Guarro Moragas pel CD Santa Eulalia. Tots tres ocuparen les tres vicepresidències de què es dotava el nou club, en una junta composta per 33 persones i que va ser ratificada per la Federación Catalana de Futbol el 22 de novembre d'aquell 1957. Segons Emiliano Villagrasa[29], els tres clubs van aportar a la fusió aquests socis:

TAULA 14

NOMBRE DE SOCIS APORTATS PELS CLUBS EN EL MOMENT DE LA FUSIÓ DEL CE HOSPITALET (1957)

Hércules de Hospitalet	1.290
CD Santa Eulalia	402
UD Hospitalet	321
Total	**2.013**

Font: Villagrasa Láriz, Emiliano. *Hospitalet, una ciudad en marcha.* Edició pròpia. L'Hospitalet, 1961.

En total eren 2.013 socis *«que pocos meses después, al iniciarse la temporada oficial, alcanzaban los 2.500»*. La primera junta directiva del CD Hospitalet —aprovada per la Federación Catalana de Fútbol el 22 de novembre de 1957— va ser aquesta (entre parèntesi, club de procedència, quan el conec):

President: Domingo Peiró Ribas (Hércules)
Vicepresident primer: Emili Huguet Huguet (Hércules)
Vicepresident segon: Joan Solanas Casas (Hospitalet)
Vicepresident tercer: Pere Guarro Moragas (S. Eulalia)
Secretari general: Benet Tolós Ferrer (Hércules)
Secretari del club: Joaquim Gallén Ripollés (?)
Vicesecretari primer: Lluís Abarca Médico (Hércules)
Vicesecretari segon: Joan Ramírez Navarro (?)
Tresorer: Vicenç Tarrazón Soler (?)
Vicetresorer: Antoni Miró Pujol (?)
Comptable: Astrolabio Gil Lozano (?)
Vicecomptable: Antoni Pons Caire (?)
Vocals: Josep Sánchez Mañas, Lluís Briñas Rosales, Ramon Mata Guillamón (Hércules), Miquel Prat Peris, Josep Ramos Martínez, Joan Oliu Ribas, Robert Romero Puig (Hércules), Francesc Rufete Cazorla, Carles García Muñoz, Ramon Roch Vilá, Antoni Sorolla Balaguer (Hércules), Emiliano Villagrasa Lariz (Hércules), Ramon Oller Maxenchs (Hércules), Dr. Josep Minguella Josa, Joan Vallés Fabregat, Francesc Alarcon Torres, Ginés González Sánchez, Francesc Franquet Roch, Antoni Caballero González (Hércules), Florenci Cerveto Ruiz i Josep Pascual Sivill (Hércules).

Per al nou club, varen mantenir la categoria de Tercera Divisió Nacional, grup sisè, que en aquell moment era la màxima entre els tres clubs ja que la UD Hospitalet estava al grup setè, que estava considerat inferior que el sisè, mentre que el CD Santa Eulalia acabava de baixar del grup setè d'aquesta Tercera Divisió —on havia quedat últim— a la Primera Categoria. Pel que fa al nom, tot i que era el mateix que el d'aquell equip d'abans de la guerra que va sorgir al barri del Centre també d'una fusió l'any 1935, sembla que això va ser per casualitat. Segons recordava Domingo Peiró fa poc, *«volíem que hi figurés el nom de la ciutat, i com l'Hospitalet es deia Unión Deportiva, li vam posar Centro de Deportes»*[30]. Tot i això, no és descartable al cent per cent la idea que algú recuperés el nom en record d'aquell altre club, encara que era de l'època republicana.

La temporada 57-58, Antoni Caballero recorda que van jugar al camp de Torre Melina, que estava situat ja al terme municipal de Barcelona. Sembla que, tot i que quedava petit per al nombre de socis del nou club i que no estava ben situat per a tots, el van triar entre els camps de tots els clubs fusionats perquè era el que millors condicions i més capacitat tenia. Per facilitar l'accés als socis dels altres barris, Caballero explica que *«subíamos unos autocares desde la plaza del Ayuntamiento de Hospitalet y desde la Tenencia de Alcaldía de Santa Eulalia para traerlos al campo de Torre Melina, y cuando acababa el partido, esos autocares llevaban al personal de vuelta»*[31].

L'entrenador d'aquella primera temporada del Centro de Deportes Hospitalet va ser l'exjugador internacional

de l'Español Pere Solé Junoy, entrenador nacional des de l'any 1950, quan va aconseguir el títol en la segona promoció que va sortir a Espanya. El primer partit que he trobat com a CD Hospitalet data de l'11 d'agost de 1957, un partit de festa major que van perdre contra l'Artiguense per 3 a 1. El primer gol de la història de l'Hospitalet el va marcar García. L'alineació de l'Hospi va ser aquesta:

Rovira (Gomis), Rodríguez, Bragulat, Martret, Vilar (Navarro), Gómez, Sánchez, Giménez, Martí (García), Valero i Campos (Campillo).

Es tractava, però, d'una alineació de circumstàncies, si la comparem amb les que vindrien després, una vegada començada la lliga. El club va reunir a principi de temporada aquests jugadors:

Chico, Gauchía, Martínez, Fernández, Arias, Rovira, Martorell, Soriano, Giralt, Jofra, François, Serres, García, Casadevall, Perarnau, Cano, Martínez, Bonsoms i Gómiz.

El primer partit de lliga de la seva història el van disputar contra La Cava, i van guanyar amb rotunditat per 7 a 1, situant-se d'entrada com a líders (l'equip tarragoní es retiraria abans d'acabar aquella lliga). L'inici de la temporada va ser fulgurant, i la primera derrota no va arribar fins a la vuitena jornada, el 20 d'octubre de 1957, contra el Manresa per 2 a 4. Un jugador destacava per sobre de tots en aquell moment, es tractava del davanter Chico, que en sis partits havia aconseguit fer 11 gols i s'havia convertit en l'ídol de l'afecció. Chico sembla que era de Sabadell. Alguns equips es van interessar pel seu traspàs, i el Còrdova va arribar a oferir fins a 500.000 pessetes per la seva fitxa. Segons que recordà més tard Emiliano Villagrasa, *«el mismo día que se desestimó la oferta, Chico sufrió una importante lesión en la rodilla, que significaba el fin de su actividad»*[32].

Les coses es van començar a complicar cap al mes de novembre, quan les lesions i les sancions van colpejar l'equip. Es van fitxar nous jugadors, primer el juvenil Aro i els forasters Escursell i Cornudella. Després, l'Español, amb qui diversos membres de la junta directiva ja tenien bones relacions de l'etapa de l'Hércules, va col·laborar amb l'equip i va cedir els amateurs Piera i Espot, que van debutar amb una important derrota al camp de l'Europa —7 gols a 0— el 16 de febrer de 1958. Tot i aquests reforços, l'equip continuava baixant a la classificació i el perill del descens planava sobre el nou CD Hospitalet. Es va substituir l'entrenador, i al mes de febrer Pere Solé va deixar el càrrec en mans d'un home de la casa, Josep Saborit Arcas. Saborit era veí de Santa Eulàlia i fill de Ramon Saborit Daga, que havia estat vocal l'any 1924 de la junta de la Unió Esportiva Eularienca. Josep Saborit també havia participat en la vida associativa del seu barri abans de la guerra i, com a mínim, havia estat jugador i vicesecretari al Billar Club Eularienc l'any 1930 i al Futbol Club Marina l'any 1932. Probablement havia estat després de la guerra en d'altres equips del seu barri, com en la fundació del Club Deportivo Eulaliense i, possiblement després al Club Deportivo Santa Eulalia. Saborit era considerat com a l'home de la casa per a les situacions difícils de l'equip.

Nous fitxatges van arribar després de la incorporació del nou entrenador, com els dels exjugadors espanyolistes Marcet, Veloy i Gimeno. Van debutar a quatre jornades d'acabar el campionat, i l'equip va perdre a casa amb el Sants —que al final faria la promoció d'ascens— per 1 a 5 (segons Peiró, en Marcet estava en molt baixa forma i li va tornar els diners de la fitxa després d'aquell partit tot dient que no volia enganyar ningú...). La situació era molt compromesa. Calia una victòria als tres últims partits per assegurar la permanència... i inaugurar el nou camp municipal sense perdre la categoria. I la van aconseguir al següent partit, al camp de l'Olot, per 3 a 4. Aquell partit, però, va tenir una història subterrània que només ara surt a la llum. La directiva del CD Hospitalet va intentar comprar la victòria fos com fos. Segons que em confessà l'aleshores directiu Antoni Caballero, ho van intentar amb l'àrbitre, la directiva i amb els jugadors rivals:

«Perelló [l'expresident de l'Español]*, que entonces era presidente de la deportiva del Español y su padre era el cajero, trabajó mucho para dejarnos a Gimeno,*

Marcet... nos dejó tres o cuatro jugadores de Primera División, pero ya retirados, y claro cuando vinieron a jugar aquí a un terreno muy fuerte, se llagaron todos los pies. Si nosotros no llegamos a apañar un partido que teníamos siguiente —dejemos el nombre— que el árbitro no quiso saber nada, ni la junta directiva del otro equipo, pero sí dos jugadores (mayormente uno que teníamos mucho interés en comprarlo)... Porque hablando claro, el Olot se quedaba, perdiendo y ganando, en el mismo sitio, y claro nosotros empatando o ganando quedábamos en la misma categoría y podíamos inaugurar el campo en la misma categoría. La suerte la tuvimos al ganar allí por 3 a 4»[33].

Curiosament, en una entrevista feta al president Domingo Peiró després, una vegada acabada aquella lliga, al periòdic *Barcelona Deportiva*, hi va haver una confusió que el periodista —potser fins i tot sense sospitar res— transcriu literalment. L'autor de l'entrevista, un tal Llorenç Pascual, preguntava a Peiró sobre les dificultats de la temporada, que el president atribuïa a la falta de moral i de classe en l'equip:

«P: ¿Entre la junta?
R: Disgustadísimos.
—¿Se rompió algún plato?
— No se estropeó nada.
— ¿Discusiones?
— Acaloradas, pero todas bajo un signo, salvar al Hospitalet.
— ¿Qué cantidad costó su salvación? (¡sic!)
— Ruego retire esa pregunta.
— ¿Le ofende?
— Sí señor.
— Es normal (es refereix a la pregunta; en realitat li estava preguntant pel cost dels fitxatges de darrera hora!)
— Es tendenciosa.
— Me refería a los refuerzos del Español.
— Esto es otra cosa. Su aportación nos ayudó bastante»[34]

No va ser ni la primera ni la darrera vegada que el CD Hospitalet intentaria comprar partits de futbol en aquella època. Potser fins i tot, a l'època de l'Hércules, Caballero ja ho havia fet o intentat. En veurem algun cas més a les properes planes, però que vagi per davant que Antoni Caballero em confessà que als àrbitres mai no ha aconseguit subornar-los: *«yo he intentado comprar árbitros, porque tenía mucha amistad con ellos, ya que en 37 años he tenido tiempo de hacerme amigo, pero nunca en la vida he podido conseguir comprar un árbitro. Intentarlo sí, y por ser amigo me decían márchate Caballero que por aquí no has venido»*[35].

Aquell partit decisiu el van guanyar i després encara traurien un punt més per assegurar la jugada en empatar a zero al camp del líder, el San Andrés, a la darrera jornada. Curiosament, el San Andrés ja tenia assegurada la promoció d'ascens i, amb un punt, en va tenir prou per acabar líder, el mateix que necessitava l'Hospi per evitar qualsevol complicació final... Quatre dies després, amb la categoria salvada, s'inaugurava oficialment el nou Campo Municipal de Fútbol de l'Hospitalet.

145
Obres del Camp Municipal a l'inici. Observeu a la dreta el cartell anunciant el destí dels terrenys i una pintada demanant obrers. AL'H-AH

6.3. LA «TACITA DE PORCELANA». LES PRIMERES INSTAL·LACIONS ESPORTIVES MUNICIPALS

Els projectes tècnics del nou Camp Municipal de Futbol, de la Piscina Municipal i de les instal·lacions annexes es van aprovar a la sessió del Ple del 5 de març de 1957. Aquestes instal·lacions es van construir sobre terrenys particulars venuts a l'Ajuntament, en algun cas, i segons algunes fonts, per un preu simbòlic i en d'altres al seu preu real. Domingo Peiró[36] recorda que bona part del terreny pertanyia a la senyora Tecla Sala. La seva fàbrica tèxtil hi estava al costat, i aquells terrenys de conreu li pertanyien. També recorda el llavors president del club que a la zona hi havia quatre cases de pagès: cal Groc, d'Antoni Alemany Calaf; cal Planta, de Josep Llagostera Arús; cal Bitllera, de Tecla Sala, i ca l'Estadella. Segons Peiró, na Tecla Sala va donar els terrenys *«a condició que l'Hospitalet jugués sempre allà»* (cosa que, si fos certa, no s'ha acabat respectant...). El contracte, però, ara no es troba, segons diu Peiró, i no hi consta res, *«com si hagués sortit de no se sap on aquest camp»*. Peiró diu que es va fer un simulacre de venda, a un preu simbòlic, per formalitzar la transacció, ja que l'Ajuntament no s'ho podia quedar així com així. Tot i això, al *Boletín Informativo Municipal*[37] figura un pressupost extraordinari de despeses per a la modernització de l'Hospitalet, on figuren 6,36 milions per a la construcció del Campo Municipal: 1,375 per a *«la adquisición a la casa Tecla Sala e Hijos de los terrenos necesarios para la construcción del Campo Municipal de Deportes»* i 738.000 pessetes pel mateix concepte a l'Antoni Alemany Calaf.

En tot cas, els terrenys de cal Groc, pertanyents a Antoni Alemany, es van haver de pagar. Segons recorda Peiró, era el tros on ara hi ha les piscines. També els terrenys d'en Llagostera es van haver de pagar bé, però aquests terrenys sembla que eren mínims. La primera acta de mutu acord per a l'expropiació dels terrenys es va aprovar en la sessió plenària del 5 de juny. Després vindrien més tràmits al llarg dels següents mesos fins a final de l'any 1958, quan ja el camp estava inaugurat. Les obres es van iniciar cap al mes de setembre de 1957 i es remataren uns dies abans de la inauguració. El camp de futbol es va preveure en dues fases. La primera és la que es va inaugurar el 1958. La segona no es va fer mai. La piscina va trigar: no es va inaugurar fins a l'any 1972. Les instal·lacions annexes es referien al pavelló de bàsquet (que en realitat es preveia poliesportiu), i no es van fer fins dos anys més tard. Les primeres estructures del que avui és el pavelló vell de bàsquet es van construir l'any 1960, aprofitant també una obra de major transcendència, com era la construcció del pas soterrat per salvar la via del tren entre els barris de Sant Josep i Santa Eulàlia. L'obra esportiva es limità a la delimitació del perímetre amb una tanca i un arc a l'entrada, i a l'habilitació d'una pista poliesportiva apta per a diferents esports. L'obra es va inaugurar el 29 de gener de 1961.

En aquell moment, però, la pista es va fer descoberta i l'autèntic pavelló, tal i com el coneixem avui, no va ser una realitat fins a l'any 1971.

Respecte al camp de futbol, segons que m'explicà Domingo Peiró, *«si s'hagués fet tot, tindria una capacitat de 35.000 persones.*[38] *La segona fase, nosaltres estàvem pendents de que ens venguessin el tros de dalt, cal Planta del Llagostera, per poder arribar al carrer Alpes. No arribàvem allà i per això vam deixar el tros de dalt, que si l'haguéssim tingut podríem haver fet el camp 10 metres més de llarg i tenir un camp com Déu mana»*. Però les presses que he comentat abans van afavorir que el camp municipal fos més petit del

compte. Tot i això, era millor que res... Segons les dades tècniques de l'arquitecte municipal, *«la construcción, de la que se ha efectuado sólo una parte, comprende las graderías de los lados sur, este y oeste, con once filas de localidades y siete filas más en la parte que corresponderá a la tribuna cubierta, habiéndose empleado en la construcción el hormigón armado y sin armas, en todas sus partes»*[39]. En aquell moment, tothom parlava d'una capacitat per a unes 14.000 persones. Respecte a la gespa, deia que el camp tenia *«una hábil y completa disposición de drenaje para su desagüe»*. A més, segons l'arquitecte Manel Puig Janer, *«siguiendo las normas deportivas, el campo se ha orientado en sentido Norte-Sur, siendo las dimensiones de la pista de juego de 60 metros de ancho por 97,5 metros de longitud»*. El llavors president Domingo Peiró m'explicà que havia fet la instal·lació algun entès del Barça i que el drenatge de la gespa, efectivament, era molt bo (anys després, però, hi ha hagut problemes...). Poc després, però, la gespa va començar a tenir problemes que es van notar força sobre el terreny de joc i que van ser molt comentats a la premsa. Peiró, que qualificà en una entrevista de la inauguració de *«magnífico»*, l'estat de la gespa, amb la perspectiva dels esdeveniments posteriors m'explicà que *«allà va passar una cosa rara perquè, sí senyor, quan el van inaugurar estava perfecte... també es va dir que hi havia hagut sabotatge, que havien tirat alguna cosa»*. De fet, l'1 de setembre de 1958, poc després d'inaugurar-se, a *El Mundo Deportivo* ja es diu del Municipal: *«ese terreno cuya hierba está quemada, ¿o ha sido quemada?»*. El camp no va tenir il·luminació fins una mica després, quan la va instal·lar un dels presidents posteriors, Joan Rocabert, l'any 1959.

L'arquitecte va explicar al butlletí municipal que aquesta instal·lació *«es, más que un Campo Municipal de Deportes, un campo de fútbol con sus graderías correspondientes. Las dimensiones de los terrenos adquiridos y la urbanización de la Zona del Sector en que radica no permitían dar al edificio las dimensiones que un Estadio hubiese requerido, aparte de que tampoco era la construcción de un Estadio el deseo de la Corporación»*. Domingo Peiró concloïa ara que *«les instal·lacions podien haver estat millors, però jo vaig*

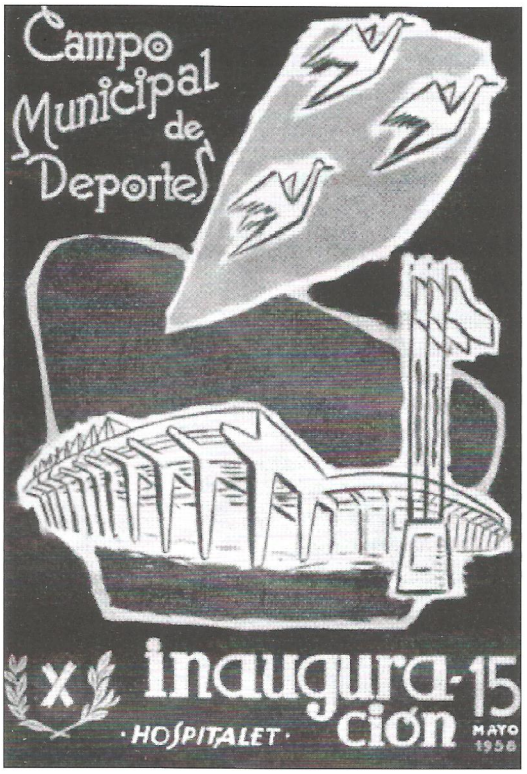

146
CARTELL D'INAUGURACIÓ DEL CAMP MUNICIPAL, EL 1958.
BIM

tenir molta presa d'acabar-lo perquè no me'l prenguessin, perquè jo veia que hi havia molt d'antagonisme amb l'esport, potser amb raó, sempre hi havia coses més primàries que un camp de futbol, però jo volia un camp de futbol». Tot i aquestes limitacions, el camp va ser publicitat pels mitjans de comunicació com a una de les instal·lacions models dins del seu tipus, i fins i tot va rebre apel·latius com el de «la tacita de porcelana»[40] (imagino que fent un paronim de la dita «tacita de plata» quan es fa referència a la ciutat de Cadis). L'enginyosa frase va ser escrita en una crònica de *Barcelona Deportiva*, el 7 de juliol de 1958.

La segona fase no s'ha arribat a fer mai. Contemplava una ampliació de la tribuna amb set fileres més de seients —unes 3.500 persones més— que havien de ser coberts, de tal manera que el costat de tribuna hauria estat més alt i amb una visera d'una longitud aproximada d'uns 45 o 50 metres, és a dir, només abastava la meitat de la longitud del camp. També estava previst fer el terreny de joc una mica més llarg i crear la grada del costat nord, on encara faltava disposar dels terrenys. Per això, aquell costat mai va tenir graderies. Per acabar, es pensava fer un edifici per

147
Sortida dels equips del CF Barcelona i del CD Hospitalet al Camp Municipal el dia de la inauguració.
BIM

allotjar les oficines del club i un habitatge per al conserge. Finalment, s'aprofitaria una de les masies que ja hi havia a tocar del camp.

El camp es va inaugurar amb tota solemnitat el 15 de maig de 1958, festivitat de l'Ascensió. Els actes de la inauguració van respondre al més pur estil de l'època, i hi van prendre part els principals organismes de l'aparell polític i ideològic franquista: el partit únic, les autoritats municipals, l'Església i les autoritats civils i militars. Tot i això va tenir alguns tocs d'originalitat que fan la sensació, com ja havia succeït amb la recuperació del nom del club, que algú recordava i recuperava esdeveniments del passat relacionats amb l'esport, com veurem. Durant el matí ja es va convocar la gent per a la missa oficiada al mateix camp pel vicari de la Parròquia de Santa Eulàlia de Mèrida, Miquel Saborit, en representació del rector, que estava malalt. Una esquadra del Frente de Juventudes féu la «guardia de honor», segons la crònica del butlletí municipal.[41] Després es van fer unes exhibicions gimnàstiques a càrrec d'una representació de nois i noies de les escoles parroquials de Sant Ramon Nonat i un concert de les societats corals de Cors de Clavé, dirigides pel mestre hospitalenc Esteve Carbó. Els actes del matí per al públic van acabar amb la solemne benedicció del camp a càrrec del reverend Miquel Pujol, rector de la Parroquia Mayor de Santa Ana, de Barcelona, en representació de l'Arquebisbe-Bisbe de la diòcesi, al mateix temps que es procedia a desengabiar uns quants centenars de coloms missatgers (segurament de les pròpies entitats colombòfiles que hi havia a la ciutat). Les fotografies i les imatges filmades mostren el camp ple de públic (unes 10.000 persones).

Els actes de la tarda van ser encara més seguits per la gent, entre d'altres coses perquè incloïen un partit de futbol entre el CF Barcelona i el CD Hospitalet. Abans, però, es va donar entrada a la bandera del club, portada en una marxa per relleus des de Montserrat, on havia estat beneïda. Els atletes formaven part de la incipient secció atlètica del club, que intentà formar el veterà atleta Leonci Farré, de qui ja he parlat en capítols anteriors. Després, els dos equips van formar sobre la gespa i l'alcalde Solanich els va lliurar unes medalles commemoratives i va declarar oficialment inaugurat el camp. Tot estava llest per començar el primer partit del nou camp. Només faltava la pilota, que va arribar del cel, llançada des d'un avió... tal i com havia succeït 27 anys abans al primer festival atlètic femení organitzat per la Unió Esportiva Hospitalet, que s'havia llançat a les senyoretes participants rams de flors! Li vaig preguntar a Peiró qui havia tingut la idea de l'avió, i em va dir que Cristòbal Herms, el Ponent d'Esports i Festes d'aleshores a l'Ajuntament, que més tard seria membre de la junta directiva. Segons la crònica feta al butlletí municipal, el pilot de l'avió, que es deia Vicenç Díaz de Liaño, va llançar la pilota sense que s'hagués anunciat prèviament. Amb la pilota obtinguda per aquest original mitjà, el propi alcalde va fer la sacada d'honor i després va començar el partit. Els protagonistes d'aquell primer partit oficial al Camp Municipal van ser aquests:

CF Barcelona: Estrems, Navarro, Gracia, Roca, Ribelles, Bosch, Hermes, González, Evaristo, Kaczas, Sampedro i Coll.
CD Hospitalet: Fernández, Martorell, Serras, Arias, Veloy, Soriano, García, Giralt, Jofre, Roberto, Bonsoms.

El primer gol del nou camp de joc el va marcar el defensa de l'Hospitalet, Martorell, als 21 minuts de joc.

A la mitja part, amb empat a dos gols, va arribar el Governador Civil, Felipe Acedo. Al final del partit, que va acabar amb victòria del Barça per 5 a 2, l'alcalde va donar el trofeu al capità blaugrana mentre que el president del CF Barcelona, Miró-Sans, que compartia la tribuna, va oferir al club amfitrió un trofeu commemoratiu. Aquest trofeu, com tants d'altres, s'ha perdut avui dia.

La jornada inaugural va acabar amb un sopar a l'Hostal Santa Eulalia, on hi van haver més discursos i intercanvi de felicitacions, agraïments i insígnies.

Aquells van ser anys de molts somnis a nivell d'infraestructures. Les entitats esportives, com sempre havia succeït, passaven molts problemes per mantenir terrenys esportius amb unes mínimes condicions. El Club Baloncesto Hospitalet, per exemple, va haver de passar a les dècades dels quaranta i cinquanta per tres pistes diferents (la de la rambla Just Oliveres, la del Casino Nacional i la de Can Bori). Lògicament, eren els primers interessats a demanar una pista municipal on poder jugar de manera estable. L'aspiració d'una piscina per a la ciutat, com ja hem vist, venia de lluny. L'afecció ciclista a la ciutat era prou nombrosa, i també en aquells anys es va arribar a parlar de la construcció d'un velòdrom. El ponent d'esports de l'Ajuntament, Antonio Navarro Alborch, preguntat a principi del 1957 —en una de les entrevistes amb motiu dels projectes de construccions esportives de la ciutat— sobre la possible construcció d'un velòdrom a l'Hospitalet, va contestar, sense cap embut, això: *«pues de momento en esto no se pensó, ésta es la realidad. Pero puedo anticiparle que aún no se ha dicho la última palabra»*[42]. Del velòdrom, que va ser una idea de l'industrial local Joan Rocabert en la seva etapa com a directiu del CD Hospitalet, se'n sentirà parlar fins als anys seixanta, però mai no s'ha construït. Fins i tot en algun moment s'arribà a parlar de construir un hipòdrom, per la presència del quarter de la Remonta.

148
El moment del llançament des d'un avió de la pilota pel partit inaugural del Camp Municipal, el 1958.
AL'H-AH

6.4. L'ÈPOCA DAURADA DEL CENTRE D'ESPORTS L'HOSPITALET (1958-1965)

Hi ha força fonts per analitzar aquests anys en què el Centro de Deportes de Hospitalet va assolir la màxima categoria mai aconseguida per un club de futbol a la ciutat, la segona màxima al futbol nacional en aquell moment, anomenada Segona Divisió. Entre d'altres coses, encara existeix un llibre d'actes de la junta directiva del club on figuren les actes de l'1 d'agost de 1961 al 24 de gener de 1962, i del 17 de juliol de 1962 a l'1 de juliol de 1964. És interessant comprovar que, malgrat la deixadesa d'un club que no ha tingut gaire cura pel seu passat i malgrat els molts canvis d'ubicació i de personatges al capdavant, encara he pogut esbrinar força coses d'aquests anys que avui es recorden amb enveja per una categoria que precisament s'intenta retrobar.

Una de les intencions que movien els impulsors de la fusió del CD Hospitalet, a més de solucionar els temes econòmics, era també intentar l'assalt a la Segona Divisió. Si en fusionar-se els dos clubs dels barris de Collblanc i la Torrassa, l'Hércules havia assolit la categoria nacional (la Tercera Divisió), ara que s'havia unit el més important del futbol a la ciutat, per què no es podia somiar amb la Segona Divisió? I ho van aconseguir, però a un preu força alt, especialment econòmic, perquè en aquells anys les xifres que movien els clubs anaven pujant gairebé d'una manera més geomètrica que aritmètica. Per això, les següents pàgines parlen tant de futbol com de diners...

L'equip de l'Hospitalet va pujar a Segona Divisió la temporada 62-63. Fins aleshores havia disputat la promoció en tres ocasions més, però sense sort. Les successives directives formaren equips amb bons jugadors i grans tècnics d'aquells anys per a la categoria. Domingo Peiró va haver de deixar la presidència del club a final del 1959 ja que la seva carrera política anava pujant i el va portar a les Corts com a Procurador. Tot i això, sempre va estar més o menys a prop del que succeïa al club, fins i tot amb càrrecs a la junta. Després d'un parèntesi d'interinatge amb l'industrial Leonardo Mirete com a president, agafaria la presidència un altre industrial, Joan Rocabert, que s'hi va estar entre el 1960 i el 1962. Seria, però, sota el mandat d'Emili Huguet (exdirectiu històric del Torrasense i de l'Hércules) que el club pujaria a Segona Divisió.

La primera temporada al nou camp, la 58-59, calia fer un bon paper i, tot i el dèficit que havia generat l'anterior (segons Villagrasa, d'unes 160.000 pessetes), es van fitxar els millors jugadors de la temporada passada: Pons (del Sant Andreu, l'equip campió), Modol, Pirulo, Gaitós i Jové (del Lleida, l'equip subcampió)... Només conservaren de l'anterior equip els jugadors Jofre i Martorell. Al capdavant van situar un entrenador d'origen iugoslau, Zronimir Monsider Turk. Monsider havia estat jugador del Partizan de Belgrado i del Dinamo de Zagreb, vint vegades internacional amb Iugoslàvia. Era considerat un apàtrida (pels mateixos motius polítics, imagino, que d'altres famosos jugadors fugits de l'Europa de l'Est, com en Kubala). Després va passar encara com a jugador pels equips italians Lazio (Roma) i Pàdua, i també pel de la Universidad de Colòmbia. Va aconseguir el títol nacional d'entrenador amb el número cinc de la seva promoció, el 1953. Havia entrenat al Sabadell, UD Sants (1956), Baracaldo i Terrassa, (1958) i se'l considerava suficientment experimentat.

Els socis augmentaren fins als 3.300, i l'equip féu un bon paper, tot i que a la primera volta de la lliga s'havia patit de valent. A la segona volta, es va incorporar com a jugador l'exsaragossista Julio Remacha, que fins aleshores havia portat com a entrenador l'equip juvenil, i el rendiment del primer equip va millorar, acabant quarts al campionat i guanyant-se el dret de disputar una promoció d'ascens. La promoció, però, es va perdre davant l'Amposta a partit únic disputat a Les Corts. Tot i que l'Hospitalet anava guanyant per 2-0, sembla que dues errades del porter Alborch van empatar el partit als últims minuts. Durant la pròrroga, segons la crònica, una altra errada del porter va facilitar el gol de la derrota[43]. Aquella temporada, al prestigiós Torneo General Moscardó que disputaven tots els equips catalans de la Tercera Divisió, l'Hospi va arribar a la final, que disputà contra el Figueras de nou a Les

Corts, però també la va perdre (en un partit nocturn). Tot i que la temporada en si no havia estat dolenta, l'objectiu d'ascens no s'havia aconseguit, i el nombre de socis va baixar, encara que després, amb una campanya a l'inici de la següent temporada torna a pujar al mateix nivell. Econòmicament, però, la temporada 58-59 es va tancar amb un nou dèficit xifrat en 300.000 pessetes.

En aquests anys, comença també la moda dels partits amistosos contra rivals internacionals. Partits que en general deixaven bones recaptacions i portaven força públic al camp. El primer va ser el Liverpool anglès, l'any 1958, poc després de la inauguració del camp. Antoni Caballero[44] recorda que un tal senyor Narbona, periodista d'*El Mundo Deportivo*, era el representant del club anglès per aconseguir rivals a Catalunya. Caballero diu que els l'havia ofert a canvi de 60.000 pessetes tot dient que posant les entrades a 15 o 20 pessetes era un negoci rodó, amb unes 200.000 pessetes d'ingressos. A la directiva li va semblar una operació arriscada i van arribar a convèncer el representant perquè anessin a tants per cents de la recaptació (60 per a ell —que pagava les despeses i es quedava el possible benefici que veia tan clar— i 40 per al club). Domingo Peiró recorda que *«va ser un ple apoteòsic, com el dia de la inauguració»*[45]. I sembla que sí, que va ser negoci ja que, segons recorda Caballero, es van fer més de 200.000 pessetes. És a dir, van guanyar menys, però també sense arriscar-se tant.

Després vindrien el Red Star de Zurich (Suïssa) l'any 1959, el Kremser Sporting Club de Viena (Àustria) també l'any 1959, el Vitoria de Bahia (Brasil) el 1960 i posteriorment el Lusitano d'Èvora (Portugal). Més tard, però, es van adonar que en una ciutat en plena febre immigratòria els podia ser molt més rendible portar equips nacionals d'Andalusia o de Llevant. Peiró recorda: *«nosaltres ens vam dir, per què hem de portar al Liverpool o a equips de fora? Portem al Múrcia, al Cartagena, al Màlaga, al Sevilla... i de vegades hi havia equips que venien a jugar de Primera Divisió i es quedaven fins dimarts per jugar amb l'Hospitalet»*[46]. A més, l'estiu del 1959 es va instal·lar la il·luminació del Camp Municipal per poder disputar aquest tipus de partits en horaris nocturns, especialment durant l'estiu. La instal·lació la va fer Joan Rocabert que, com veurem, entrà a formar part de la junta. Rocabert aprofitava la seva indústria de foneria (també ell faria la instal·lació de l'Estadi de Sarrià en aquella època). Sembla que Rocabert oferia molt millor preu que les altres ofertes que tenia l'Ajuntament... Si més no, això es va divulgar en aquella època. El públic va acollir la novetat amb força il·lusió ja que en aquells temps era el segon estadi català amb llum artificial, i els primers partits jugats contra l'Español i el Murcia van ser un èxit complet. L'enllumenat es va inaugurar amb un partit al maig del 1959. La sacada d'honor d'aquell partit la va fer Mercè Oller, la filla del directiu Ramon Oller, que aquell any era la Pubilla de l'Hospitalet. Ella explicava fa poc que va haver de dir a les entrevistes que tenia 18 anys, perquè consideraven que els 16 que veritablement tenia eren pocs. La Mercè Oller va fer també l'última sacada d'honor al vell camp municipal l'any 1999, quaranta anys després d'aquella primera.

149
La bandera del CD Hospitalet en una procesó. En primer pla, a la dreta subjectant la punta de la bandera, el president Emili Huguet i darrera el directiu Martí Sancho. Circa 1964.
JV

A la següent temporada, la 59-60, Remacha quedarà com a entrenador del primer equip, en substitució de Monsider. La solució econòmica va arribar de la mà de dos industrials, que amb la mediació de l'Ajuntament es van incorporar a la junta directiva: Leonardo Mirete López i Joan Rocabert Guillén. A més de les seves aportacions, segons que recorda Villagrasa, *«un determinado número de señores se comprometían a la aportación de una fuerte cantidad»*[47]. Peiró continuarà com a

president fins al desembre de 1959, però ja a l'estiu se'n rumorejava la marxa, i els més maliciosos deien que fugia per la gravetat de la situació econòmica. Al butlletí del club, Villagrasa li va preguntar per aquest tema, i Peiró responia que volia marxar perquè *«la lucha constante cansa y por otra parte las preocupaciones particulares se resienten de esta dedicación al club»*. Quan ho va tenir tot ben lligat, Peiró deixà el club, i va agafar la presidència, sembla que després *«de cierta marea directiva»*, Leonardo Mirete. Quedaren com a vicepresidents, Emili Huguet, Joan Rocabert, Cristòbal Herms i Joan Vallès Fabregat. Sembla que Mirete no comptava amb la confiança de tots els directius d'una junta que s'havia anat enterbolint des de l'entrada de Mirete i Rocabert. Cap dels dos va acceptar un paper passiu dins del club, com potser alguns membres es pensaven de dues persones que arribaven com a «caballitos blancos», per salvar econòmicament l'equip. Mirete tenia fama de tenir una mà de ferro en temes econòmics al capdavant del club, segons les impressions que han quedat d'aleshores. Les diferències a la junta es van agreujar fins al punt que el president declarà públicament: *«no puedo confiar en varios directivos, como hubiera sido mi deseo, y de esta forma no es posible trabajar; lo ideal hubiera sido poder contar con un equipo de dirigentes de mi plena confianza y nombrados, como debería ser en su caso, por mí»*[48]. De fet, sembla que Mirete no va sortir d'una assemblea de socis sinó que va accedir al càrrec per la seva funció de vicepresident.

Esportivament, però, la cosa anava molt bé, tot i que les urgències històriques havien provocat el canvi de l'entrenador Remacha per Mario Anchisi Ciceri, el 17 de novembre de 1959, quan l'equip havia abaixat una mica el ritme. Anchisi, d'origen italià, tenia força experiència en equips capdavanters de la Tercera Divisió (havia entrenat el Sants, l'Europa...). Amb ell, l'Hospitalet va aconseguir el campionat de Tercera Divisió Nacional, amb un punt més que el Sants i el Manresa. Els jugadors que componien aquella plantilla van ser aquests:

Albaladejo, Morer, Jofra, Juárez, Gómez, Escarrà, Parés, Balasch, Jové, Cantos, Lacasa, Ferrándiz, Ortoll, Andresín, Mateos, Angelillo, Borrell i Bausachs.

Aquella lliga, però, no és del tot neta. Arribats aquí, Joan Rocabert m'explicà que a través de l'Español es va comprar un partit amb el Girona:

«Una vegada teníem un defensa que es deia Juárez, i un dia per casualitat vaig a l'entrenament i li pregunto al Mario (Anchisi)*:*

— ¿Dónde está Juárez?

— Han venido del Español y se lo han llevado, mañana va para Valladolid para jugar con el primer equipo (estava cedit).

I vaig dir, no. Vaig agafar el cotxe i me'n vaig anar al camp de l'Espanyol i li vaig dir a Juárez, que ja estava a l'autocar: Juárez, baja. El jugador baixa —a l'autocar estava tothom de l'Espanyol— vam tenir una mica d'altercat i amb aquestes surt (això ho pots publicar, és cert) en Ricardo Zamora que ve i em diu:

— ¿Por qué no?

— Cojones, porque el domingo tiene un partido contra el Gerona que es muy importante para nosotros, que no lo podemos perder.

I em va respondre:

— No te preocupes, dame el nombre del árbitro y tú ganarás, y el Hospitalet ganará.

Bé, val, jo surto no molt convençut i agafo al Peiró Ribas, el periquito (era espanyolista)*, i li dic:*

— Mira lo que me ha dicho, pero yo no estoy tranquilo...

— Cony, vamos a Gerona.

El president del Girona era el doctor Mestres i l'entrenador era l'Aldecoa, l'exfutbolista del Barça. Arribo allà, parlo amb el president, en un bar que tenien allà la secretaria i li dic que diumenge següent ho sentia molt però que havíem de guanyar, i que havia parlat amb en Zamora... i llavors surt en Peiró pam, pam, pam i s'arreglen. Aleshores jo me'n vaig a veure l'Aldecoa allà mateix a Girona. (...) I li dic:

— Señor Aldecoa, el domingo jugamos contra vosotros, nos han cogido al Juárez, pero nosotros hemos de ganar.

— ¿Y quién lo dice esto?

— Te lo digo yo porque me lo ha dicho fulano, porque aquí tienes a Peiró... y tal, tal...

Total, que vam guanyar, és a dir, que el futbol tampoc

era tan net com sembla. I això no tinc cap inconvenient en que ho publiqui, perquè a més és veritat i no perquè estigui mort en Zamora perquè si fos viu també ho diria»[49].

L'ascens semblava molt a prop, però després de guanyar el campionat de Tercera van transcórrer dos mesos entre el final de lliga i el primer partit de la fase d'ascens que van haver de disputar (van quedar exempts de la primera ronda), i això es va notar en la seva forma física. A més, els va tocar l'Hércules d'Alacant, el millor equip en aquell moment de Tercera Divisió a Espanya. Van perdre tots dos partits per 3-1.

Aquell estiu, Mirete dimiteix de la presidència, i entra en escena Joan Rocabert com a candidat. Rocabert, que com hem vist ja feia de vicepresident un any abans, era un industrial barceloní que visqué força anys a Sants i tenia una foneria important a l'Hospitalet. El seu cas és força curiós i definitori del progressiu relaxament que anava vivint el règim polític en la vida quotidiana, sobretot quan els interessava. El passat de Rocabert com a lluitador d'esquerres era prou conegut entre els falangistes hospitalencs. Havia estat membre del comitè local del Partit Obrer d'Unificació Marxista (POUM) a Barcelona, havia lluitat a la Guerra Civil amb el grau de capità i fins i tot havia jugat a l'equip de futbol de la Unió Esportiva Obrera de Barcelona abans de la guerra...[50] Tot i aquest passat i la seva personalitat molt marcada, Rocabert diu que Peiró el va anar a buscar per ser president del club. Quan li vaig preguntar a Peiró per la incorporació a la junta de Mirete i Rocabert, em va contestar que havia estat *«per diners i per prestigi, el senyor Mirete tenia un negoci de frigorífics, fabricació i alguna botiga, i Rocabert tenia una gran fundició, una indústria potent»*[51]. Rocabert explica així com el va anar a buscar Peiró, amb el vist-i-plau de l'alcalde Solanich, per oferir-li la presidència:

«Un dia va venir Peiró i em va dir que em nomenaven president, ell i l'alcalde. I li vaig dir, no, d'aquesta manera no, a dit no perquè de la mateixa forma que em dieu que entri em podeu dir que surti. Si voleu que sigui president estic d'acord en ser president, perquè en aquest poble la gent es mor de fàstic. Estàvem sense llum i sense res (...) i va venir l'alcalde Solanich i m'ho va dir: porque como tienes una empresa, una actividad (...) no seas tonto, todos lo hemos sido y después —paraules textuals d'en Solanich— pues serás concejal y después teniente de alcalde. I els hi vaig dir que no m'interessava, que només m'interessava la presidència (del futbol)*»*[52].

Es va convocar l'assemblea aquell estiu del 1960, en la qual Rocabert va ser l'únic candidat i va ser elegit per aclamació. En el seu discurs a l'assemblea, Rocabert va dir: *«no esperaba ser yo el único candidato presentado. Es como si el fútbol hospitalense hubiera sido abandonado por sus padres y tuviera que ser sostenido por su tutor»* referint-se que ell, a l'Hospitalet, només hi tenia el negoci. Tot i que l'havien anat a buscar, els dos anys que Rocabert va passar com a president li van portar molts problemes. Fins i tot, segons que denuncia, Peiró i Solanich seguien intentant fer-lo *«canviar de camisa»*:

«Jo vaig tenir durant aproximadament mig any un paperet que posava adhesión al Movimiento Nacional, que estava avalat i signat ja per Peiró i per Solanich, i jo els hi vaig dir: perdeis el tiempo porque no firmaré. I després de mig any se'l vaig tornar. A mi m'han fet propostes... per exemple, en un sopar a Can Solé, a la Barceloneta, em van dir de bona persona, de tot, i al final em van dir tonto, perquè no acceptava ser regidor ni tinent d'alcalde: ¿vosotros qué ganais de que yo cambie de camisa? Nada. Pues yo tampoco, yo pierdo, por lo tanto no hay teniente de alcalde»[53].

De fet, l'adhesió al Movimiento Nacional li era necessària per ser reconegut per la Federación Española de Fútbol com a president, ja que els màxims rectors dels clubs sí que necessitaven encara els avals per ser-ho. Rocabert recorda que el van estar «emprenyant» durant molt de temps amb aquest tema. A la Federación Catalana, s'hi van avenir a contracor, fins i tot amenaçant-lo si ho feia malament, però l'espanyola era una altra cosa:

«Passat mig any, o vuit mesos, començo a rebre telegrames de la Federación Española de Fútbol (...): man-

den aval del presidente del Centro de Deportes Hospitalet. Jo el primer telegrama el vaig llençar a la paperera. Llavors tenia un home bo i fort que era el Mario Anchisi, que feia d'entrenador i també mig de secretari, i al quart o cinquè telegrama ja em vaig començar a enfadar i li vaig dir: va, contéstalo éste. La resposta va ser contundent: Señor presidente no tiene aval, ni lo quiere ni lo necesita. A partir d'aquí van venir les maniobres»[54].

Aquella temporada, Rocabert fa fora de la directiva alguns dels membres, entre els quals un dels homes del talonari, Josep Peñarroja, i també Sancho, i situa a la secretaria general del club el seu home fort, Carles García. El temperament de Rocabert fa que porti el club a la seva manera. Així, la sortida dels directius esmentats l'explica Rocabert d'aquesta manera:

«Un dia, a una reunió de junta que vam celebrar a l'Hospitalet, hi havia un tal Peñarroja, carnisser, Caballero, Vergés, el forner de Santa Eulàlia... i menys Caballero, la resta s'emprenyaven perquè deien que havien posat diners al club: un havia posat quaranta mil pessetes, l'altre trenta mil, i potser hi havia un que havia posat setanta mil, que era Peñarroja. I un dia em vaig enfadar i els hi vaig dir: quant es deu?, vaig treure el talonari i els hi vaig donar els xecs i tots dimitits, em vaig quedar sol a la junta. Em vaig quedar sol perquè tenia recanvi al costat, va ser quan vaig fitxar a Mario Anchisi[55]*, Carlos García de secretari...».*

És clar que Rocabert es descuida de dir que els diners que va tornar als directius, segons la crònica que ens deixà Emiliano Villagrasa, van sortir del traspàs d'Andresín al CF Barcelona. Segons Villagrasa, *«quizá pretendiera demostrar con este gesto que el fútbol hospitalense no necesitava del dinero de dichos señores, pero lo cierto es que el equipo pudo formarse en los inicios de la temporada gracias tan sólo a la tesorería particular de esos directivos, especialmente del señor Peñarroja»*[56].

Esportivament, Mario Anchisi va continuar portant l'equip i va mantenir bona part dels jugadors de l'anterior temporada, amb les excepcions de Balasch, Morer, Jofra o Juárez, que havien fitxat per clubs com l'Hércules, el Mallorca o el Tarragona. Per cert, que aquest Juárez (Casimir Juárez Ródenas) era de l'Hospitalet. Arriben uns altres jugadors per fer l'Hospi 60-61, com Simón i Vega, que com a juvenils havien guanyat l'any 1954 amb la selecció espanyola, un prestigiós torneig de seleccions nacionals assimilat a una mena de campionat del món d'aquesta categoria; el veterà Catà, Pons, Pagès, Maiquez, Queralt... Entremig de temporada —com ja he esmentat— un jugador format al club, Andreu Pérez Cuesta, és traspassat al CF Barcelona. Ens detindrem una mica més en el traspàs d'Andresín, com se'l coneixia aleshores, perquè és força curiós. Andresín era molt jove; havia començat a jugar a l'equip del Sant Isidre (de la parròquia de Santa Eulàlia), d'allà va passar al CD Santa Eulalia, a l'Hércules i, finalment amb la fusió al CD Hospitalet, on va jugar amb els juvenils i després amb el primer equip. Joan Rocabert recorda que el CF Barcelona sempre enviava els tècnics a la recerca de noves figures:

«Dalmau i Escolà (del Barça), venien sempre a la llotja presidencial de l'Hospitalet. Teníem un jugador que es deia Andresín, que era davanter centre, i sempre em deien: aquest nano, aquest nano el volem nosaltres (...) I al Mario Anchisi li dic un dia: escucha tú, faltan pelas, el Barcelona está interesado en Andresín, ponlo en un partido, los interiores (...), Escarrà y compañía que jueguen atrás y le pasen pelotas para el Andresín y que haga goles. Aquell dia jugaven contra el Mataró, i com el porter del Mataró era molt dolent, ni el vam tocar (es refereix a comprar-lo) *i li vam ficar sis o set gols... El Dalmau i l'Escolà m'agafen i em diuen escolta, que no parli amb ningú, que no parli amb ningú»*[57].

Segons Rocabert, al dia següent va obtenir 300.000 pessetes pel traspàs d'Andresín.

La temporada és també bona i l'acaben com a subcampions de Tercera. De nou la promoció, i de nou el fracàs. Al primer partit s'elimina el Manresa (4 a 3 al global), però a la següent eliminatòria, el Galdácano bilbaí, amb un pressupost sembla que 15 vegades menor, elimina l'Hospitalet (4-1 a Bilbao i 1-0 al

Municipal). El petit consol va ser que aquest any, que també es va arribar a la final del Torneo General Moscardó, es va guanyar per fi, tot i que van ser necessaris dos partits, ja que el primer va acabar amb empat a dos. El segon també va acabar amb el mateix resultat, però els penals —cinc llançats i transformats per Escarrà— van donar el trofeu a l'Hospitalet.

La següent temporada començaren els problemes per a en Rocabert. L'estiu de l'any 1961 ja hi havia rumors sobre el seu possible cessament al capdavant del club i de la instauració d'una gestora amb l'alcalde al capdavant, rumors que, segons figura a l'únic llibre d'actes de la junta que sembla que es conservi avui dia, va desmentir el propi Rocabert a la sessió del 14 d'agost:

«Abierta la reunión por el señor presidente, pasa a informar de la entrevista celebrada por el Excmo. Alcalde manifestando que a pesar de los rumores de cese como presidente de la Entidad debe comunicar a la directiva que continuará dirigiendo los destinos del CD Hospitalet con la más absoluta autoridad y de conformidad con lo acordado con la máxima autoridad Municipal».

Rocabert em va descriure en uns termes no gaire fàcils de creure una trobada amb l'alcalde Solanich, que probablement correspon a aquesta de què parlem:

«Em va cridar en Solanich, l'alcalde: señor Rocabert, que hay un grupo de gente que no le gusta que tú estés en el fútbol. Ya, ya sé quienes son —li vaig dir— Layola, Vives, el de la carnicería...todos los que viven en Hospitalet (al Centre) *pero a ti tampoco te quieren ¿eh?, hay un sector que tampoco te quieren, y lo tuyo es más grave que lo mío porque a mí no me quieren por razones políticas pero lo tuyo es que...»*[58].

L'explicació que dóna Rocabert a continuació ja entra en un àmbit molt íntim i personal que tampoc aporta res al nostre propòsit. Sigui com sigui, va salvar la situació. Aquella temporada 61-62, Rocabert reforça la figura de Carles García al club nomenant-lo gerent. Els problemes econòmics comencen a agreujar-se aquest any. Ja a principi de temporada, Rocabert ha d'aportar de la seva butxaca 37.000 pessetes, segons consta en acta, i diu que no està disposat a fer-ho més i que el club s'ha de mantenir per si mateix. El CD Hospitalet comença a funcionar massivament a base d'instruments de crèdit (lletres bancàries). Els deutes provenen de diversos llocs i en algun cas sembla que s'arrosseguen d'abans. Així, per exemple, a la sessió de junta del 10 d'octubre de 1961 es parla d'un deute amb la Junta de Protección de Menores (a través d'algun impost, potser sobre les recaptacions dels partits) de 121.690,59 pessetes. A la sessió del 7 de novembre de 1961, la junta deixa constància al llibre d'actes que alguns membres de la directiva, *«en nombre y representación del Centro de Deportes de Hospitalet, único debedor del Sr. Presidente»*, havien signat unes lletres de canvi reconeixent el deute amb en Rocabert. A la següent junta, el 21 de novembre, s'acorda citar els jugadors professionals de l'equip *«para exponerles la mala situación económica de la entidad y la necesidad de prorrogar el vencimiento del % que correspondería a este mes»*. Aquesta seria la situació econòmica del club durant molts anys: anaven pràcticament al dia, i de vegades ni això. Emiliano Villagrasa explicà així la situació d'aquells anys al seu llibre del 1961:

«En Cataluña se pagan por los jugadores de Tercera División cifras por completo desorbitadas, en relación con la capacidad de los clubs. Cien mil o setenta y cinco mil pesetas, por una sola temporada, es una cantidad excesiva para un jugador de Tercera División.

150
Entrega del Trofeo General Moscardó al capità de l'Hospitalet, Escarrà, per les autoritats esportives i militars, el 1961.
FCF

Y esto es lo que se paga de ficha, aparte sueldo y primas, a muchos jugadores de clubs como el Hospitalet, Sans, Tarragona, Europa, Manresa, etc. Satisfacer tales cantidades supone un déficit seguro en cada temporada que ha de ser cubierto por la economía particular de los directivos. Pero es que a causa de ello, éstos escasean cada vez más. Hombres como Canela, Guarro, Solanas, Oller, Huguet, Vallés, Caballero, Sancho, Tarazón, Jiménez, Peñarroja, que han tenido que dar su dinero al club, o responder con su garantía de créditos bancarios, de los que tienen que pagar los intereses de su peculio particular, y cancelarlos del mismo modo, acaban por cansarse de estas tareas directivas»[59].

Esportivament, els millors jugadors de la passada temporada varen ser fitxats per equips de més categoria (Albaladejo, Simó i Escarrá fitxen per l'Hércules de Alicante; Catá, pel Sants; Andrés es queda al CF Barcelona...). Al capdavant de l'equip continuava Mario Anchisi, però probablement les dificultats econòmiques feren d'aquesta una temporada de transició on no es van aconseguir les fites de passades temporades.

Rocabert va haver de marxar, però com sempre havia dit ell, a través d'una assemblea. L'estiu del 1962, Emili Huguet Huguet, a qui ja havíem trobat als antics Torrasense i Hércules, es fa càrrec de la presidència del CD Hospitalet. L'experiència d'en Rocabert al futbol, però, no el devia desencantar del tot d'aquest món de l'esport, perquè seguidament el van anar a buscar del Club Baloncesto Hospitalet per fer-lo president. És clar que ell havia après la lliçó: *«al bàsquet, amb l'experiència del futbol, tenia el meu fill (...) i li vaig dir si volia ser president del bàsquet i jo vicepresident, així no tenia el problema de la fitxa»*[60] (es refereix als avals). Aquesta mateixa operació la faria després a la secció de ciclisme de la UE Sants (tot i que ell parla de la Volta Ciclista a Catalunya). A la ciutat, però, encara patiria certes pressions municipals. Així, per exemple, diu que els diners que li havia costat fer la instal·lació de l'enllumenat del Camp Municipal —uns dos milions— no els va cobrar fins gairebé vint anys després, ja que amb José Matías de España, l'alcalde que va succeir en Solanich l'any 1962 i que va ser a l'alcaldia fins al 1973, les relacions van ser molt pitjors.

Amb Huguet a la presidència del CD Hospitalet, el club viurà els moments més gloriosos i també alguns dels més foscos de la seva història. Huguet surt elegit com a president per aclamació de l'assemblea, ja que és l'únic candidat. Ràpidament forma la seva junta en la qual no figura pràcticament cap membre de l'anterior junta d'en Rocabert. Acompanyarà el seu íntim amic Huguet, el ja Procurador en Cortes Domingo Peiró. Les arques del club estan totalment buides. Per començar a treballar, els membres de la junta s'obliguen a tenir la condició de socis protectors amb una quota mínima de 100 pessetes mensuals i, per disposar de líquid efectiu, es comprometen, segons que consta a l'acta del 17 de juliol de 1962, a avançar al club les següents quantitats: Huget i Rodríguez, 50.000; Oller, Peiró, Cid, Tarrazón i doctor Minguella, 15.000, i Sorolla, 10.000 pessetes.

En un primer moment, i a causa de les dificultats econòmiques, es contacta, gràcies a l'amistat d'un directiu, amb un entrenador anomenat Lacube, que havia dirigit clubs com el Condal i el Tarragona. Lacube accepta en un moment donat fer-se càrrec de l'equip, però hi serà escassament durant un mes, ja que algun incident amb la seva feina durant un partit de pretemporada jugat contra el Sants fa que demani la baixa. A l'acta de la junta on es va tractar el tema s'escriu això: *«...manifiesta que él no está de acuerdo con la forma que aquí se organizan las cosas, y por lo tanto no está dispuesto a seguir con el cargo por estimar que se le quita autoridad, sobre formación, táctica y alineaciones en el equipo, y puesto que aún no ha fichado y solamente tiene su palabra comprometida, pide con toda consideración y respeto, se le devuelva»*. La hi van tornar, i el recanvi, malgrat que l'equip devia estar mig fet, va ser ni més ni menys que un tècnic de gran prestigi aleshores, Marcel Domingo. D'origen francès, Marcel Domingo va ser porter de Primera Divisió en equips com l'Español o l'Olimpique de Marsella. S'havia tret el carnet d'entrenador nacional l'any 1955, i va ser el segon de la seva promoció. Domingo era, en principi, un entrenador que hom podia

suposar en aquell moment fora de l'abast del CD Hospitalet. Per això, el seu fitxatge va causar sorpresa, i encara és recordat per molts com una de les dades més conegudes de l'època. Domingo Peiró sembla que es va encar-regar d'anar a parlar amb ell. Així recorda com va ser:

«Vaig anar jo a fitxar-lo, allà a casa seva, vivia darrera del camp de l'Espanyol. I jo no m'atrevia perquè pensava aquest em dirà, jo tinc un prestigi... Ell venia d'entrenar al Marsella, aquí havia entrenat l'Atlètico de Madrid, i jo pensava que em faria escales abaix. Però no, tu... i vam ser molt amics, molt. (...) Em sembla que li vam pagar, res de fitxa i un tant mensual. Va acceptar perquè no tenia ofertes que l'interessessin, i va acceptar la nostra perquè tenia llibertat d'anar-se'n quan ho volgués. Jo també pensava que si fitxava en Marcel Domingo, que era un home de molt àmbit nacional i internacional, l'Hospitalet també es donava a conèixer i la premsa parla, bé o malament, però la premsa parla, i això és l'important»[61].

Segons que consta a l'acta de la junta corresponent al 25 de setembre d'aquell 1962, Marcel Domingo va explicar els seus plans de treball a la junta i, com que s'havia trobat gairebé feta la plantilla de jugadors, només va demanar un reforç de la línia d'atac: *«solicita la adquisición de dos o tres jugadores más para la línea de ataque, la cual considera muy débil para obtener una clasificación puntera al final de la Liga»*.

Però amb la carta de llibertat sota el braç, Marcel Domingo escassament va durar uns mesos a l'Hospitalet. El rendiment de l'equip sembla que no era el desitjat per la directiva, fet que va ser exposat a l'entrenador, segons que consta a l'acta de l'11 de setembre. Aquell hivern de neu (l'Hospitalet va haver d'ajornar alguns partits) Marcel Domingo l'acabaria de passar a Lleida, on l'equip local, que aleshores estava a la mateixa categoria i grup que l'Hospitalet, el va contractar. Segons Domingo Peiró, se'n va anar perquè un directiu d'allà li havia arreglat un problema personal amb la matrícula d'un cotxe d'importació que s'havia comprat a Andorra, i li va demanar que entrenés el Lleida. Peiró diu que la baixa va ser de mutu acord. A

151
Ferran Rovira, a l'esquerra de la foto, Carreras i Briñas en la seva etapa de juvenils del CD Hospitalet, cap al 1960. Rovira acabaria al Real Madrid.
FRO

la sessió del 2 de gener de 1963 del llibre d'actes del club quedà registrat el següent sobre aquest tema:

«El Sr. Presidente informa que el Entrenador, D. Marcel Domingo, ha causado baja del club, por voluntad propia, ya que según las condiciones del contrato establecido, no obligaban al Sr. Domingo, en caso de que él por su voluntad quisiera marcharse, aunque de haber querido por parte de esta Junta sí que se le podía haber perjudicado, puesto que se ha marchado a entrenar al Lérida, Equipo de igual categoría y del mismo grupo, pero el Sr. Presidente y Junta Directiva, demostrando una vez más sus buenos deseos y buena voluntad, no le ha puesto impedimentos y sólo ha pedido que se extienda un contrato para un partido a jugar en nuestro campo en la fecha que nos interese».

Marcel Domingo sembla que no havia de tenir un paper gaire lluït, ja que va agafar el Lleida molt ben situat a la classificació i havia deixat l'Hospitalet a la meitat de la classificació. Al final de lliga, les classificacions eren completament a l'inrevés. A l'Hospitalet va agafar el relleu l'exporter del FC Barcelona, Joan Zambudio Velasco. Possiblement amb menys coneixements tèc-

152
Equip del CD Hospitalet en la temporada de l'ascens —el 22 d'octubre de 1962, dia en què s'estrenava uniforme nou. A dalt, d'esquerra a dreta: Parcet, López, Bakunin, Royo, Boine i Giménez. A sota: Rovira, Leo, Mauri, Maguregui i Julián Mesa.
FR

nics en aquell moment que Marcel Domingo —segons els testimonis que he pogut recollir—, Zambudio seria, però, l'artífex de portar aquells jugadors a l'ascens. No em consta que Zambudio Velasco tingués llavors el títol d'entrenador (malgrat que ja havia entrenat el Sabadell), però sembla que els seus mètodes eren prou efectius. Antoni Caballero, aleshores delegat de l'equip, recorda que *«era un tío valentón, (...) yo en los vestuarios le he visto coger a un medio volante que teníamos del Madrid y levantarlo allí, tú puedes hacer más —le decía—, y ése le respondía, pues aquel tampoco hace nada, y él le contestó: ése no hace nada porque no sabe más, pero tú sí que sabes, y como sabes tienes que rendir más»*[62].

Econòmicament, sembla que l'Hospitalet se n'anava sortint, potser perquè aquella temporada van vendre el jugador Ferran Rovira al Real Madrid per 700.000 o 800.000 pessetes. Aquest jugador era de la ciutat i el seu traspàs va ser força comentat en aquella època a l'Hospitalet. Ell mateix recordava no fa gaire que es va amagar el nom de l'equip interessat parlant d'ofertes d'altres clubs. Segons recordava ara, el seu traspàs va ser per una quantitat que ell *«veia infinita, jo ni m'ho creia: en aquells anys un català a Madrid! Era un problema molt gros, vaig haver de donar aquest pas amb molta por per tot el que m'estava succeint, però el vaig donar i em vaig fer professional»*[63]. No va jugar gaire al primer equip del Madrid, tot i que va ser a la plantilla de la sisena Copa d'Europa. Després va passar al Zaragoza, Mallorca, Málaga, Elx, Calvo Sotelo... Al final, el futbol i la vida van portar Ferran Rovira a terres murcianes, on ha fet tasques tècniques i d'entrenador en equips com Murcia, Yeclano o Mar Menor. La seva família encara viu a l'Hospitalet.

Aquella temporada també van cedir el jove jugador hospitalenc Briñas al Samboyano per 25.000 pessetes i es va deixar de fer el butlletí per la despesa que comportava. En d'altres àmbits, però, el club es va veure força sotraguejat per diversos incidents. Especialment greus van ser els que afectaren el president. El primer, durant el mes de març, quan un grup de fanàtics va agredir Huguet al final d'un partit que jugaren a Tortosa. Domingo Peiró recorda que el seu íntim amic *«Huguet s'exaltava i en aquests llocs (...) Tortosa, Amposta... a aquests llocs només es podia anar al setembre perquè estaven collint l'arròs i estaven pacífics»*[64]. Efectivament, Caballero recorda que Huguet va dir *«una palabra muy fea de decir»*[65], i ja es va embolicar tot. Al llibre d'actes es recull un altre incident, que no sabem quin fet amaga, però que va ocasionar un intent de dimissió del propi Huguet. A l'acta del 9 d'abril de 1963, el fet es recull així:

«El Sr. Huguet, Presidente del Club, hace uso de la palabra y manifiesta muy disgustado que a raiz de ciertos hechos ocurridos esta semana, relacionados con la economía del club, y que han perjudicado enormemente su prestigio comercial y le han hecho perder la moral y confianza en ciertos sres. que han formado parte de la Junta en otras temporadas, se ha visto obligado a presentar la dimisión de cargo en la Federación Catalana, cosa que la actual Junta lamenta mucho y considera que todo lo ocurrido ha sido una falta de apoyo moral y económico a la persona de nuestro Presidente, y se solidariza en todo con él, rogándole continue en su puesto hasta el final de temporada, a lo que accede el Sr. Huguet de momento y hasta nuevos acontecimientos».

Tot i aquestes incidències, Joan Zambudio va portar l'Hospitalet al subcampionat de Tercera Divisió. Van jugar la promoció, primer amb l'Alcoyano, al qual van eliminar per un global de 6 a 5. Després van eliminar

l'Atlético Malagueño, per a la qual cosa van fer falta tres partits (un tercer de desempat). I finalment va arribar el Jaén, al qual van guanyar a Les Corts per 3 a 0. El partit de tornada s'havia de jugar amb aquesta renda, i com que el futbol era poc net en aquells anys, segons que explica Domingo Peiró, el Jaén va intentar comprar el porter de l'Hospitalet:

«Jo tenia en Parcet, que era un gran porter i una gran persona. Perquè a en Parcet, el dia de la promoció des d'altes esferes de Jaén el van tocar. Li van dir: escucha, si te dejas hacer algún gol y ganamos, tanto dinero para ti. I Parcet de seguida m'ho va dir: yo haré lo que pueda, pero si me hacen más de tres no os penseis... y si no teneis confianza, poner a otro. I efectivament, ho parava tot, i ens van marcar dos gols cap al final, i ja van pitar, i Parcet plorava. Va tenir una alegria...!»[66].

Van perdre el partit de tornada per 2 a 0, és a dir, el global de l'eliminatòria definitiva era favorable a l'Hospitalet per 3 a 2. L'Hospi estava a Segona Divisió. El màxim golejador de l'equip, amb gols importantíssims en aquells partits de promoció, va ser el recentment desaparegut Josep Mauri, que, anys més tard, també va entrenar l'equip una temporada. Els andalusos s'havien equivocat de cap a peus amb Parcet: havien anat a comprar el que seria probablement l'únic jugador que continuaria a l'equip tots els anys a Segona Divisió. I Parcet viuria també el descens posterior a categories regionals!

La notícia de l'ascens va arribar a la ciutat aquella mateixa tarda. Segons la crònica posterior de *Solidaridad Nacional*, *«a última hora de la tarde del mismo domingo, surgió como un verdadero estallido de satisfacción popular, la noticia del ascenso a Segunda División de nuestro club local, allá por tierras de la región andaluza. Como un reguero de pólvora la buena nueva se extendió por toda la ciudad»*[67]. També a través de la Soli ens assabentem que quan l'equip va arribar a l'aeroport, probablement el dilluns, el van anar a rebre *«miles de personas con banderitas y cohetes»*, encara que l'article respira triomfalisme pertot arreu, i s'ha de posar la xifra en quarantena. Ja

153
CARAVANA DE REBUDA DE «L'HOSPI» DE TORNADA DES DE JAÉN, ON HAVIA ACONSEGUIT L'ASCENS A SEGONA.
AL'H-AH

a la ciutat, es van fer una sèrie d'actes commemoratius, amb una caravana que va recórrer el carrers en un viatge cap a l'ermita de Bellvitge on van ser rebuts per la banda de l'Agrupación Coral Els Callats. Allà, el capellà de la parròquia de Santa Eulàlia va fer una al·locució als jugadors. Després van tornar, passant pels carrers de Santa Eulàlia, fins a l'Ajuntament, on van ser rebuts per les autoritats. Hi va haver parlaments d'ànim i promeses de recolzament per a la nova (i més costosa) etapa que encetava el club. Finalment, es va servir un vi d'honor als jugadors i els directius.

Més enllà d'aquesta eufòria inicial, es va organitzar un partit d'homenatge als jugadors —amb moltes dificultats per trobar ràpidament un equip de certa categoria— i també un sopar d'homenatge a la plantilla que la directiva volia que pagués l'Ajuntament. Però des del Consistori es va denegar la petició, i va haver de pagar el sopar dels jugadors el directiu Antoni Sorolla. Es va fer una foto oficial de l'equip de l'ascens i, poc després, es van començar les gestions per organitzar una campanya de captació de socis, per confeccionar el nou equip i... per liquidar els comptes de la temporada anterior.

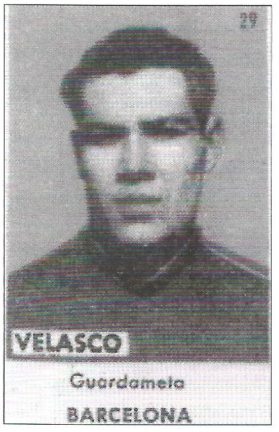

154
L'EXPORTER DEL CF BARCELONA, JOAN ZAMBUDIO VELASCO, FOU L'ENTRENADOR QUE VA PORTAR EL CD HOSPITALET A SEGONA DIVISIÓ EL 1963.
EP

Segurament, qui més va tardar a cobrar el que li havien promès per l'ascens va ser l'entrenador. Segons que explica Antoni Caballero[68], el president Huguet havia promès 50.000 pessetes a l'entrenador per l'ascens. Quan aquest ho va anar a buscar, Huguet li va dir que li havia promès *«de broma»* i l'altre, que va anar

155
Celebració de l'ascens del CD Hospitalet a Segona Divisió el 1963. La caravana de benvinguda a l'ermita de Bellvitge, amb membres de Vespa Balart.
AL'H-AH

darrera de la prima durant molt de temps, no va aconseguir res fins mesos més tard, quan en una festa a Sabadell la dona d'Emili Huguet es va trobar amb la de Zambudio Velasco i aquesta li ho va explicar. La senyora Rosari de Huguet —segons explica Caballero— va anar al seu marit i li va dir que fes un taló de 50.000 pessetes. El president s'ho devia ensumar i li va preguntar si eren per a en Velasco tot dient que havia estat una broma. Però la seva dona li va dir que ara també fes el taló «de broma» amb les 50.000 pessetes promeses, i Joan Zambudio va cobrar per haver pujat l'equip a la Segona Divisió.

Per a la primera temporada a Segona Divisió, l'Hospitalet va reunir un equip de grans jugadors, força experimentats (de vegades potser massa i tot). Parlo de Parcet (ex-Valladolid), Pantaleón i Castaños (ex-Real Madrid), Felipe Mesones (d'origen argentí, ex-Murcia i després gran entrenador), Poulsen (d'origen danès, ex-jugador de l'Español), Vacunin (ex-Zaragoza), Arnas (ex-Barcelona), Chico Ramírez (d'origen xilè, ex-Español i Universidad Católica de Chile), Julián... Sembla que el Barça també va cedir quatre jugadors de l'aleshores filial, el Condal. Es parlà del central Torres; Borrás, lateral esquerrà; Albert, extrem dret, i Mas, interior dret. El valor d'aquell equip devia ser força important. Només heu de tenir en compte una dada, únicament el cost de la fitxa de Manuel Quevedo, un altre jugador procedent del Real Madrid, va ser de 310.000 pessetes, segons que consta a l'acta de la junta del 10 de setembre de 1963 (250.000 en metàl·lic i 60.000 en una lletra a venciment del 2 de febrer). Els jugadors, a més de la fitxa, cobraven sous mensuals i primes. Aquella temporada, la junta directiva de l'Hospitalet va estipular mil pessetes per jugador i partit guanyat a camp contrari, set-centes cinquanta pessetes per partit empatat fora de casa i cinc-centes per partit guanyat a casa, a més d'algun altre possible premi extraordinari. Com que no els havia pas tocat la loteria, el club de seguida va començar de nou amb problemes econòmics, tot i que el nombre de socis, amb la nova categoria, havia augmentat de manera important. A l'acta de la sessió de junta del 26 de setembre, el directiu Pere Tort exposa la crítica situació econòmica del club i proposa que *«si entre los señores de la junta se encuentra alguno que sepa de personas que se hallen en situación económica desahogada y que estén dispuestos a entrar en la junta para ayudar al Centro, que los presenten, dejando aparte roces y rencillas personales sobre asuntos personales, comerciales o políticos que pudiera haber habido con algún otro señor que actualmente forme parte de la Junta»*. A aquestes alçades hi havia hagut tants enfrontaments dins de la directiva i, d'altra banda, sembla que els possibles interessats sortien quasi sempre del mateix cercle, que pensar en aquesta possible solució econòmica volia dir ser capaç d'obviar moltes diferències personals...

Tot això es produïa malgrat que la societat hospitalenca, en principi, va respondre relativament bé a l'ascens de categoria. D'un costat, la campanya de socis sembla que va donar certs resultats i, tot i que mai es va arribat als 6.000 abonats com era l'objectiu de la directiva, sí que de ben segur va ser el moment en què un club de futbol de la ciutat ha tingut més associats. D'altra banda, algunes firmes comercials i fins i tot particulars donaren algunes quantitats, més enllà dels habituals empresaris col·laboradors que podia aconseguir Domingo Peiró. També una tómbola extraordinària feta durant la festa major de Collblanc va deixar unes 73.000 pessetes netes de benefici. Però tot això no era suficient i a la directiva no se li acudí cap més solució que la d'aprofitar que l'espectacle del futbol donava més de si que no pas l'aforament que permetia el petit Campo Municipal. Per això, en aquells mesos es decidí

de llogar al CF Barcelona, el seu antic camp de Les Corts per disputar els partits més atractius de l'Hospitalet. A l'acta de la reunió de junta de l'1 d'octubre de 1963 es diu que la directiva demanarà amb caràcter d'urgència l'ampliació i la cobertura de la tribuna del camp municipal de l'Hospitalet per poder encabir la demanda d'espectadors que tenia en aquell moment el club i que seguidament es xifrava en les 20.000 persones que s'ajuntaven a Les Corts en els partits que hi disputava «l'Hospi». Si bé és cert que a Les Corts es registraven bones entrades, també s'ha de notar que els socis del Barcelona tenien l'entrada a preu molt assequible i que el control de Les Corts devia ser més complicat i, per tant, més fàcil d'esquivar per més gent. Tot i això, en principi aquesta solució donava més diners al club que no pas jugar segons quins partits al Municipal.

GRÀFICA 3

EVOLUCIÓ DEL NOMBRE DE SOCIS DEL CD HOSPITALET (1957-1996)

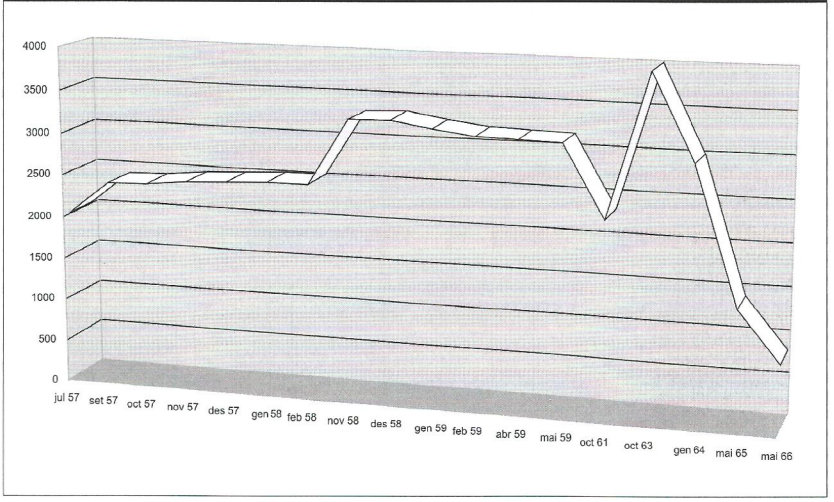

Font: Elaboració pròpia a partir principalment de les dades del *Boletín Informativo del Centro de Deportes Hospitalet.*

Aquesta solució, però, va dividir la directiva i els socis, alguns dels quals, descontents i sense comprendre per què tenint camp propi s'havia d'anar a jugar a Barcelona, a poc a poc s'anaren donant de baixa. Antoni Caballero recorda que com a mínim ell i Arroyo es van mostrar contraris a anar a Les Corts: *«aquello fue una cosa mal hecha, fuimos dos —Arroyo y yo— que dijimos de no ir a jugar allí, y Huguet me dijo: Caballero, posa aquí sobre la taula mig milió de pessetes i juguem a casa teva»*[69]. Domingo Peiró recorda també que es va anar a Les Corts per diners, i que al principi els quedaven uns beneficis que ell xifra en mig milió per partit (potser una mica exagerat). Peiró recorda també, però, que *«hi va haver moltes protestes. Jo no podia dir res, perquè era de l'Espanyol i es podia arribar a dir que jo no volia que anéssim al camp del Barça... No, no, jo primer que l'Espanyol era l'Hospitalet. Si era convenient d'anar a jugar al camp del Barça, encantat»*[70]. Peiró confirma el descens de socis per no jugar al propi camp, pels desplaçaments a Barcelona... Caballero xifra aquesta baixada d'associats en un miler, però no ho tinc confirmat. Això i el fet que sembla que amb el temps potser ja no sortia tant a compte (el Barça volia apujar el preu del lloguer de 40.000 a 50.000 pessetes) van aconsellar la directiva d'anar oblidant aquesta idea, però sembla que el mal ja estava fet.

Tot i aquestes fonts d'ingressos, els problemes econòmics de l'Hospitalet a la Segona Divisió aquella primera temporada varen ser molt greus. A l'acta del 12 de desembre de 1963, la directiva parla de buscar un nou president que es vulgui fer càrrec del club i dels seus deutes. Mentrestant, s'acorda pagar als jugadors una quantitat a compte del sou perquè no és possible pagar la mensualitat sencera. Els desplaçaments en aquells anys a Segona Divisió ja eren de per si molt més complicats i llargs que no pas ara, i més cars que jugant a Tercera. Sovint es trigaven tres dies sencers per anar i tornar en autocar, i de vegades més perquè s'aprofitava el camí per jugar algun amistós i fer calés. Les dificultats econòmiques feren que, de vegades, les condicions dels viatges de l'Hospitalet fossin totalment rocambolesques. Antoni Caballero, que en moltes ocasions feia de delegat a les expedicions, recorda especialment un viatge a Santander, en el qual se n'anaven dels hotels sense pagar, de vegades amb el consentiment del director... i de vegades sense:

«Fuimos al norte, los desplazamientos eran mucho dinero. Yo cometí unas faltas humanas muy graves, cosa que en mi negocio durante 50 años no me he atrevido a hacerlo: yo he ido a Santander como delegado a jugar contra el Racing con 25.000 pesetas, que enton-

156

REVERS DE LA PAPERETA PER FER-SE SOCI DEL CD HOSPITALET DESPRÉS DE L'ASCENS A SEGONA.

DC

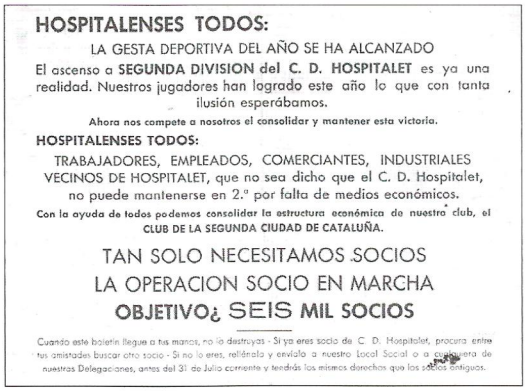

HOSPITALENSES TODOS:

LA GESTA DEPORTIVA DEL AÑO SE HA ALCANZADO

El ascenso a **SEGUNDA DIVISION del C. D. HOSPITALET** es ya una realidad. Nuestros jugadores han logrado este año lo que con tanta ilusión esperábamos.

Ahora nos compete a nosotros el consolidar y mantener esta victoria.

HOSPITALENSES TODOS:

TRABAJADORES, EMPLEADOS, COMERCIANTES, INDUSTRIALES VECINOS DE HOSPITALET, que no sea dicho que el C. D. Hospitalet, no puede mantenerse en 2.ª por falta de medios económicos.

Con la ayuda de todos podemos consolidar la estructura económica de nuestro club, el CLUB DE LA SEGUNDA CIUDAD DE CATALUÑA.

TAN SOLO NECESITAMOS SOCIOS
LA OPERACION SOCIO EN MARCHA
OBJETIVO¿ SEIS MIL SOCIOS

Cuando este boletín llegue a tus manos, no lo destruyas - Si ya eres socio de C. D. Hospitalet, procura entre tus amistades buscar otro socio - Si no lo eres, rellénalo y envíalo a nuestro Local Social o a cualquiera de nuestras Delegaciones, antes del 31 de Julio corriente y tendrás los mismos derechos que los socios antiguos.

ces tenía suficiente, pero es que se ve que teníamos mala fama y el de los autocares se presentó allí (...) y dijo, no, a la vuelta no, si no pagais ahora el coche no sale de aquí. Y esto valía ya 8.500 pesetas (...) Pues ya salí con 8.500 menos. Yo de mi casa no cogí ni una perra porque duro que cogías duro que te gastabas y que no lo veías, pues la mejor manera era no coger nada más que la documentación... Y entonces, con el entrenador que teníamos, Rabassa, (...) hicimos el desplazamiento y claro, fuimos a Tudela y allí teníamos que cenar, dormir y desayunar... y no pagar, me dijo. Y eso cómo se hace —le pregunté— porque yo no lo he hecho nunca (o sea, yo no lo hice, pero me culpo yo mismo de aquella fechoría) (...) Entonces por la mañana me dijo: usted no hable, ¿eh? nada más oir y todo lo que yo diga, usted dice que sí. Llama al maitre y le dice: oiga, maitre, mire vamos a jugar a Santander, por aquí pasaremos seguramente el lunes a mediodía... ¡delegado!, saldremos de allí de Santander a Bilbao, a cenar y dormir y de Bilbao hacia aquí, pero le telefonearemos antes, porque si hemos ganado haremos un menú especial y si no ganamos pues comeremos algo corriente, y entonces lo contaremos todo...»[71].

I és clar, la tornada va ser per un altre lloc. Després del partit, que van perdre després d'encaixar quatre gols als darrers deu minuts, s'havia de pagar l'àrbitre, i diu Caballero que va optar per una fórmula que no s'acostumava a utilitzar però que es podia fer i que consistia en què l'àrbitre enviés la minuta al club a través de la federació, en lloc de cobrar en metàl·lic allà mateix. A l'àrbitre no li va agradar gens allò, i els directius del Racing es van oferir a pagar ells, sempre que el propi Caballero es comprometés a enviar els diners. Durant la setmana següent es van enviar els diners. El viatge continuà amb més misèries:

«Y entonces, al terminar el partido siempre tenía la precaución de hacer un bocata en el autocar y hacer 100 o 200 kilómetros, hasta Bilbao, y allí pasamos la noche, pero entonces yo le dije a la señora —porque los bocadillos aquellos ya me habían costado también un dinero—: mire señora, vamos a cenar y a dormir, pero usted no cobrará hasta el próximo desplazamiento, si usted quiere, porque me quedan estas pesetas pero las necesito para el camino. Yo le dije esto, pero se me notaba muy azarado y entristecido, y la mujer me dijo: sí, hombre, sí, tranquilo, eso le pasa también al Nàstic i al Sabadell».

Tot i això, la dona li va demanar també garanties personals que seria ell qui es responsabilitzaria que cobrés el deute, com així va ser.

La situació esportiva llavors no era pas millor, l'equip es trobava bastant malament a la classificació. L'ambient al vestidor s'anava degradant de mica en mica. A la sessió de junta del 7 de gener, es tractà sobre l'intent d'agressió al directiu Antoni Caballero d'un jugador anomenat Julián. Més endavant, a final de febrer, en un desplaçament a Sant Sebastià per jugar contra la Real Sociedad, van succeir els següents fets que determinarien el cessament de Rabassa com a entrenador i que explica Antoni Caballero, que ho va viure com a delegat de l'equip. Abans de llegir la sucosa descripció cal explicar que, abans de sortir, Caballero i Huguet havien advertit l'absència del jugador Castaños dels entrenaments durant tota la setmana sense cap justificació, tot i que després ho esbrinarien tot:

«...Y el señor Huguet me dijo que sobre todo que ese señor Castaños que no subiera al autocar, que no viajara con la expedición. Después le telefoneé y le dije que iba a esperarnos al hotel y él me reiteró que no se uniera a la expedición. Yo por el camino me enteré que el míster le había dado permiso, y yo callado. Llegamos al hotel y efectivamente, allí en el fondo estaba Castaños (...) él adujo que el míster le había dado permiso y entonces el míster dijo: te dije que si metías un

gol, que sí. Y entonces yo ya vi que el chaval tenía razón y le dije que bajo mi responsabilidad se quedaba a cenar y a dormir (...) Y hablé con Huguet y me dijo que no jugara al día siguiente el partido contra la Real. Se lo dije al míster y (...) me dió un equipo en el que no ponía a Castaños. Y el día del partido contra la Real yo estaba hablando para una radio de aquí de Barcelona y vino el encargado de material nuestro (...) y me dijo: Caballero, el Castaños se ha vestido (...) Bajo y le digo al míster, míster... y él me echa la mano al cuello y me dice:

— Vamos a ganar señor Caballero, vamos a ganar.

— Si vamos a ganar o a perder, usted mismo, pero ése no juega.

Y entonces me dice: yo lo pondré con el número once pero usted da el nombre de otro a la prensa. Yo me negué y entonces él me dijo que si me ponía así que el equipo lo hacía él, ya chillando en el pasillo allí en Atocha. (...) Y al final claudicó (...) y puso a un tal Seoane (...) y estaba yo a la media parte hablando para una radio y vienen y me avisan que se estaban calentando dentro del vestuario. Voy para allá y me encuentro al Seoane este, con el míster agarrado por el cuello, sin que le tocaran las piernas al suelo, en alto, y decía: no le pego a usted una hostia porque es el entrenador... Y llego y digo, ¿qué pasa aquí? (a mí me respetaban bastante). Y se ve que cuando aquel chico alegó que tenía un esguince y que no salía en la segunda parte, y entonces no había suplentes, nada más se podía cambiar al portero... Pues bueno, yo viendo el cuadro les dije, pero hombre cómo no les da vergüenza, al uno y al otro. Y en la segunda parte tuvo que salir con diez, y fue una lástima porque estaban ganando por 0 a 1 y quedamos 5 a 1 a favor de la Real Sociedad»[72].

Total, que allò va acabar amb el cessament de l'entrenador, ja que primer li van dir que havia de dimitir, i ell no va voler perdre cap dels seus drets i s'hi va negar. Per això, la junta va obrir un expedient informatiu a la federació i seguidament el va cessar. El seu substitut va ser l'exjugador del Barcelona i de l'Español, d'origen uruguaià, Dagoberto Moll Sequeira, que s'acabava de treure aquell mateix any el títol d'entrenador nacional amb el número 15 de la seva promoció de 26 entrenadors.

Però la gota que va vessar el got aquella temporada va ser poc després quan un xec sense fons va portar per unes hores Emili Huguet davant del jutge. Disposo de diverses versions de l'incident que coincideixen en les dades fonamentals. El problema va venir d'una agència de viatges que havia fet alguns serveis al club. Sembla que algú del club havia donat a un directiu els diners per pagar la factura, i ell després no va pagar directament sinó que va fer un xec. El cert és que l'agència va denunciar que els havien donat un xec sense fons, i la policia (segons Peiró l'agència de viatges pertanyia a un policia) va anar a la nit a casa del president Emili Huguet i se'l varen endur a comissaria. Sembla que es tractava d'una quantitat d'unes 100.000 pessetes. La dona d'Huguet va trucar a Antoni Caballero i ell li va dir que millor que truqués al vicepresident Peiró, que tenia més pes polític i social. Peiró (en negreta) i Caballero (en rodona) expliquen així el que va seguir després:

*«**Al señor Huguet, el fútbol le ha costado más de cuatro millones, de los de aquella época. (...) Se lo llevaron a jefatura y nosotros, me telefonea su mujer y yo enseguida llamé al alcalde: escucha, han cogido a Huguet, vamos a hacer alguna cosa. Nos vamos y ya lo habían sacado de jefatura y se lo habían llevado al juzgado de guardia, porque era un domingo.** En la comisaría Peiró que sacó su carpeta en donde llevaba la foto dándole la mano al general Franco y el comisario se puso un poco torpe y al ver que era un pez gordo lo llevó al Palacio de Justicia. Y había allí un sobrino de Huguet, que fue el que intervino, y dijo que fueran a buscar al señor que había dado el talón sin fondos, y lo fueron a buscar al garaje que tenía en Collblanc, y resulta que no se qué ley decía que si tú el dinero no te lo gastas en bebida y no sé qué, no vas a la cárcel, y este chico lo necesitaba y lo cogió, luego no sé si pagaría o no pagaría, pero Huguet fue a la calle automáticamente, porque el club había pagado, yo le había dado el dinero a aquel señor. **Pobre hombre, le habían quitado la corbata, pobre hombre... "cómo me he de ver, Domingo, con todo lo que yo he hecho". Y su mujer, Rosario, que es muy inteligente, dijo: "yo siempre te lo he dicho, siempre. Si tú estos millones los das a un asilo o a un***

hospital, te hacen un monumento, tienes flores cada día y serías admirado por todos. ¿Ahora qué estos cuatro millones? A la prisión. ¿Quién te ha venido a sacar? Nosotros, nadie más. Todos esos socios no han venido, no..." *Y su mujer le dijo, Huguet, el fútbol o yo»*[73].

L'incident és d'aquells que tothom recorda malgrat el temps que ha passat. Huguet, efectivament, en acabar la temporada va deixar la presidència, tot i que la tornaria a ocupar entre el 1970 i el 1974.

Aquella primera temporada a la Segona Divisió es va acabar amb un discret tretzè lloc a la classificació que va obligar a promocionar amb el Nàstic de Tarragona, al qual es va derrotar en tres partits, no sense cap incident a Tarragona en què es va veure involucrat el president Huguet. Les dues següents temporades, el club es va mantenir a la Segona Divisió, amb la presidència de Pere Tort Vela. Tort tenia un bar que havia estat seu de clubs esportius durant la dècada dels trenta i dels quaranta (entre els quals la UD Hospitalet), i havia estat a directives anteriors. Va tenir com a vicepresidents Eugeni Vicarregui, Joan Pérez Sánchez i Ramon Oller Maxenchs. En aquelles dues temporades també els entrenadors es van canviar al mig del campionat. Així, la temporada 64-65, Dagoberto Moll va continuar dirigint l'equip que havia salvat, però va ser substituït després per Julià Arcas Sánchez, amb certa experiència i de la mateixa promoció de què havia sortit també com a entrenador nacional en Marcel Domingo. L'equip va acabar aquell campionat a l'onzena posició.

Arcas iniciaria també, com el seu predecessor, la següent temporada, la 65-66, però l'acabaria Gabriel Taltavull Monjo, amb qui l'Hospitalet va baixar a Tercera Divisió. Van arribar a l'últim partit, contra l'Indauchu, amb mínimes possibilitats de mantenir la categoria, però no van passar de l'empat a zero, i la Segona Divisió es va esfumar. L'alineació que va disputar aquell darrer partit a Segona, el 3 d'abril del 1966, va ser aquesta:

Arias, Aparicio, Zamacona, Roca, Mesones, Roger, Portolés, Ventisca, Baltá, Clota i Balcells.

L'Hospitalet va acabar aquell darrer campionat a la Segona Divisió a la quinzena posició, penúltim amb 19 punts corresponents a 9 partits guanyats, un d'empatat i 20 de perduts, és a dir, només per sobre del Baracaldo. Curiosament, aquella temporada el club guanyaria el tercer Festival de la Canción Deportiva que organitzava Ràdio Barcelona, dins la Noche del Deporte Catalán, entre els equips de Segona Divisió que hi havia a Catalunya. Una cançó composta per Lluís Albert Muntaner i Robert Deulofeu i interpretada per Esther va ser la guanyadora en representació i exaltació del CD Hospitalet. La lletra m'estimo més no transcriure-la...[74]

El CD Hospitalet havia estat tres temporades a la Segona Divisió i, tot i que hi va passar amb més penes que glòria, no deixa de ser una fita històrica al futbol local. El preu, però, potser va ser massa alt i, després de l'esforç que suposà mantenir-se, l'equip cauria ràpidament fins a tres categories. De fet, el deute arrossegat de la darrera temporada va fer que el club fos advertit que si no pagava no el deixaven jugar a la següent temporada. Domingo Peiró es va fer càrrec del deute —sembla que a títol personal—, però negociant a la baixa amb el afectats que, d'altra banda, sabien que era l'única manera de cobrar alguna quantitat:

«Si no pagàvem això (en el 1966 eren molts diners), no ens haguessin deixat jugar. Aleshores jo negociava amb ells. Si els hi devia 110, els hi deia 50, o 35... i acceptaven. Ells deien: vostès em deuen 80, si em donen 40 accepto.(...) En Taltavull era a qui en devíem més; tenia 130.000 i es va quedar en 42.500 pessetes. Si no ho arreglava no podíem jugar»[75].

Segons els rebuts que Peiró encara conserva, el deute total del club amb aquells jugadors era d'unes 620.000 pessetes en total, que va quedar a la meitat, aproximadament. És clar que a la premsa va declarar aleshores que les havia pagades totes...[76] I aquí podríem reprendre aquella afirmació sobre el fracàs del projecte futbolístic de l'Hospitalet, que s'acabà de concretar en aquests anys. La idea d'en Peiró sobre les causes d'aquest fracàs —compartida per d'altres dirigents de l'època— té a veure amb el resultat del

«desarrollismo» d'aquella dècada, exemplificat en el famós Sis-cents: *«quan va arribar el Sis-cents, la gent va marxar... quan arribava el bon temps»* —em diria Peiró. L'augment progressiu del nivell de vida dels espanyols va permetre a molts descobrir les platges, viatjar (ni que fos a prop durant els caps de setmana), i a d'altres tenir cotxe (amb les possibilitats que això donava) i fins i tot segones residències... tot perjudicant l'assistència als partits dels diumenges. Per a en Peiró, això va perjudicar força el futbol a molts llocs. Segurament, una part de raó, la té.

Després del descens, tot i que el primer any de Tercera Divisió es va contractar un tècnic especialista a aconseguir ascensos, com era Miquel Gual Agustina (havia pujat amb el Condal —club que havia dirigit 13 anys— a la Primera Divisió), el cert és que es va baixar a Primera Regional. Els jugadors foren:

Parcet, Pérez, Bartomeu, Juanito, Amezaga, Grau, Mancebo, Casadesús, Vitaller, Delpaso, Espinosa, Alonso, Jurado, Ochoa, Marcelino, Puig, Roger, Juli i Vela.

Entre aquests noms, cal destacar en Parcet, el porter que havia viscut tota la glòria de l'ascens a Segona Divisió, totes les temporades a la divisió de plata i totes les misèries dels descensos, primer a Tercera Divisió i després a Primera Regional. L'Hospitalet no tornaria a la Tercera Divisió fins a l'any 1977.

6.5. ELS ALTRES ESPORTS, A L'OMBRA DEL FUTBOL

En aquests anys cinquanta, el ciclisme continua sent molt popular a l'Hospitalet, però a nivell competitiu ha perdut la major part de les figures i un dels seus grans impulsors, Joan Pañella. Amb ell, pràcticament també desapareix el seu gran club, la Unión Ciclista Hospitalet. Recordem que la Unión Ciclista Hospitalet havia viscut entre el 1945 i el 1951 el millor moment, però no podrà superar gaire temps la desaparició del seu benefactor, Pañella, que mor l'any 1951, quan només tenia 55 anys. El primer club ciclista de la ciutat desapareix poc després, potser entre el 1952 i el 1953. Durant aquesta dècada dels cinquanta, però, apareixeran quatre nous clubs ciclistes —més o menys efímers— a la ciutat.

El primer serà el Club Ciclista Pelegrí, que deu el nom al carrer on es trobava la seu social, el carrer Pere Pelegrí de la llavors anomenada Barriada Faus (avui límit entre Can Serra i Pubilla Cases). El domicili del club estava al número 30 d'aquest carrer, que devia ser un bar propietat de Sebastià Rupérez Sanz. El club es va constituir el 26 d'abril de 1951, i l'1 d'agost va presentar els papers per a la legalització al Govern Civil de Barcelona. En aquell moment el club tenia 45 socis. La junta directiva que va organitzar el club era aquesta:

President: Pere Sans Gavarras
Vicepresident: Pere González Antolín
Secretari: Rosend Granell Gorrea
Vicesecretari: Manel Porcar Soler
Vocals: Salvador Sánchez Martínez, Nicolau Soriano Sánchez
Caixer: Sebastià Rupérez Sanz
Director Esportiu: Miquel Ruíz Balada[77]

Al desembre d'aquell 1951, la junta és substituïda i es constitueix, una vegada ja s'ha legalitzat el club, la següent:

President: Vicenç Valenzuela Cros
Vicepresident: Pere González Antolín
Secretari: Rosend Granell Gorrea

157
Equip i directiva del Club Ciclista Hospitalet, el 1959.
BM

Vicesecretari: Manel Porcar Soler
Vocals: Miquel Ruíz Balada, Rogeli Bou Pérez
Caixer: Sebastià Rupérez Sanz
Director Esportiu: Manel Martínez Ramos[78]

Segurament el club no va durar gaire temps. Alguna referència n'he trobat de l'any 1952 o 1953, quan donen una quantitat per a l'homenatge de comiat al ciclista Joaquim Olmos. El testimoni del fill del director esportiu Manel Martínez Ramos ens va confirmar també que aquest club no va durar més de dos o tres anys.

Un segon club detectat cap a l'any 1953 respon al nom de Club Ciclista Florida, i tenia el local social al número 32 del carrer Florida, que aleshores pertanyia al límit del barri de Collblanc. No tinc gaire referències d'aquest club més enllà d'alguna prova social que organitzaven. Si més no, l'any 1960 ja no existia.

Un tercer club es va fundar en aquella dècada a la Florida, el Club Ciclista Hospitalet (recuperant així el nom històric del club local de la dècada dels trenta). Va ser l'any 1958, tot i que es va inscriure al registre del Govern Civil el 23 de gener de l'any següent, amb local social al carrer Masnou, 118. Podrien tenir quelcom a veure amb l'organització de la Festa del Pedal del 1959, que es va fer a l'Hospitalet i de la qual es conserven unes excel·lents imatges filmades per Pere Casanovas, on destaca el pas dels ciclistes per l'avinguda Isabel la Catòlica —llavors encara sense urbanitzar—, la celebració de la missa a la plaça de l'Ajuntament amb totes les autoritats i les curses que es van fer a la tarda a l'antic camp de futbol de La Remonta. Al 1960 el local social del club s'ha traslladat al carrer Florida, 51, i la junta directiva està formada així:

President: Francesc Fenoy
Vicepresident: Lluís Bonet
Secretari: Narcís Herrero
Vicesecretari: Joaquim Ripollés
Caixer: Antoni Martínez
Comptable: Epifani Sáez
Vocals: Modest García, Joan Martínez, Joan Avilés, Josep A. Hernández, Josep Segura, Domènec Moñino i Agustí Gómez
Capità d'excursions: Alfons Martínez
Delegat: Vicenç Úbeda[79]

L'altre club que es va fundar en aquesta dècada va ser el Club Ciclista Casino de Santa Eulàlia, que va iniciar la seva activitat l'any 1958 i va ser legalitzat al Govern Civil l'abril de 1959. Aquest club surt, com el seu nom indica, de l'influent Casino de Santa Eulàlia, que segons l'historiador Carles Santacana va mantenir una presència regular de membres seus als consistoris d'aquells anys[80]. De fet, als estatuts del club ciclista es donava *«preferencia para ser socios, a los señores socios de la Sociedad Cultural y Recreativa Casino de Santa Eulalia, a cuya entidad queda sometida este club»*[81]. Dins de la primera junta del club ciclista trobem la presència d'un vell conegut, Joan Salvador Aliart. L'antic president d'Unión Ciclista Hospitalet tornava al món de l'associacionisme d'aquest esport. La primera junta del nou club va ser aquesta:

President: Jesús Ruiz Berrio
Vicepresident: Jaume Lladó Marimón
Secretari: Josep Biarnés Ortíz
Vicesecretari: Joan Salvador Aliart
Tresorer: Vicenç Vergés Torras
Vocals: Josep Camps Bigorra, Francesc Canela Vila, Joan García Saloña

El tresorer, Vicenç Vergés, era regidor de l'Ajuntament. També en aquests anys, un club que ja existia des del 1943, l'Agrupació Ciclista Marina, decideix legalitzar la seva situació i inscriure's al registre del Govern Civil. Va ser l'any 1955. La junta directiva d'aleshores la componien aquestes persones:

President: Benet Costas Blanch
Vicepresident: Claudi Cases Cabrera
Secretari: Jordi Bailo Llopart
Tresorer-Caixer: Ventura Gracia Quílez
Vocals: Antoni Cebrián Figuera, Agustí Barquero Morillo, Josep Rodríguez Ortíz[82]

Tots es catalogaven com a industrials en la relació que van lliurar al Govern Civil, tot i que de vegades simplement eren fusters o electricistes. Malgrat això, trobem també, com en el cas del futbol, certa tendència dels petits industrials per aquest esport, tant pel que fa al Marina com el Club Ciclista Casino Santa Eulàlia.

La finalitat d'aquest últim club de Santa Eulàlia, segons el seu Reglamento, serà *«la práctica del Ciclismo en todas sus manifestaciones, tanto en lo relativo en excursiones como a la organización de carreras»*. De fet, naixia amb un objectiu lúdic i no pas de treure ciclistes per a la competició. I és que en aquella dècada, sembla que l'aspecte més lúdic, i sobretot l'excursionisme en bicicleta ja havien tornat a ser populars. Ja l'any 1948 he detectat el naixement d'una penya ciclista, molt semblant a les que en la dècada dels trenta havien popularitzat l'esport a Catalunya. Es tracta de la inicialment anomenada Peña Ciclista Gilda, que l'any 1950 es va intentar legalitzar amb el nom de Peña Ciclista Canigó. Es tractava d'un grup d'amics joves que el 13 de juny de 1948 van decidir *«formar una peña entidad ciclista con un fondo semanal para único y exclusivo fin de celebrar una excursión y gastar dichos fondos en una comida íntima»*[83]. La primera junta directiva que van acordar de manera amistosa estava formada així:

President: Enric Cuesta
Secretari: Antoni Fité
Vocals: Manel Gendre, Nemesi Romero i Ferran Ros

158
Arribada dels ciclistes a la plaça de l'Ajuntament durant la Festa del Pedal de l'any 1959, organitzada a l'Hospitalet.
AL'H-AH

En realitat es tractava més d'un grup d'amics que feien, això sí, moltes excursions amb «tiberis» inclosos, però que van arribar a tenir una estructura i un funcionament molt semblant al d'un club ciclista, organitzant també el seu campionat social i redactant fins i tot els seus propis estatuts. A mitjan 1950 va tornar a presentar els papers per a la legalització de la societat al Govern Civil de Barcelona i a la Unión Velocipédica Española, però aquests sembla que no van legalitzar el projecte d'Estatuts per manca de 25 socis de l'entitat, i segurament per aquest motiu tampoc el Govern Civil no devia seguir endavant el procés. Si més no, a l'Arxiu Històric del Govern Civil de Barcelona no queda cap constància d'aquesta penya. Probablement van existir més penyes i grups com aquest des de finals dels quaranta i, sobretot, en els anys cinquanta. Es conserven força fotografies d'aquestes activitats lúdiques que tenien la bicicleta com a mitjà. Segurament, als anys cinquanta, abans de l'aparició del cotxe utilitari, serà quan la bicicleta com a instrument lúdic i com a eina tingui un paper popular més important en tot el segle, potser només comparable al que ha arribat a tenir en l'actualitat en l'aspecte d'oci i joguina. La bicicleta també serà útil en aquests anys com a eina de treball, de transport. I ho serà més que no pas en dècades passades per dos factors sobretot, la progressiva millora dels camins i les carreteres i l'escassetat de combustibles i vehicles a motor.

Pel que fa al ciclisme de competició, a l'Hospitalet es donaran ja poques figures de la importància que

159
Jordi Clarós, en el velòdrom de Mataró el 1951, amb el jersei de Unión Ciclista Hospitalet.
JC

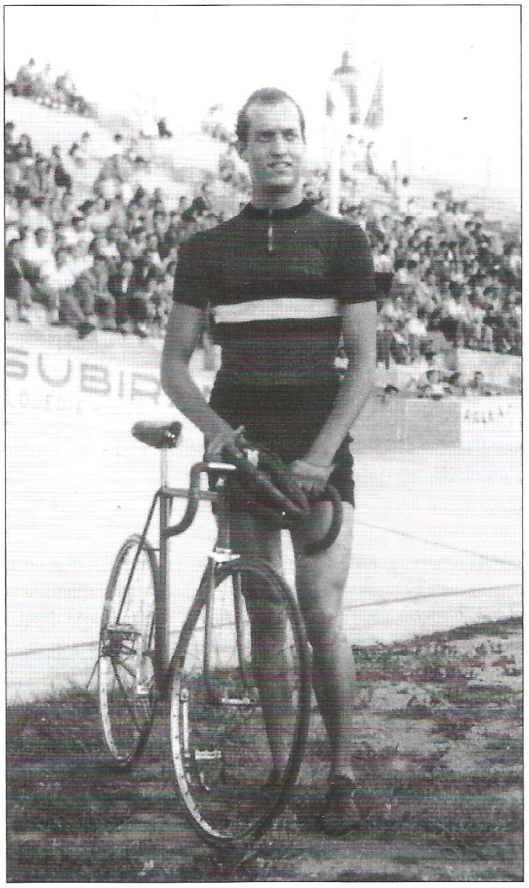

havien tingut a les dècades anteriors Español, Sancho o Gimeno. Un dels pocs ciclistes relacionats amb l'Hospitalet, a cavall de la dècada dels quaranta i la dels cinquanta, va ser Jordi Clarós. Tot i que va néixer a Barcelona, el seu primer club ja va ser l'Agrupación Ciclista Coll-Blanch, que li va pagar la fitxa i el mallot el 1944, quan només tenia 17 anys. Amb la llicència número 31, aquell any 1944 que era també el primer del club de Collblanc, Clarós ja apuntava bones formes tant en ruta com en pista. En aquell any, Clarós participa en algunes curses on es veu cara a cara amb un altre il·lustre jovenet amb el qual es reparteix els primers llocs: Miquel Poblet. Clarós destacarà de mica en mica. L'any 1947 és considerat per la premsa el vuitè millor d'una hipotètica classificació dels ciclistes independents de l'any anterior. L'any 1948 és l'onzè en la mateixa classificació de Tercera Categoria. L'any 1949 ja és considerat el cinquè millor corredor independent, especialment pels seus resultats en pista (sempre de l'anterior temporada). Amb un físic senzillament impressionant, tant per practicar l'esport com en d'altres aspectes (als diaris li deien «el Gary Cooper del ciclismo»), el jove corredor arribà a ser un ciclista de prestigi, sobretot en pista, i aconseguí diverses vegades el títol nacional de curses a l'americana, fent equip amb ciclistes com Poblet. També va ser guanyador per equips a la XXVIII edició de la Volta a Catalunya l'any 1946 quan pertanyia al CC Barcelonés (ell quedà en vint-i-tresena posició).

L'any 1948 fitxarà per l'equip d'Unión Ciclista Hospitalet, amb els quals farà una bona temporada guanyant el campionat de Barcelona per a independents i sent tercer al campionat de Catalunya de ciclocròs i primer a la Tercera Categoria, quart al Campionat de Catalunya en ruta per a independents, primer al Trofeu Fallas de València, segon al Gran Premi Catalunya i setzè al Campionat d'Espanya per a independents. En aquells anys participà en nombroses proves en pista, primer per Catalunya i Espanya, i després, sobretot a partir del 1950, per Europa (Alemanya, Suïssa, França...) i el Marroc. Potser entre les més destacades figura la dels Sis Dies de Berlín, que va córrer l'any 1952 fent parella amb Espín i que no van poder acabar perquè van caure quan faltaven unes hores per finalitzar la prova.

Estarà en actiu fins a l'any 1954, que es casa amb Maria Pañella, filla del ja en aquell moment desaparegut mecenes del ciclisme hospitalenc Joan Pañella, amb qui havia tingut prou relació esportiva. Clarós deixa la bicicleta pel tractor i es dedica a cultivar els camps de la família a l'Hospitalet. L'any 1960 farà una nova reaparició en el ciclisme, també amb certs èxits i tornant a vestir, en record del seu sogre, els colors de la desapareguda Unión Ciclista Hospitalet, amb un mallot especial que encara conserva i que tenia una carxofa brodada (el vegetal que més havia exportat el seu sogre anys enrera). Però ja el temps dels velòdroms passava de llarg. Clarós va continuar en actiu fins a l'any 1962.

Pel que fa als èxits esportius dels ciclistes locals, podem parlar de dos noms propis més. El primer, potser a tall més anecdòtic, el de Pedro Zamora, president de l'actual Unió Ciclista L'Hospitalet, que l'any 1953

pertanyia a l'equip de la AC Coll-Blanch de categoria cadet (entre 15 i 18 anys aleshores) i, en guanyar aquella temporada el campionat d'Espanya de la seva categoria, presumptament va aconseguir un rècord del món en recórrer el circuit de 23 quilòmetres a una mitjana de 42,400 quilòmetres per hora. La Federació mai li va comunicar res d'aquell rècord i només va sortir reflectit a la premsa[84]. El segon, Salvador Baños Muñoz, que l'any 1958 va ser campió d'Espanya amateur de carretera i subcampió de muntanya. Vivia a Collblanc i havia format part del club ciclista del barri, tot i que després, quan gairebé tots els clubs de la ciutat estaven mancats d'equip, va córrer amb clubs de fora.

Quan arriba l'inici dels anys seixanta, el panorama ciclista a la ciutat pel que fa a la vessant esportiva és bastant minvat ja que, segons el llibre d'Emiliano Villagrasa[85], només el Club Ciclista Hospitalet té aleshores equip amateur. Tot i que, diu que, dels 50 socis amb els quals va començar el club, en poc més d'un any ja han passat a 200, el cert és que aquest club no durarà gaire. En aquell moment tenien com a patrocinador l'empresa d'un dels directius, Tableros Úbeda. El president del club, Francesc Fenoy, agraeix al llibre *«a don Vicente Ubeda, así como a Trinaranjus, al señor Auladell de Sporting-Moto de Hospitalet y al señor Martínez de Vinos Moriles, firmas que han contribuido con su apoyo a la buena marcha del club y al desarrollo de sus actividades»*. De l'Agrupación Ciclista Collblanch, el llibre recull les declaracions del llavors vocal de propaganda, Ubaldo García, que critica la falta d'atenció de la ciutat i dels seus industrials a l'esport ciclista. *«Sólo hay una excepción —diu García— don José Peñarroja, que sin ostentación de ninguna clase (...) nos ha ofrecido siempre su apoyo material»*. Recordem que Peñarroja l'havíem trobat també al món del futbol en aquell barri. Segons que segueix la informació, el club fa cinc anys que no té equip propi, i sembla que el futur no és gaire millor en aquest sentit. Per acabar, la part del capítol que Villagrasa dedica a l'esport aquell 1961 diu això del ciclisme: *«Y en ciclismo, tras las dos entidades citadas, ya poco existe, puesto que el Club Ciclista Marina, lleva varios años sin realizar ninguna actividad, y en cuanto al Club Ciclista Santa Eulalia recientemente creado por la Junta del Casino de Santa Eulalia, no cuenta aún con ningún historial»*.

160
Equip femení de bàsquet del CD Cottet, campió d'Espanya del 1960.
C

Semblava, doncs, l'inici d'un lent declivi del ciclisme esportiu a l'Hospitalet, amb la petita excepció —que sembla que no va durar gaire— del Club Ciclista Hospitalet. Aquest club no va anar més enllà del 1962 o 1963, segons els testimonis d'alguns dels seus membres.

161
Escut del Club Baloncesto Hospitalet en un disseny dels anys cinquanta.
CBH

El bàsquet, especialment el femení, també va donar algunes alegries en aquests anys a la ciutat, amb l'equip de la casa Cottet, què després canviaria el nom pel d'Indo. Una empresa que ja havia tingut equip femení de bàsquet als anys quaranta, i que ara el tornava a formar sembla que recollint diverses jugadores d'un equip que tenia aquí el Frente de Juventudes. Aquell nou equip de Cottet va ser dues vegades campió de Catalunya, els anys, 1962 i 1963, i subcampió també en dues ocasions, els anys 1960 i 1961. També es va proclamar campió d'Espanya l'any 1960 i subcampió d'Espanya als anys 1962, 1963 i 1965.

Cal destacar el campionat nacional del 1960, el primer disputat després d'un parèntesi de sis anys sense campionat d'Espanya femení de bàsquet. La represa va ser possible perquè la Sección Femenina, que organitzava el seu campionat d'Espanya, va permetre aquell any jugar-lo també als equips federats. De fet, de federats només es van classificar dos equips cata-

162
Entrega de trofeus d'una cursa organitzada pel Club Ciclista Casino de Santa Eulalia, circa 1950.
AS

lans, que van ser els que arribaren a la final. Es va jugar a Saragossa del 2 al 5 de juliol i hi participaren vuit equips, classificats prèviament en una fase de sector. L'equip del Cottet va guanyar a la primera part d'aquesta fase final, la Sección Femenina de San Sebastián, per 41 a 18; la de La Corunya, per 33 a 32, i a l'Standard de Madrid per 47 a 35. A la final, a la qual segons la crònica del butlletí del CB San Fernando *«no asistieron el número de espectadores que dichos Campeonatos merecían»*, el CD Cottet va guanyar l'altre equip català classificat en l'altre grup com a finalista, el Picadero JC, per 36 a 34. Les jugadores del Cottet que van jugar aquell partit van ser:

Lluïsa Puentes (18 punts), Pepita Soler (4), Montserrat Bové (1), Anna Quesada (6) i Marina Roca (7).

A més, jugaren al Cottet aquell any Antònia Gimeno, Maria Pilar Iglesias, Concepció Rovira, Maria Pilar Martínez i Virtuts Pons. La capitana, Lluïsa Puentes, va ser la segona màxima encistelladora d'aquella fase final, amb 62 punts. Cal destacar l'Anna Quesada, germana de l'atleta hospitalenc Josep Quesada, una disciplina, la de l'atletisme, que també ella havia practicat. També cal esmentar la Montserrat Bové, que aquí devia ser molt jove, i que va arribar després a jugar molts anys amb el Picadero (amb els diferents noms que arribà a tenir aquest club, segons el patrocinador de torn) fins que es va retirar l'any 1977.

També sé que la Pepita Soler havia jugat a l'equip de la UD Sants, que la temporada 52-53 s'havia proclamat campió de Catalunya i d'Espanya.

La següent temporada, la 60-61, l'equip només serà subcampió de Catalunya, i després d'aquella campanya canviarà el nom de Cottet pel d'Indo. Tan sols una nova jugadora s'ha incorporat a l'equip: Carme Maldonado. Sembla que aquell any també formaren un equip infantil a la secció esportiva de l'empresa, segons notícies periodístiques. L'agost de 1961 participen en un triangular a Galícia, amb el campió d'Espanya, el Medina de La Corunya, i la Sección Femenina de Madrid. L'equip català s'endú la victòria. Era un bon preludi per a la temporada 61/62, que acabaria amb el campionat de Catalunya i el subcampionat d'Espanya. La final nacional la van perdre amb el CREFF (Colegios Reunidos de Educación Física) de Madrid per 38 a 34. L'equip s'havia renovat molt aquella temporada ja que trobem força noms nous al costat de jugadores ja veteranes a l'equip:

Lina Montagut, Montserrat Bové, Maribel Díaz de la Lastra, Maria Antònia Flaquer, Marina Roca, Antònia Gimeno, Lluïsa Puentes i Carme Maldonado.

La temporada següent, la 62/63, l'Indo torna a guanyar el Campionat de Catalunya i disputa una nova edició del Campionat d'Espanya, que per cert es va fer a Barcelona amb 8 equips. Guanyen el Medina de La Corunya (32 a 18) i el Granada CF (31 a 22). A la final es troben de nou el CREFF de Madrid, que torna a guanyar les hospitalenques per 33 a 28. Trobem de nou a les alineacions, la Pepita Soler (potser també hi era la temporada anterior), i són noves jugadores Anna Maria Vilar i Maria Teresa Fernández. Són baixa respecte a la campanya passada, Maribel Díaz de la Lastra i Maria Antònia Flaquer.

A partir de la següent temporada 63/64, la competició varia i en lloc de fer-se amb campionat de Catalunya i després d'Espanya, es fa la primera lliga estatal femenina de bàsquet. L'equip d'Indo arriba a la fase final de la lliga, una mena de final a quatre que es disputa a Madrid i en la qual l'equip hospitalenc acaba en quar-

ta posició després de perdre el primer partit de nou amb el CREFF madrileny per 35 a 31, el segon contra el Saragossa per 48 a 46 i el tercer contra el Medina de Madrid per 50 a 30. Aquella temporada l'equip s'ha renovat força, amb les incorporacions de Maria Carme Gabarró, Morge, Angarón, Maria Dolors Romagosa, Margarida Requesens i Pilós. Només segueixen de l'anterior campanya Anna Maria Vilar, Montserrat Bové, Lluïsa Puentes i Antònia Gimeno.

A la segona lliga nacional, l'any següent, l'Indo guanya el seu grup de competició i disputa la final. Perd el primer partit contra el CREFF de Madrid (que tornarà a ser el campió) per 60 a 40, però guanya l'Alamar de Granada per 47 a 43, i el Saragossa per 40 a 36. D'aquesta manera es proclamaran subcampiones d'Espanya. Aquella temporada l'equip el formaven Lluïsa Puentes, Antònia Giménez, Montserrat Bové, Margarida Requesens, Maria Dolors Romagosa, Maria Carme Rodrigo, Anna Maria Cáceres, Maria Carme Gabarró i Maria Pilar Iglesias.

A l'inici, un dels germans Guillamón —jugadors del CB San Fernando—, Vicenç, era l'entrenador d'aquest equip femení del Cottet (la relació entre el San Fernando i l'equip de Cottet va ser important als primers anys ja que, a més de ser-ne l'entrenador, també van jugar a la seva pista de Can Bori). També col·laborava amb aquell equip Joan Tort[86]. La secció esportiva de l'empresa que allotjava l'equip estava formada com un club, i tenia junta directiva pròpia. Tot i que l'empresa mare del Grupo Cottet estava aleshores a Barcelona, les instal·lacions esportives estaven a l'empresa de l'Hospitalet —la popular Indo que encara existeix i en la qual l'accionista majoritari continua sent la família Cottet—, i a la junta que he trobat a l'expedient del Govern Civil[87], que pertany al 1957, figuren dues persones de l'Hospitalet, el secretari, Albert Vidal Roma, i el vicesecretari, Josep Baladas Simarro. Malgrat això, no és descartable que en algun moment d'aquesta trajectòria, passat l'any 1961, l'equip es vinculés més amb la seu de l'empresa a Barcelona.

Eren els inicis del modern bàsquet femení, però encara quedava molt camí per fer si llegim, per exemple, l'entrevista feta a una jugadora del Cottet (de la qual, per cert, no es diu el nom, però que podria tractar-se de la capitana Lluïsa Puentes) al butlletí informatiu del CB San Fernando l'any 1960. En aquella entrevista, la jugadora repassa l'estat del bàsquet femení català, on diu que aleshores hi havia deu equips, s'organitzaven tres competicions oficials i encara no es feia el campionat d'Espanya (precisament es va reprendre aquell mateix any). L'entrevista es tanca amb la pregunta segurament més apropiada del moment: *«¿Qué indumentaria considera más apropiada, pantalón o bien falda-pantalón?»*. I sembla que hi havia debat en aquell moment, perquè la resposta de la jugadora anònima del Cottet és així d'aclaridora:

«Aunque en cierta ocasión una jugadora hiciera unas declaraciones de cierto mal gusto y bastante ofensivas referente al uso de dicha prenda deportiva, considero que lo más práctico y estético y muchas ventajas más las reune el pantalón, ya que sin desmerecer y no queriendo ofender a nadie la falda pantalón si se emplea para ocultar algo, en la mayor parte de las veces no consigue su propósito. Y el espectador que va a presenciar un partido con doble intención, despreciándose a sí mismo muy bien podría ir a otra clase de espectáculos que existen al respecto...»[88].

Pel què fa al bàsquet masculí, aquests van ser els anys de l'equip del Frente de Juventudes, conegut després com Club Baloncesto San Fernando. L'equip havia pujat a la Segona Divisió l'any 1950, després de guanyar per primer cop el Campionat d'Espanya del Frente de Juventudes l'any 1949. L'equip, que en aquell inici dels cinquanta componien entre d'altres Pepe Sáez, Ramon Aparici, Carles Martí, el germans Vicenç i Ramon Guillamon i Joan Jonama, es va mantenir junt uns anys, i el 1952 va ser també subcampió d'Espanya del campionat que organitzava el Frente de Juventudes. La progressió els portarà, la temporada 52/53, a ser l'únic equip hospitalenc a la Primera B, ja que tant el CB Hospitalet com el Centro Católico havien baixat a Segona A. Així, el FJ es convertí en l'equip amb més categoria de la ciutat, encara que després tornaria a trobar-se diverses vegades amb els altres equips hospitalencs en les mateixes categories. Però, fins i tot

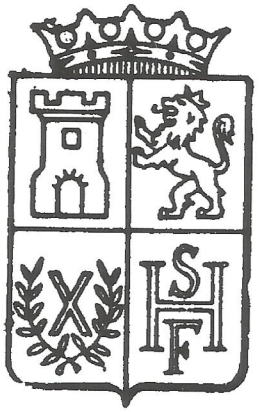

163
Escut del Club Baloncesto San Fernando de Hospitalet.
c

164
Jugadors del CB San Fernando, circa 1956.
c

el 1958 van estar a punt de pujar a la màxima categoria, la Primera Divisió nacional, tot i que van perdre a la final de la promoció.

L'any 1953, el club deixa la denominació de Frente de Juventudes i passa a denominar-se Club Baloncesto San Fernando de Hospitalet, en honor del sant que estava més lligat a la Falange. El club es creà així una personalitat pròpia, però continuà tutelat pel Delegado Local de Juventudes, José Pérez Izquierdo, que seguia sent-ne el president. No serà fins al 1959 que Pérez Izquierdo restarà com a president d'honor i passarà a ocupar el càrrec de president, Joan Mestres Carreras, que fins aleshores havia estat el segon de la junta.

Van ser els anys més brillants del club pel que fa al primer equip, ja que a més de bones classificacions a la lliga i a les competicions del Frente, aconseguiren també la Copa Federación Catalana (que disputaven una vintena d'equips catalans de les diferents categories) els anys 1954 i 1955. Segons recordava ara Joan Jonama, aconseguien mantenir gairebé els mateixos jugadors durant diverses temporades, i a mesura que aquests deixaven l'entitat o havien de fer el servei militar, els anaven renovant amb gent propera o dels equips de base que començaren a tenir a partir de la temporada 54-55, quan formen un conjunt juvenil. Aquest juvenil primer va disputar la competició de la Sección Diocesana de Baloncesto, però la següent temporada ja es va apuntar a les competicions federades. L'any 1958, al CB San Fernando ja tenien 24 jugadors entre juvenils i sèniors, però a mesura que la Federació va anar obligant els clubs a mantenir equips de base, el San Fernando en va formar més.

Econòmicament, segons recordava Jonama, quan el club portava el nom del Frente de Juventudes, era aquest organisme el que es feia càrrec de totes les despeses. Després, amb el canvi de nom i la desvinculació directa, el Frente ja només donava una subvenció que, això sí, era la base del seu pressupost. La resta sortia dels socis i dels presidents. De socis no en tenien gaires: per exemple, cap al 1961 n'eren 112. Sensiblement important sembla que va ser primer l'aportació econòmica del president, Joan Mestres, i després la del seu successor, a partir del 1965, Joan Jonama. Tot i que ell recorda que les despeses d'un club en aquell moment no eren pas com ara, el cert és que quan va desaparèixer el Frente, amb l'adveniment de la democràcia, el CB San Fernando també desapareix. Jonama recordava que aleshores tenien *«un primer equip, un júnior, un juvenil i tres infantils, i jo no podia pagar totes les despeses»*[89].

D'aquell equip del Frente de Juventudes van sortir dos jugadors interessants. Un era precisament en Joan Jonama Torres, fill del que va ser alcalde de la ciutat, Enrique Jonama Darnaculleta. Nascut al 1930, Joan Jonama va començar a jugar al San Fernando l'any 1947 i hi va ser fins al 1953, que va pasar al RCD Español de Primera Divisió. Per tant, va assolir amb el San Fernando el Campionat d'Espanya del Frente de Juventudes de l'any 1949 i el subcampionat del 1952, a més dels ascensos de les diferents temporades que també he comentat. Va arribar a ser internacional júnior l'any 1950, quan va jugar un partit contra França a Bordeus. També va formar part de la selecció catalana en diverses ocasions. A l'Español, que llavors era un dels tres equips més importants aquí, hi seria com a jugador entre el 1953 i el 1957, aproximadament. Després, tornaria al CB San Fernando, on jugaria de nou i faria al mateix temps d'entrenador del primer equip a partir de la temporada 57-58. Després va dirigir l'equip del Club Baloncesto Hospitalet, aproximadament entre el desembre de 1965 i principi del

1968 (a Primera i Segona Divisió). I just després tornaria a l'Español, ara com a entrenador, des d'aquella mateixa temporada 67-68, i fins a vuit anys seguits, en els quals es puja a Primera Nacional i es torna a baixar fins a Tercera. L'altre jugador interessant dels que van jugar al San Fernando va ser Pepe Sáez, que entre el 1948 i el 1950, aproximadament, va jugar al Tarragona i va ajudar a pujar-lo a Primera Divisió, sembla que cobrant mil pessetes per partit (imagino que a repartir entre tots)[90]. I després Sáez també va arribar a jugar al FC Barcelona tres o quatre temporades als anys cinquanta.

L'Hoquei sobre patins donaria una alegria a l'esport local l'any 1958, quan l'equip de l'Hospitalet guanyà la competició dels III Jocs Esportius Sindicals, disputada a Madrid. L'equip del Casino, que havia jugat des de la temporada 49-50 a la Primera Divisió, es retirarà de les competicions federades enmig del campionat de Primera Categoria de la temporada 53-54. Del que m'han explicat, es pot deduir que influïren com a causa de la dissolució, les males classificacions de cada temporada, la poca renovació de l'equip que es mantenia gairebé sense recanvis amb els mateixos jugadors del començament (l'any 1953 hi juguen Riba, Marcé, Caicedo, Tarragó, Brasal i Marín) i les ofertes que ja rebien els millors jugadors, que ocasionaren, per exemple, la marxa de Jeroni Brasal. A més, sembla que un club proper, format al barri de Can Vidalet, també els feia la competència als darrers anys. Quan el club es dissol, la resta de jugadors es dispersen per d'altres entitats, tot i que l'any 1958 decideixen reunir-se de nou uns quants per participar en aquells jocs sindicals a Madrid. Convencen el responsable del sindicat a l'Hospitalet per formar un equip i representar la ciutat, amb els germans Brasal —Jeroni, Albert i Joan—, Tarragó, Caicedo i dos porters de Barcelona[91]. Com a tal, l'any 1958 va ser un dels tres o quatre equips catalans que van participar als Jocs Esportius Sindicals, venuts en aquells anys per l'aparell propagandístic franquista com una mena de jocs olímpics dels anomenats «productores», és a dir, teòricament dels equips de treballadors que disputaven les competicions d'Educación y Descanso a Espanya. La propaganda de l'època va descriure l'esdeveniment com una gran reunió de milers de treballadors esportistes de tot el país en una setmana que es va organitzar a Madrid i que a la cloenda va comptar amb la presència del Generalísimo. No hi faltaren les desfilades i l'habitual parafernàlia de l'època. Pel que fa a la competició, es reunia a la pràctica, equips d'empreses i d'altres formats per a l'ocasió, o d'entitats esportives que també tenien equips federats, sense cap més requisit molt probablement que la seva inscripció. La competició volia imitar l'ideal olímpic (molt de moda en aquests anys) i, fins i tot, tenia els propis rècords a batre.

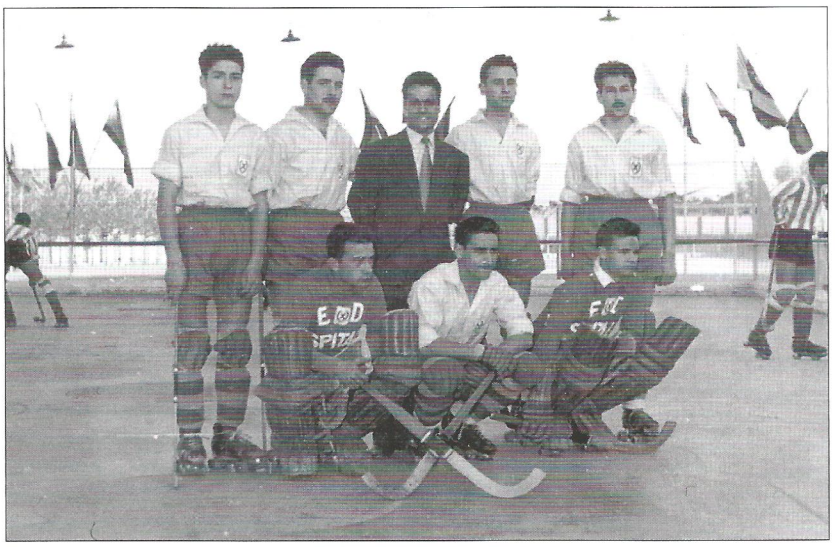

165
Equip d'hoquei d'Educación y Descanso, guanyador dels Juegos Sindicales l'any 1958. A dalt: Joan Brasal, Ricard Brasal, Francesc Noguera, Josep Tarragó, Albert Brasal. A sota: ?, Modest Caicedo i Boludo.
FB

A la competició d'hoquei patins, l'equip d'Educación y Descanso de l'Hospitalet simplement va haver de guanyar quatre partits per endur-se la victòria. El primer va ser contra l'Hogar Sama, d'Oviedo, per 12 a 3. Al segon van guanyar un equip anomenat INP, al qual van golejar per 12 a 1. A la semifinal, van guanyar l'Sniace de Santander amb pròrroga inclosa, ja que s'havia arribat al final amb empat a dos. Després, l'equip hospitalenc es va imposar per 5 a 2. A la final es va enfrontar al Femsa de Madrid, que havia eliminat l'Igualada. Van guanyar per 3 a 0. La victòria, tot i que en si mateixa va quedar força diluïda a la premsa general entre tot un munt d'altres informacions i de propaganda sobre els jocs sindicals, sembla que va tenir certa notorietat a la ciutat. És un fet que encara recorda la gent d'aquells anys i al llibre d'actes del Ple Municipal es va fer constar expressament el triomf de l'equip d'hoquei d'Educación y Descanso, en la sessió

166
Els germans Joan Brasal (vestit del Barça) i Jeroni Brasal (de l'Espanyol), la temporada 1963/64.
FB

del 30 d'abril de 1958. L'any 1960 un jove equip d'hoquei encara participa als actes d'inauguració de la zona esportiva municipal que avui és el pavelló de bàsquet. Sembla que de nou s'havia format un petit club, però sense gaire renom i, segurament, amb moltes dificultats econòmiques i d'instal·lacions.

Val la pena d'aturar-se en alguns d'aquells jugadors sortits del Casino, especialment en la saga dels Brasal. Tres germans i un dels seus fills han jugat als darrers cinquanta anys a hoquei en equips de l'Hospitalet o de la resta de Catalunya. Jeroni Brasal va ser internacional amb la selecció espanyola, amb la qual va disputar un europeu (Ginebra 1958, on van quedar segons) i un mundial (Madrid, 1960 on van ser també segons), i es va enfrontar a la mítica selecció portuguesa, segurament la millor que ha tingut mai. Jeroni va jugar entre els anys cinquanta i seixanta al Vic (on coincidiria amb el seu germà Albert), Arrahona Sabadell i Español. Amb l'Arrahona va ser campió nacional en un equip on hi havia fins a quatre jugadors de l'antic Casino Hospitalet: Jeroni i Albert Brasal, Caicedo i Tarragó.

Joan Brasal, germà més jove dels anteriors, va ser un gran jugador internacional dels anys setanta. Nascut el 1942 a l'Hospitalet, va jugar des del 1970 al 1980 a l'equip del FC Barcelona, amb el qual va aconseguir les primeres copes d'Europa (anys 1973, 1974, 1978, 1979 i 1980, que també van guanyar la Supercopa d'Europa), a més de cinc lligues (anys 1973, 1977, 1978, 1979 i 1980) i quatre copes d'Espanya (anys 1972, 1975, 1978 i 1979). Aquesta llista l'hauríem d'ampliar com a mínim amb les tres copes i una lliga més que ja havia aconseguit abans amb l'Español (on va ser amb el seu germà Jeroni) i el Vilanova. Jugava de mig, tot i que era un jugador polivalent. Va allargar la seva carrera fins als 40 anys, per bé que a les darreres temporades al Barça no era titular habitual, però la seva experiència sempre era benvinguda. Després del Barça encara va passar per Vic i Molins de Rei, per ajudar equips que entrenava el seu germà. Va ser internacional 17 vegades[92].

D'altres jugadors interessants sorgits d'aquell club del Casino van ser Josep Tarragó i Modest Caicedo. Josep Tarragó va jugar també en grans equips d'aquell moment, com el Cerdanyola i l'Arrahona de Sabadell. Va arribar a ser campió nacional amb els sabadellencs, i internacional amb la selecció espanyola. Caicedo també va jugar en equips com el Vic i l'Arrahona.

L'atletisme va donar aquí als anys quaranta i, especialment, durant els cinquanta, algunes figures d'un cert relleu però que sempre depenien de clubs de fora de la ciutat, com el migfondista Josep Quesada i el marxador Progrés Caminal. També hem d'esmentar un gran atleta que, tot i que no és hospitalenc de naixement, sí que ha tingut força relació amb la ciutat, Tomàs Barris.

Als anys quaranta, la marxa era un esport poc practicat a Espanya. Encara que molt abans de la guerra ja s'havia practicat aquesta modalitat atlètica i ja s'havien fet campionats nacionals, el nombre d'esportistes que fessin marxa no devia ser gaire elevat (de vegades els campionats nacionals se'ls disputaven una desena de marxadors), i a més estaven gairebé tots concen-

trats a Catalunya. Segurament per això, els campionats d'Espanya es feien sempre al voltant de Barcelona, en aquella època. A l'Hospitalet hi va haver un d'aquests marxadors a la dècada dels quaranta (potser fins i tot havia començat abans), amb un curiós nom: Progrés Caminal Vila. Segons els records d'un atleta de l'època[93], Caminal vivia al carrer Miquel Romeu, a Sant Josep, i entrenava per la carretera que va del Centre a Santa Eulàlia, enmig de les mirades d'incomprensió dels seus conciutadans, poc acostumats encara a aquesta modalitat esportiva. Caminal va pertànyer durant molts anys a la disciplina de la UD Sants, malgrat que al final dels quaranta va passar a la secció atlètica del CF Barcelona, i va ser com a mínim tres vegades campió d'Espanya dels 50 quilòmetres marxa en ruta. La primera l'any 1941. Eren els darrers anys de la gran figura de la marxa a Catalunya, Gerard Garcia, i en aquella ocasió no va participar al campionat perquè es preparava per batre el rècord dels 30 quilòmetres. Caminal es va imposar en el recorregut d'anada i tornada de Barcelona a Vilassar, fent un temps de 5 hores, 45 minuts i 5 segons. El següent campionat d'Espanya per al marxador hospitalenc vindria el 1943. En aquesta ocasió ja rebaixa la marca fins a les 5 hores 1 minut i 35 segons, lluny encara, però, de les grans marques europees, que estaven ben per sota de les cinc hores. En aquesta edició ja es va utilitzar l'anomenat Circuito del Bajo Llobregat, un recorregut per la comarca del Baix Llobregat que aleshores passava també pel centre de l'Hospitalet, de tornada cap a la meta que s'establia normalment al Parc de la Ciutadella de Barcelona (un fet que podríem fins i tot considerar com a precursor del Gran Premi de Marxa Atlètica Ciutat de l'Hospitalet que es disputa avui dia). Aquell circuit es va utilitzar durant aproximadament una dècada, entre els anys quaranta i principi dels cinquanta. També en la tercera ocasió en què tinc constància que Progrés Caminal va guanyar el campionat d'Espanya, el 1949, el recorregut era aquest mateix, i el va fer ja en 4 hores 37 minuts i 56 segons. Als anys cinquanta encara competia, però ja no va arribar a assolir cap títol nacional més. Progrés Caminal va tenir un fill, Vicenç, que també es va dedicar a la marxa atlètica dins la secció del CF Barcelona. Això va ser als anys seixanta. Vicenç Caminal també va ser campió d'Espanya dels 20 quilòmetres marxa l'any 1963 (1 h 46' 33" 8) i subcampió l'any 1961, i va arribar a participar en proves internacionals.

Un altre atleta, Josep Quesada, va tenir un currículum molt complet en les categories de base. Les seves principals especialitats eren el mig fons (1500 i 5000 metres) i, sobretot, el cros. Va participar ja als anys quaranta en moltes edicions dels campionats estatals que organitzava el Frente de Juventudes. A la resta de proves que no eren organitzades per aquest organisme, participava com a membre de l'equip de l'Español, club al qual va pertànyer durant tota la seva vida esportiva. L'any 1947 va ser el segon júnior a la clàssica Jean Bouin, prova en què participaria en 19 ocasions. L'any següent ja va ser primer a la categoria de juvenils i setè a la general. L'any 1949 és sisè a la general d'aquesta cursa barcelonina. L'any 1948 aconsegueix el Campionat de Catalunya cadet de cros i la prova dels 2.000 metres a la mateixa categoria, establint el rècord català amb 5' 56" 1. L'any següent guanya de nou el Campionat de Catalunya de cros, però en categoria júnior. Al d'Espanya serà vint-i-unè. També guanyà el campionat de Catalunya dels 1.000 metres, amb un temps de 3' 41" 73. El 1950 guanyarà el campionat nacional del Frente de Juventudes en la prova dels 5.000 metres i també és subcampió d'Espanya de cros, a Sabadell. Aquell mateix any, ja com a sènior, Quesada participa amb l'equip espanyol al prestigiós Cros de las Naciones, on registra la seva millor actuació de les nou vegades en què hi va participar: la trenta-quatrena posició. L'any següent, a Newport (Gal·les), obtindrà una més discreta 64a posició. El 1952 torna a formar part de l'equip nacional que participa al Cros de las Naciones, que es disputà aquest cop a Glasgow (Escòcia), i on quedarà al lloc 60. El 1953, després de ser vuitè al Campionat d'Espanya de cros, tornarà a participar en l'edició d'aquell cros internacional, disputada a Vicennes (França), on assolirà la quarantena posició. Durant aquella dècada, Quesada s'integrà sovint als equips catalans de cros que participaven en aquest Cros de las Naciones, i també al Campionat d'Espanya, on quedà en moltes ocasions campió per equips regionals, tot i que individualment les seves classificacions

167
El marxador Progrés Caminal en una foto de premsa dels anys quaranta.
EMD

168
L'atleta Josep Quesada, amb la samarreta de l'Espanyol, disputant el campionat d'Espanya de cros a Sabadell el 1950.
JQ

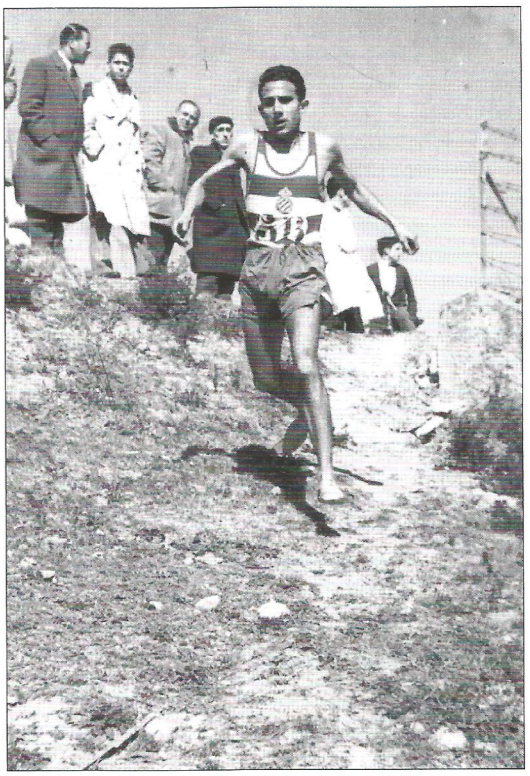

mai ho serien tan brillants com la de l'any 1950. S'especialitzà més en les proves de pista als últims cinquanta ja que, segons que recorda, les seves millors marques als 5000 metres (menys de 14 minuts) i al 1500 (per sota de quatre: 3 minuts i 54 segons) arribaren el 1957, quan es va casar. De fet, ja l'any anterior havia estat en una concentració d'atletes a San Sebastián en previsió d'una possible participació d'Espanya als Jocs Olímpics d'Helsinki del 1956, que finalment no es va produir. Quesada va tenir llavors la quarta millor marca espanyola de sempre en els 5.000 metres, i també va ser membre del segon equip de relleus que va batre el rècord nacional de 4x1500 amb 16' 38" 2/10, format juntament amb Coll, Macías i Yebra. Fins i tot va ser tercer al campionat d'Espanya de 10.000 metres l'any 1959 (amb un crono de 31' 50" 6/10). Va penjar les sabatilles la temporada 1966/67. L'any 1957 s'havia incorporat a la que seria la seva feina fins a la jubilació: la direcció de les instal·lacions esportives de la Universitat de Barcelona, a la Diagonal, i l'ensenyament de l'esport als estudiants, que durant molts anys van haver de superar unes hores d'Educació Física independentment de la carrera que cursessin.

Tot i que no és de l'Hospitalet ni hi té cap més relació que la de ser inclòs a les classificacions de l'equip hospitalenc del Frente de Juventudes una mica de rebot (ell mateix m'ho va confirmar), val la pena detenir-se també en la figura de Josep Jordi Parellada Cardellach. Era un atleta molt polivalent (cosa que succeïa amb certa freqüència en aquells anys). Va practicar en algun moment de la seva vida esportiva les proves de 110 tanques, longitud, triple salt, salt d'alçada i llançaments de disc i pes. Tot i aquesta promiscuïtat, la seva especialitat va acabar sent la longitud, el pes i el triple salt. Pertanyia a la secció d'atletisme de l'Español, i més tard a la del Barça. Nascut l'any 1930, en un comentari periodístic de l'any 1948, quan tenia 18 anys, es parlava d'ell com d'un atleta *«de temperamento frío, no se inmuta ante la competición»*[94]. Un any després, el 1949, aconseguiria dos dels tres campionats d'Espanya que arribà a guanyar a les proves de salt de llargada i triple salt. A salt de llargada, aconseguí el títol amb un salt de 6,52 metres (a 62 centímetres del rècord nacional d'aquell moment), mentre que en triple la marca va ser encara millor, de 14,14 metres (rècord de Catalunya a només 7 centímetres de la millor marca nacional). També va ser campió de Catalunya de pes i decatló l'any 1952. Encara aconseguiria un altre campionat d'Espanya en triple, l'any 1955, però amb una marca força discreta de 13,81 metres. La millor marca que he trobat d'ell en la prova del triple han estat els 14,17 metres que aconseguiria l'any 1957, quan ja tenia 27 anys. En feia vuit que defensava el rècord de Catalunya. Un comentari periodístic aparegut a *El Mundo Deportivo* es preguntava aleshores *«¿qué hubiera podido conseguir este atleta si hubiese contado con facilidades para el entrenamiento?»*[95].

Uns anys més tard, el millor atleta espanyol va ser una persona relacionada amb l'Hospitalet, Tomàs Barris. Barris havia nascut a Barcelona l'any 1930, però tenia i té força família a Pubilla Casas, i ell mateix vindria a viure aquí uns anys cap a mitjan anys seixanta. Després, com veurem, també estaria relacionat amb el món del futbol de la ciutat. Encara avui passa temps a l'Hospitalet, ni que sigui per visitar el seu germà, el conegut botiguer Jaume Barris (que també va ser fa

pocs anys, president durant uns mesos del CE L'Hospitalet). Tomàs Barris va pertànyer al CE Hispano Francés, a l'Español i al FC Barcelona. Les seves proves eren les de mig fons, especialment els 1.500 metres, on va arribar a tenir una marca entre les millors del món. El seu registre —3' 41" 7— encara es troba entre les bones marques espanyoles de l'especialitat. Va ser campió d'Espanya dels 800 metres en set ocasions entre el 1955 i el 1963, i dels 1.500 metres en nou, entre el 1955 i el 1964 (només va faltar l'any 1960). També va practicar amb èxit el cros, de què va ser campió de Catalunya els anys 1959, 1960 i 1962, i va ser subcampió d'Espanya l'any 1961 a Guetxo. Va ser un dels esportistes espanyols especialment preparats per participar als Jocs Olímpics de Roma del 1960 (va ser eliminat a semifinals en una temporada no gaire afortunada a causa de les lesions); gràcies al recolzament de Joan Antoni Samaranch, va poder gaudir d'entrenadors internacionals, a Alemanya i Finlàndia. Va participar en moltes reunions internacionals, entre les quals, els Jocs del Mediterrani de Barcelona del 1955, de Beirut el 1959 i del 1963 a Nàpols; als campionats d'Europa absoluts d'Estocolm del 1958 i de Belgrad el 1962. També va ser membre de l'equip espanyol al Cros de les Nacions els anys 1959, 1961 i 1963, a Lisboa, Sant Sebastià i Nantes, respectivament. Ha rebut les distincions més destacades de l'esport, entre les quals, la de millor esportista nacional del 1958, la medalla al mèrit esportiu de la IAAF, la de Forjador de l'Esport Català i la creu al mèrit civil del Govern espanyol. Quan va abandonar la pràctica activa de l'atletisme, va entrenar atletes al Centre Atlètic Laietània de Mataró, i després es va treure el títol nacional d'entrenador de futbol, amb el qual, a la dècada dels setanta, va entrenar durant tres temporades el Centro de Deportes Hospitalet. Amb Barris com a tècnic, l'Hospi va disputar en la campanya 74/75 una promoció a Tercera Divisió, quan l'equip estava a Re-gional Preferent. Un malaurat partit amb el Salmanti-no no va permetre l'ascens.

Les entitats excursionistes, específicament com a tals, tornen a existir a l'Hospitalet a partir de l'any 1949, amb una fórmula que permetia sortejar les dificultats legals que, per a inscriure's, patien aquest tipus d'entitats. D'un costat eren vistes com a perilloses per al règim per la seva tradició catalanista i de l'altre podien suposar un intent d'arrabassar clients a les organitzacions juvenils del Frente de Juventudes. Aquesta fórmula per superar les dificultats era vehicular l'entitat local com a delegació d'una de les poques entitats excursionistes que ja existien, com podia ser la Unió Excursionista de Catalunya. La UEC tenia una estructura federalista, i això va permetre que a molts llocs se n'obrissin sucursals que, a la pràctica, funcionaven molt independentment de la seu central, a Barcelona. A l'Hospitalet se'n van obrir dues. La primera a Collblanc el desembre de l'any 1949. Durant els primers anys d'existència, la delegació portà el nom de la ciutat, però quan va aparèixer al juny de 1952 la delegació número 2, denominada de l'Hospitalet Centre, la primera va passar a anomenar-se de Collblanc.

Els promotors de la delegació número 1 de Collblanc, segons la petició d'informes personals que consta a l'Arxiu Històric de l'Hospitalet, varen ser aquests:

Jaume Alberich Nolla, Enric Herrero Gairal, Miquel Giner Altés, Josep Sarabia Ruíz, Vicenç Vicens Buj, Frederic Alberich Bis i Josep Garcia.

De la seva banda, el grup del Centre va ser promogut per alguns dels antics membres del Grup Excursionista Saltadiç (que, com heu vist abans, l'any 1936 s'havia fusionat amb l'Ateneu). Entre els quals retrobem de nou vells coneguts de l'ambient catalanista de la ciutat durant la República, com Lluís Romaguera, Tomàs Alicart, Rafael Ferrer i Josep Navarro. Tot i això, per temes d'aval polític (els va costar anys que els aprovessin els membres de la directiva), la primera junta l'hauria presidida Manel Domínguez, un professor de pintura hospitalenc nascut al 1921, i estaria formada, a més, per Antoni Andrés, Josep Navarro i Rafael Ferrer. Aquesta delegació, segons declaracions posteriors de Manel Domínguez, tenia al moment de la seva fundació un centenar de socis, aproximadament. Segons recordà Rafael Ferrer, anys després, en un article periodístic, la significació política catalanista d'aquests grups aixecava força desconfiances a les autoritats locals:

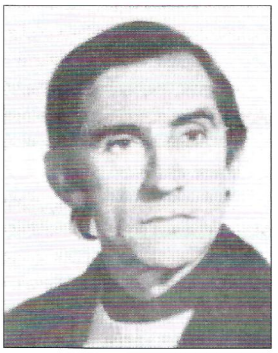

169
L'atleta internacional Tomàs Barris en una foto de la seva posterior època com a entrenador del CD Hospitalet, als anys setanta.
VL

«La primera junta va ser presidida per un bon amic nostre de tota la vida, que era de Falange (obligació) com a President, l'edat dels seus companys de Junta no arribava als vint anys i llurs cognoms eren de fora de Catalunya, a més, per l'edat no havien viscut la guerra. (...) Quan un dia dels anys 52 instal·larem el nostre cartell a la finestra que donava a la plaça de l'Ajuntament, en sortien tots els integrants d'un Ple que s'hi havia celebrat, i un concejal de molta influència parà el grup i dirigint la mirada cap el nostre cartell, digué: mireu, ja els tenim davant de casa. La mateixa autoritat quan es va fer el primer tren extraordinari a Blanes, va dir: és el tren dels separatistes»[96].

Carles Santacana conclou que principalment l'entitat excursionista del Centre fou *«un veritable nucli d'opositors»* i també *«el nucli de les classes mitjanes catalanistes de la Vila Vella, que anaren fent la viu-viu»*[97]. També la delegació de Collblanc allotjà durant els primers anys dels seixanta alguns elements catalanistes, però se'n desféu ràpidament, i aquests passaren a formar part del Club Pimpinela arran d'un fet molt puntual, com va ser repartir propaganda del Front Obrer Català. Quatre d'aquests associats de la UEC de Collblanc van ser detinguts i empresonats per aquest motiu l'any 1962. Segons que recordaven diversos veïns en un taller d'associacionisme del barri, *«els que formaven la Junta Directiva van decidir donar de baixa els detinguts, no per motius personals sinó per no implicar l'entitat. L'Albert (Rimbau), germà de la Carme, amb el recolzament del seu pare, va intentar el diàleg, la rectificació d'aquest comportament. Va anar a parlar amb el President General de la UEC, que també va al·legar que aquesta actuació era per mantenir l'entitat al marge de possibles represàlies»*[98]. L'Albert, amic dels detinguts, dirigia aleshores la secció juvenil de la UEC de Collblanc, i va decidir dimitir del seu càrrec i marxar de l'entitat. Molts joves socis de la UEC el seguiren fins al Pimpinela, que els va deixar entrar no sense veus disconformes dins de l'entitat.
Pel que fa a les activitats de les delegacions de la UEC a l'Hospitalet, la número 1, de Collblanc, de seguida va oferir als seus associats, activitats tan diverses com l'esquí, l'excursionisme, tant d'alta muntanya com turístic, l'espeleologia (des del 1951), l'escalada, cursos d'iniciació i de socorrisme i activitats culturals molt variades... A més, van inaugurar una biblioteca i van iniciar un arxiu històric de la ciutat. Tanmateix, la delegació número 2, del Centre, va tenir les mateixes dèries esportives, però també va cultivar l'aspecte més cultural, sobretot amb temes relacionats amb la fotografia i la música. L'any 1961 tenien força acceptació als respectius barris, ja que declararen que, la del Centre, tenia uns 350 socis, mentre que la de Collblanc en declarava uns 320[99]. En aquests anys, les dues entitats realitzen activitats ja emblemàtiques: la delegació del Centre, la seva missa del gall a l'ermita de Bellvitge, on arribaven il·luminats amb torxes; la de Collblanc, el Campament General d'Alta Muntanya de la UEC.

Mentre la delegació de Collblanc encara avui dia existeix com a tal i desenvolupa la seva activitat (acaba de fer les noces d'or), la delegació del Centre es reconvertí en una entitat independent al juny de 1982. Dues assemblees consecutives de socis, com era reglamentari als Estatuts, van decidir la separació de la UEC, segons recorda Lluís Romaguera[100]. Per 74 vots a favor, un en contra i quatre abstencions, la delegació número 2 continuà la seva marxa com a entitat independent i amb el nom de l'actual Club Muntanyenc de l'Hospitalet.

El tennis de taula roman en aquests anys en vells reductes com el Centro Católico, o bé com a activitat més o menys perllongada en d'altres entitats com l'Agrupación de Amigos de la Música. Precisament aquests van organitzar el 21 i 22 d'abril de 1957, les primeres 24 Horas de Tenis de Mesa de Hospitalet, on participà el seu equip i el del Centro Católico (no n'hi devia haver més...).

També en el cas dels escacs, a més de l'activitat federada amb més o menys èxit (el nivell començarà en aquests anys a pujar lentament), es faran competicions interessants a la ciutat, per exemple, diverses edicions del Campeonato Escolar de Ajedrez. La primera va tenir lloc al novembre de 1956, organitzada pel Club Ajedrez Hospitalet que aleshores presidia Josep Moral Querol. Hi participaren 50 nens i nenes de 10

col·legis. L'any 1959, la tercera edició (en devia fallar una en algun any) ja l'organitza una comissió dels tres clubs de la ciutat (Unión de Clubs de Ajedrez de Hospitalet, el Jake i l'Aurora), i l'Ajuntament els subvenciona amb 4.000 pessetes.

Cal destacar també el ressorgiment del joc de la pilota a mà. En aquests anys els frontons aconsegueixen crear de nou entitats a la ciutat. L'any 1949, un grup d'immigrants de Castella i Lleó formen el Club Pelota Santa Eulalia, amb seu al ja conegut Bar Frontón, del carrer Aprestadora. Entre els fundadors hi ha Carles Martín, que en serà president durant 25 anys i, segons que em va explicar, també va ser president de la Federació Catalana de Pilota[101]. Durant aquests anys, la pista s'anomenarà Frontón Santa Eulàlia. L'activitat principal serà, a banda de l'esbarjo dels socis, la participació al campionat provincial en la modalitat de pilota a mà. Uns anys més tard, apareix en aquest panorama el Club Pelota La Florida, que tindrà un frontó propi amb el mateix nom i que, com a mínim, existí entre el 1958 i el 1966 (possiblement va durar pocs anys més). Sembla que també es dedicaven a la modalitat de pilota a mà, i moltes temporades van coincidir en la mateixa categoria del Santa Eulalia, amb la rivalitat que això devia comportar. El Club Pelota Santa Eulalia encara existeix avui dia, mentre que el de la Florida desaparegué.

NOTES

[1] Op. citat nota 1 del capítol 1 de la primera part.

[2] Segons ho explica a: Nolla Duran, Jaime. *Ayer y hoy del fútbol catalán.* Barcelona, Federación Catalana de Fútbol, 1976.

[3] Entrevista enregistrada en el seu domicili l'any 1994.

[4] Expedient que es troba a l'Arxiu Històric del Govern Civil de Barcelona.

[5] Tot i que cal reconèixer que en els anys trenta a algun estatut com el de l'At. Bàsquet Junior ja existeix.

[6] A *El Mundo Deportivo*, 29-1-1949.

[7] Op. citat nota 29 del capítol 5.

[8] A l'expedient que es conserva a l'Arxiu Històric del Govern Civil de Barcelona, amb el número 11.620.

[9] Segons reconeix explícitament *El Mundo Deportivo* del 7-11-1953.

[10] Op. citat nota 29 del capítol 5.

[11] *El Mundo Deportivo*, 7-11-1953

[12] Es conserva juntament amb la resta de l'expedient del club, amb el número 18.711, a l'Arxiu Històric del Govern Civil de Barcelona.

[13] *El Mundo Deportivo*, 7-11-1953

[14] Op. citat nota 12 d'aquest capítol

[15] *El Mundo Deportivo*, 23-2-1957.

[16] Tenint en compte que, en aquells moments, tots aquests eren grans equips per història o per categoria esportiva...

[17] *El Mundo Deportivo*, 4-9-1954. Malgrat algun article periodístic que ha sortit arran de la seva mort, l'Hércules va ser, sens dubte, el primer equip que va entrenar, com ho prova aquest article.

[18] Op. citat nota 29 del capítol 2 de la primera part.

[19] *El Mundo Deportivo*, 7-11-1953

[20] Al butlletí parroquial *Senda*, (juliol-agost 1952).

[21] Bé, estrictament la primera instal·lació construïda per l'Ajuntament va ser una petita pista de bàsquet coneguda com «Can Bori» (pel nom de la masia on s'ubicava al barri del Centre i que avui dia allotja un col·legi que en conserva el nom). Aquesta pista, segons em comentà Juan Jonamà, la va fer construir el seu pare Enrique Jonama Darnaculleta quan encara era alcalde, per tant deu ser de final dels anys quaranta. La pista venia a donar servei a l'equip de

bàsquet del Frente de Juventudes, tot i que després seria utilitzada per altres entitats. Tot i això, a efectes d'anàlisi, la transcendència d'aquesta petita pista és mínima i crec que no és agosarat parlar del camp municipal de futbol com de la primera gran instal·lació municipal de l'Hospitalet.

[22] Programa d'actes del club per a la Festa major del barri, de l'any 1954. Vaig localitzar un exemplar a *Correspondència de Secretaria* de l'Arxiu Històric de L'Hospitalet.

[23] Op. citat nota 3 d'aquest capítol.

[24] Op. citat nota 35 del capítol 5.

[25] Op. citat nota 3 d'aquest capítol.

[26] Aquesta i les següents cites pertanyen a la ressenya de l'acte feta al número 13 del *Boletín de Información Municipal.*

[27] Prèviament ho havia votat cada club per separat. Només ens ha arribat el resultat de la votació al CD Santa Eulalia, on uns 200 socis van votar a favor i uns 100 en contra.

[28] L'acta es conserva a l'expedient del club, número 19.154, a l'Arxiu Històric del Govern Civil de Barcelona.

[29] Op. citat nota 35 del capítol 5.

[30] Op. citat nota 3 d'aquest capítol.

[31] Op. citat nota 29 del capítol 5.

[32] Op. citat nota 35 del capítol 5.

[33] Op. citat nota 29 del capítol 5.

[34] A *Barcelona Deportiva*, correspon a alguna edició de principi d'estiu del 1958

[35] Op. citat nota 29 del capítol 5.

[36] Op. citat nota 3 d'aquest capítol.

[37] *Boletín de Información Municipal*, nº 15 (1957).

[38] Probablement no hagués estat de tanta capacitat.

[39] *Boletín de Información Municipal*, nº 18 (1958).

[40] A *Barcelona Deportiva*, 7-7-1958.

[41] Tota la ressenya de l'acte la podeu trobar, amb moltes fotografies, al número 18 del *Boletín de Información Municipal.* També s'hi conserven unes imatges filmades per un afeccionat —Pere Casanovas. Al Centre d'Estudis de l'Hospitalet en podeu trobar una còpia.

[42] A *El Mundo Deportivo*, 24-1-1957.

[43] Resum recollit al llibre de Villagrasa op. citat nota 35 del capítol 5.

[44] Op. citat nota 29 del capítol 5.

[45] Op. citat nota 3 d'aquest capítol.

[46] Op. citat nota 3 d'aquest capítol.

[47] Op. citat nota 35 del capítol 5.

[48] Transcrit al llibre op. citat nota 35 del capítol 5. Possiblement l'entrevista es fes en el seu moment per al periòdic local *Hospitalet Deportivo...*

[49] Entrevista enregistrada al seu domicili l'any 1994.

[50] En el moment de realitzar l'entrevista amb ell, l'any 1994, era membre del PSC i Secretari General a Catalunya dels excombatents d'Espanya)

[51] Op. citat nota 3 d'aquest capítol.

[52] Op. citat nota 49 d'aquest capítol.

[53] Op. citat nota 49 d'aquest capítol.

[54] Op. citat nota 49 d'aquest capítol.

[55] Op. citat nota 49 d'aquest capítol. Deu voler dir que el va incorporar més a tasques directives, perquè Anchisi ja hi feia d'entrenador.

[56] Op. citat nota 35 del capítol 5.

[57] Op. citat nota 49 d'aquest capítol.

[58] Op. citat nota 49 d'aquest capítol.

[59] Op. citat nota 35 del capítol 5.

[60] Op. citat nota 49 d'aquest capítol.

[61] Op. citat nota 3 d'aquest capítol.

[62] Op. citat nota 29 del capítol 5.

[63] Entrevista realitzada a Ràdio L'Hospitalet l'any 1999.

[64] Op. citat nota 3 d'aquest capítol.

[65] Op. citat nota 29 del capítol 5.

[66] Op. citat nota 3 d'aquest capítol.

[67] *Solidaridad Nacional*, 18-6-1963.

[68] Op. citat nota 29 del capítol 5.

[69] Op. citat nota 29 del capítol 5.

[70] Op. citat nota 3 d'aquest capítol.

[71] Op. citat nota 29 del capítol 5.

[72] Op. citat nota 29 del capítol 5.

[73] Relat compost amb les manifestacions sobre el mateix tema a les entrevistes citades a nota 29 del capítol 5 i a nota 3 d'aquest capítol.

[74] Si a algú li interessés molt, la pot trobar al núm. 7 de *La Grada*.

[75] Op. citat nota 3 d'aquest capítol.

[76] *La Grada*, número 9-10 i posteriors.

[77] Estatuts del Club Ciclista Pelegrí, que es conserven a l'Arxiu Històric del Govern Civil de Barcelona.

[78] Carta remesa pel club al Govern Civil i que també es conserva entre la documentació de la nota anterior.

[79] Al periòdic *Hospitalet Deportivo*, 1960.

[80] Op. cit. nota 36 del capítol 1 de la primera part.

[81] Estatuts del Club Ciclista Casino de Santa Eulalia, conservats a l'Arxiu Històric del Govern Civil de Barcelona amb el número 19.282

[82] Carta de l'Agrupación Ciclista Marina dirigida al Govern Civil de Barcelona, que es conserva a l'Arxiu Històric amb l'expedient núm. 18.888 dels seus Estatutos.

[83] Segons consta en un dels dos quaderns manuscrits que conserva Manel Gendre i que expliquen detalladament els dos anys d'existència de la penya.

[84] A *El Mundo Deportivo*, 13 de setembre de 1953.

[85] Op. citat nota 35 del capítol 5.

[86] En una entrevista a Lluïsa Puentes, publicada a *El Mundo Deportivo* (14-7-1960), la capitana diu que l'entrenador és Tort, mentre que Guillamon és el delegat, tot i que d'altres testimonis m'han dit que Vicenç Guillamon va fer tasques d'entrenador...

[87] Expedient número 19.136 que es troba a l'Arxiu Històric del Govern Civil de Barcelona.

[88] A *Canasta*, butlletí del CB San Fernando, III Epoca núm. 3, (1960)

[89] Entrevista enregistrada al seu negoci l'any 2000.

[90] Segons explica Emili Arnau a la seva obra *70 anys de bàsquet a Catalunya*.

[91] Segons recorda Joan Brasal, en una entrevista realitzada l'any 1999.

[92] Dades extretes del *Diccionari del Barça*, op. cit. nota 120 del capítol 5, i de l'entrevista que vaig mantenir amb ell durant el mes de maig de 1999.

[93] Segons m'explicà Josep Quesada, en una entrevista enregistrada el mes de novembre de 1999. La majoria de les dades sobre Caminal, però, les he obtingudes de diferents edicions d'*El Mundo Deportivo* i de l'obra *Diccionari del Barça* (op. cit.n 120 del capítol 5).

[94] *El Mundo Deportivo*, 16-7-1948.

[95] *El Mundo Deportivo*, 10-4-1958.

[96] Recollida per Carles Santacana al seu llibre op. citat nota 36 del capítol 1 de la primera part, pàg. 237.

[97] Op. citat nota 36 del capítol 1 de la primera part.

[98] Sala, Cristina. «Taller barri Collblanc-la Torrassa. Associacionisme 1960-1980». En: *Quaderns d'estudi, núm. 11*. (CEL'H).

[99] A Op. citat nota 35 del capítol 5.

[100] Una part d'aquesta informació es pot trobar a l'article de Jaume Ramon i Morros, «Breu història de l'excursionisme organitzat a l'Hospitalet de Llobregat». En: *Quaderns d'estudi, núm. 6* (CEL'H).

[101] Breu contacte telefònic mantingut el 1995.